M

N

P

R

S

T

U

V

Y

ज्योतिष-निबन्धानाम्।

ASTROLOGY & ASTRONOMY.

No. 1. **कोष्ठीप्रदीपः।** Koṣṭhīpradīpaḥ. Substance, country made white Kāśmīri paper, 15 × 6 inches Folia, 20. Lines, 6–8 in a page Character, Bengali. Appearance, almost fresh Verse. Not correct. Complete.

Elements of horoscopy complete in three chapters or Prabhās, entitled Koṣṭhīpradīpa or a lamp for the horoscope, by Śrīnātha Bhaṭṭa, noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No. 325. In the Cat cat. we find the mention of a different work of the same name and on the same subject by a different author, Raghunandana.

Beginning. श्रीरामः। श्रीसूर्याय नमः॥

अचिन्त्यामपि मन्त्रस्य प्रभावात् प्रभविष्णवे।
सर्व्ववेदार्थतत्त्वाय कस्मैचित् श्रेयसे नमः॥
पुराणतन्त्राणि विमथ्य भूयसा
शुभप्रकाशीस्फुटसारकल्पकम्।
श्रीनाथभट्टः सुरनिम्नगातटे
कोष्ठीप्रदीपं विदधे विचक्षणः॥

अथ जातचक्रम्।

श्रीईश्वर उवाच।
अतः परतरं देवि शृणु चक्रं प्रयत्नतः।
जन्ममास्ते सुनिर्द्दिष्टं मुनिभिः सत्त्वदर्शिभिः॥
अग्निभूधे स्थितो भानुस्तदादौ मूर्द्ध्नि तत्त्रयम्।
मुखे चौणि च देयानि एकैकं स्कन्धयोर्द्वयोः।
बाह्वोर्द्वयञ्च नक्षत्र हस्तयोश्च द्वयं तथा॥

मौर्षि श्रौणि तथा पादे जानीयाद्बालजन्मनि ।
आत्मीर्विदेशनिरतो गुह्ये स्यात् पारदारिकः ।
नाभावल्पधनोजातो हृदये स्यान्महाधनः ॥
पादशातो भवेच्चोरो भुजयोर्द्रव्यभाजनम् ।
स्कन्धयोर्भोगनिरतो मुखे धर्मरतो धनी ॥
मूर्द्धि राजा भवेद्देवि नाभानां जन्मतो विदुः ॥
पृष्ठे च चन्द्रमा लग्ने दुःशीला स्त्री भवेद्ध्रुवम् ।
स्त्रीभे च चन्द्रमा लग्ने सुशीला च भवेद्ध्रुवम् ॥
स्त्रीणां द्यूने सदा पुंसे स्ववशः स्यात् सदा पतिः ॥
कदर्थ्य भवेन्नित्यं शनौ द्यूने विदेशवान् ॥
दशमे च पतिर्हीनो कदर्थ्य तथा पतिः ॥

End. अथ राशिनक्षत्रज्ञानोपायः ।

मासराशौ दर्शमाद्य तिथि द्विचिक्रमेण च ।
दद्याद् या तिथिर्यत्र स राशिर्नाम सभयः ॥
मासस्य नाम नक्षत्रं मूर्ध्ने रुद्राः परे दश ॥
आतश्च तिथिमादाय स्वघर्षे तु तारका ।
वैशाखादर्विशाखादीनि नक्षत्राणि ॥ *

Colophon. इति कोष्ठीप्रदीपे तृतीयप्रभा समाप्ता ॥ ० ॥ श्रीगुरवे नमः ॥ ० ॥ ० ॥
श्रीराम

विवरणम्—पण्डितश्रीश्रीनाथभट्टविरचितकोष्ठीप्रदीपोनाम फलितज्योतिषानामैतन्निबन्धविशेषः ।

No. 2. कालक्रिया । Kālakriyā. *Substance, country-made white paper, 14 × 6 inches. Folia, 7. Lines, 8–9 in a page. Character, Nāgara. Date,* ? *Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts. Verse. Not correct. Incomplete.*

A work on astronomy treating of the action of time, entitled Kālakriyā, incomplete, by Āryabhaṭṭa or Āryabhaṭa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणिपत्यैकमनेकं सच्चिद्‌घनं परं ब्रह्म।

आर्यभट्टस्त्रीणि गदति गणितं कालक्रियां गोलम् ॥ १ ॥

वर्गाक्षराणि वर्गेऽवर्गेऽवर्गाक्षराणि कात् ङ्मौ यः ।

खद्विनवके स्वरा नव वर्गेऽवर्गे नवान्त्यवर्गे वा ॥ २ ॥

End. शान्तिः ।

Colophon. शान्तिः ।

विवरणम्—श्रीमदार्यभट्टविरचित कालक्रियाभिधोज्योतिषनिबन्धविशेषः ।

No. 3. गार्गमतमुहूर्त्तम् । Gārgamatamuhūrttam Substance, country-made white paper, 10 × 4 inches Folia, 22 Lines, 10-14 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, and slightly worm-eaten throughout. Verse Not correct. Incomplete

A work treating of suitable muhūrttas or hours for journey, etc. according to the method of Garga, entitled Gargamatamuhūrttas.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ गार्गमतमुहूर्त्तम् ।

सूर्ये पादा बुधे स्याच्च धरणिसुते सप्त जीवे पदानि

ज्ञेया एकादशार्के शशियमनिलगतः साभिवेदपदानि ।

तस्मिन् काले मुहूर्त्तं सकलगुणयुतं सर्वकार्यार्थसिद्धि

र्गोदः पथाङ्गशुद्धिर्न च खचरबलं भाषितं गर्गमुख्यैः ॥ १ ॥

एषः प्रभर्त्ता मुनितारकोत्कुटनटी प्राची भवेन्निर्म्मला

पीयूषाविन्नीहिमीच भवला देवै सदा वाञ्छिता ।

मोवारा न तिथीर्नचापि करणं लग्नं च नापेक्ष्यते

हत्वा दोषमहस्रकं चयमतं नूनं करोतपूर्णताम् (?) ॥ २ ॥

अथ होरा ।

रवि. शुक्रो बुधश्चन्द्रो मन्दोजीवधरासुतः ।

सार्द्धद्विनाडिका होरा रमन्तीति पुनः पुनः ॥ २ ॥

चौर्षि चौर्ण तथा पाद आनीयादवास्तजन्मनि ।
जान्वोर्विश्वविरता गुह्ये स्यात् पारदारिक ।
नाभावल्पधनोजातो हृदय स्यान्महाधम ॥
पादजातो भवेच्चौरो भुजयोर्ध्वजभाजनम् ।
स्कन्धयोर्भोगिनिरतो मुख धर्मरतो धनी ॥
मूर्द्धि राजा भवद्देवि मानानां जन्मतो विदु ॥
पर्गेह चन्द्रमा लग्न दु शीला स्त्री भवेद्ध्रुवम् ।
स्वीगेह चन्द्रमा लग्न सुशीला च भवेद्ध्रुवम् ॥
स्त्रीणां द्यून सदा पुर्ण स्वक्ष स्यात् सदा पति ॥
कदर्थ्य भवविल्य भर्ता द्यूने विदग्धवान् ॥
दग्ध च पतिर्हीनो कदर्थ्य तथा पति ॥

End. अथ राशिनक्षत्रज्ञानोपाय ।

मासराशौ दग्धाय तिथि द्विनिक्रमय च ।
दद्याय या तिथियव स राशर्नाव सगय ॥
मासस्य नाम नक्षत्रं शुक्ल रुद्रा परे दश ॥
जातस्य तिथिमादाय कृष्णपक्षे तु तारका ।
वैशाखादर्विशाखादीनि नक्षत्राणि ॥ *

Colophon इति कोष्ठीप्रदीपे तृतीयप्रभा समाप्ता । * ॥ श्रीगुरवे नम ॥ * ॥ * ॥
श्रीराम

विवरणम्—पण्डितश्रीश्रीनाथभट्टविरचितकोष्ठीप्रदीपोनाम फलितज्योतिषान्तर्गतनिबन्धविशेष ।

No 2 कालक्रिया । Kālakriya Substance country made white paper, 11 x 6 inches Fols 7 Lines, 8 9 in a page Character, Nāgara. Date ? Appearance old and slightly worm-eaten in parts Verse Not correct Incomplete

A work on astronomy treating of the action of time, entitled Kālakriya incomplete, by Āryabhatta or Āryabhaṭa

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणिपत्यैकमनेकं सत्यदेवतां परं ब्रह्म।
आर्यभटस्त्रीणि गदति गणितं कालक्रियां गोलम् ॥ १ ॥
वर्गाक्षराणि वर्गेऽवर्गेऽवर्गाक्षराणि कात् ङ्मौ यः।
खद्विनवके स्वरा नव वर्गेऽवर्गे नवान्त्यवर्गे वा ॥ २ ॥

End. नास्ति।

Colophon. नास्ति।

विवरणम्—श्रीमदार्यभटविरचित. कालक्रियापादीज्योतिषनिबन्धविशेषः।

No. 3. गार्गमतमुहूर्त्तम्। Gārgamatamuhūrttam Substance, country-made white paper, 10 × 4 inches Folia, 22 Lines, 10-14 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, and slightly worm-eaten throughout. Verse Not correct. Incomplete

A work treating of suitable muhūrttas or hours for journey, etc. according to the method of Garga, entitled Gargamatamuhūrttas

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। अथ गार्गमतमुहूर्त्तम्।

षष्ठी पादा बुधे स्यात्त धरणिसुते सप्त जीवे पदानि
श्रेष्ठा एकादशार्के शशिशनिभृगव साम्बिवेदपदानि।
तस्मिन् काले मुहूर्त्ते सकलगुणयुतं सर्व्वकार्य्यार्थसिद्धि
नोह पञ्चाङ्गशुद्धिर्न च खचरबलं भाषितं गर्गमुख्यैः ॥ १ ॥
एषः प्रभष्टं मुनिनारकोद्घटनटी प्राची भवेन्निर्म्मला
पीयूषात्विर्श्मीह्निनीय भवला देवैः सदा वाञ्छिता।
नोवारा न तिथीर्नचापि करणं लग्नं च भाव्यन्ते
हत्वा दोषसहस्रकं चयमुत्र भूले करोत्पूर्णताम् (?) ॥ २ ॥

अथ होरा।

रविः शुक्रो बुधश्चन्द्री मन्दोजीवधरासुतः।
साद्धादिसार्द्धिका होरा गच्छतीति पुनः पुनः ॥ २ ॥

गुरर्विंशाहि गमने च युक्तो
शामि बुध सम्बकार्येषु चन्द्र ।
भौमे च युद्ध रवीराजसेवनं
मन्देषु चौराभिनिवासयोगम ॥ ४ ॥
चकस्य चौरा गुरगस्य दर्शन
भौमे स्त्रिया वा मृगदर्शनञ्च ।
भौम च मेघो ज्वलितश्च वह्नि
बुधे च वाणिज्यसुखाहवश्च ॥ ५ ॥
गुरौ द्विजाती गणिका च देम
स्त्रीपुत्रयुक्ता कलशेन पूर्णा ।
मन्दे च काका हयभाव सम
नारीषु वस्त्राय वदन्ति गर्गा ॥ ६ ॥

End. शान्ति ।

Colophon. इति सर्वोदिष्टशाकुलिथिनिर्णय ।

विवरणम्—शर्भयोग्यमुहूर्तनिरूपणविषयकोऽयं निबन्ध ।

No. 4. गर्गसंहिता । Gargasamhita Substance country made *yellow and white papers*, 14 × 6 *inches* *Folia* 113 *Lines*, *7–13 in a page* Character, Nagara Date, ? Appearance, old, with different hand writings Prose and verse Not correct Complete

Gargasamhitā is a famous original work treating of stars, planets, and their motions, etc, by the renowned sage, Garga In the Notices of Sanskrit MSS, No 153, by Dr R Mitra, we find a work of the same name but treating of different subjects

Beginning श्रीगणेशाय नम ।

जगद्विधाने तमसां निहन्त्रे
गोपुत्रे प्रजानां फलसम्प्रदात्रे ।
सत्त्व चय श्रीराम भावकर्त्रे
तस्मै नमो श्रीविषय सवित्रे ॥

अथात संवत्सरनिर्देश व्याख्यास्याम । तत्र संवत्सरो नाम सूर्याचन्द्र-
मसोर्वृहस्पत्यवाराणां चोदयास्तमयकालनिवर्तकं निमिषलवकाष्ठादियुक्ति

Colophon. इति श्रीवृद्धगर्गसंहितायां ज्योतिःशास्त्रे खचक्रं नामाध्याय समाप्तश्चायं ग्रन्थ । ४००

विवरणम्—गार्गसंहिताभिधोज्योतिर्ग्रन्थोऽयम् ।

No 5. ग्रहभावप्रकाशाख्यं भुवनदीपकं । *Grahabhāvaprakāśākhyam alias* Bhuvanadīpakam Substance country made white paper, 10×4 inches Folia, 8 Lines, 2-11 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, old Verse Generally correct Incomplete

A work treating of *Astronomy and Astrol_y entitled Bhuvana*-bhavadipaka or sometimes called Grahabhāvaprakasa, by Padmanābha Suri The contents of the work are fully mentioned in the introductory verses Noticed by Dr R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No 850 *under the name of* Bhūvanadipika or Bhavabodhil a In his notice, we find some difference in the name of the author also, who is mentioned there as Brahmaprabhu Suri instead of Padmanābha Suri while in the Cat cat the name is the same with ours. According to Burnell, the name of the author is Padmanabha See Burnell's *classified index of* Sanskrit MSS, p 796, No 4 209

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सारस्वतं नमस्कृत्य महः सर्वतमोपहम् ।
ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमुन्मील्यते मया ॥ १ ॥
ग्रहाधिपा उच्चनीचे अन्योन्यं मित्रशत्रव ।
राहोर्गृहोच्चनीचानि केतुयत्रावतिष्ठति ॥ २ ॥
स्वरूपं ग्रहचक्रस्य चौरस्य द्वादशवेश्मसु ।
निर्णयोऽभीष्टकालस्य यथामत्र विचार्यते ॥ ३ ॥
ग्रहो विनष्टो यादृक स्यात् राजयोगचतुष्टय ।
लाभादीनां विचार स्यात्प्रश्नभावस्थिते फलम् ॥ ४ ॥
गमस्य चमस रोग्य गर्भिण्या प्रसवो यदा ।
चरस्थमृत्युसरा य स्यासा गर्भसम्भव ॥ ५ ॥
एता विवाहिताभा । विषकन्या यदा भवेत् ।
भावात्मकोपग्रहो यान्यन्तिकादिविचारणा ॥ ६ ॥

पञ्चव्यस्ता विवाहस्य सङ्कीर्णपदनिर्णयः ।
मिथयो मित्रपुत्राद्यु पथिकस्य समागमौ ॥ ७ ॥
मृत्युयोगौ दुर्गभङ्गश्चौरादिस्थानमतकम् ।
प्रदायकार्यविज्ञानं नौपतिर्दर्शनं त्रयम् ॥ ८ ॥
लाभादयो दिनेतोत फल मासस्य मग्रपात् ।
द्रेक्काणादिः फल सर्व्वं दीपज्ञानं महाद्भुतम् ॥ ९ ॥
दिनचर्य्या नृपादीनां गर्भेऽस्मिन् किं भविष्यति ।
षट्त्रिंशदस्मिन् द्वाराणि शास्त्रे भुवनदीपके ॥ १० ॥

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—षड्भावप्रकाशाभिधो ज्योतिःशास्त्रीयनिबन्धविशेषोऽस्मिन् पुस्तकेऽसम्पूर्णो वर्त्तते । एतदालोच्यविषयास्तु ग्रन्थारम्भे यथाक्रमं प्रदर्शिताः स्वयमेव ग्रन्थकृता ॥

No. 6. भुवनदीपकं सव्याख्यानं । Bhuvanadīpakam Savyākhyānam. Substance, country-made white paper, 10 x 4 inches Folia, 57, bound like a book Lines, 5-11 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old, and slightly worm-eaten throughout Verse. Not correct Complete

Another complete copy of the same work with a short explanation under each of the verses.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सारस्वतं नमस्कृत्य महः सर्व्वतमोपहम् ।
षड्भावप्रकाशेन ज्ञानमुन्मील्यते मया ॥

व्याख्या ।

सरस्वत्याः सम्बन्धि सारस्वतं महः तन्महस्तेजः नमस्कृत्य मया ज्ञानमुन्मील्यते प्रकटीक्रियते, कथं भूतं महः सर्व्वस्यापि तमसोऽन्धकारस्यापहारकं विनाशकम् । केनोन्मील्यते इत्याह । षडेति । षड्‌ मूर्त्यादयः भावा मेषादि-राशयः । तेषां प्रकाशनेन प्रकटीकरणेन अथवा षड्भाः मूर्त्यादयः तेषां यो

Colophon. इति श्रीवृद्धगर्गसंहितायां ज्योतिःशास्त्रे चक्रक नामाध्याय समाप्तश्चायं ग्रन्थः । ४००

विवरणम्—गार्गसंहिताभिधोज्योतिर्निबन्धोऽयम् ।

No. 5. ग्रहभावप्रकाशाख्यं भुवनदीपकं । *Grahabhāvaprakāśākhyam alias* Bhuvanadīpikam Substance, country made white paper, 10 × 4 inches Folia, 8 Lines, 2-11 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, old Verse Generally correct Incomplete

A work treating of *Astronomy* and *Astrology* entitled Bhuvanabhavadipaka or sometimes called Grahabhāvaprakasa, by Padmanabha Suri The contents of the work are fully mentioned in the introductory verses Noticed by Dr R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No 850, under the name of Bhūvanadipikā or Bhāvabodhikā In his notice, we find some difference in the name of the author also, who is mentioned there as Brahmaprabhu Suri instead of Padmanabha Suri, while in the Cat cat the name is the same with ours According to Burnell, the name of the author is Padmanabha See Burnell's classified index of Sanskrit MSS, p 796, No 4 209

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सारस्वतं नमस्कृत्य महः सर्वतमोपहम् ।
ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमुन्मील्यते मया ॥ १ ॥
ग्रहाधिपा उच्चनीचे चर्श्योन्य मित्रशत्रव ।
राहोर्गृहोच्चनीचानि केतुग्रवास्तिष्ठति ॥ २ ॥
स्वरूपं ग्रहचक्रस्य वीर्य्यं द्वादशवेश्मसु ।
निर्णयोभीष्टकालस्य यथानष्ट विचार्यते ॥ ३ ॥
ग्रहो विनष्टो यान्क् स्यात् राजयोगचतुष्टय ।
लाभादीनां विचार स्यात्प्रश्नशास्त्रस्थिते फलम् ॥ ४ ॥
गर्भस्य सम्भव रोग्य गर्भिण्या प्रसवो यदा ।
अपत्यगुप्तप्रसवो यं सासा गर्भसम्भव ॥ ५ ॥
प्रश्ना विवाहिताभार्या विपक्कन्या यथा भवत् ।
भावात्मकोग्रहो याद्दग्विवाहादिविचारणा ॥ ६ ॥

कलश्लता विवादश्च महीवर्षनिर्णयः ।
निधयो निर्गमश्चापि पथिकस्य समागमौ ॥ ७ ॥
गुर्वीणी दुर्गभङ्गो दोषादिग्लानमन्त्रकम् ।
प्रश्नाक्षरात्तिथिज्ञानं लोकनिर्वाणं तथा ॥ ८ ॥
ज्ञामादयो दिवसोऽत्र कथं मासस्य मध्यगात् ।
देशाचारैः फलं सर्वं दीपवारं महाद्भुतम् ॥ ९ ॥
दिनचर्या भुवादीनां सर्वेऽस्मिन् किं भविष्यति ।
षट्त्रिंशद्भिस्तु द्वाराणि शास्त्रे भुवनदीपके ॥ १० ॥

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—पद्मप्रभसूरिणाभिधो ज्योतिःशास्त्रोक्तविषयान् विविच्य, अस्मिन् पुस्तकेऽस्मिन्नपूर्णं वर्णितं । एतदाख्योक्तविषयाः पद्याकारे यथाक्रमं प्रदर्शिताः, ग्रन्थश्च समाप्तः ।

No. 6. भुवनदीपकं सव्याख्यानं । Bhuvanadīpakam Savyākhyānam. Substance, country made white paper, 10 x 4 inches. Folia, 67, bound like a book. Lines, 5–11 in a page. Character, Nāgara. Date, [illegible] Appearance, old, and slightly worm-eaten throughout. Verse. Not correct. Complete.

Another complete copy of the same work with a short explanation under each of the verses.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सारस्वतं नमस्कृत्य महः सर्वतमोपहम् ।
पद्मप्रभाभिध शास्त्रं भावद्भ्योत्र मया ।

व्याख्या ।

सरस्वत्याः सम्बन्धि सारस्वतं महः नमस्कृत्य पद्मप्रभसूरिणा भुवनदीपकं प्रकटीक्रियते, कथं भूतं महः सर्वमपि तमोऽज्ञानं नाशयतीति सर्वतमोपहम् । किंविशिष्टोऽहं । नाह । ... । यथा ... भावा ... । तेषां प्रकाशनेन प्रकटीकरणम् ... ; तेषां ...

भाव क्रूराक्रूरादिस्वरूपसत्प्रकाशनेन। अस्मिन् ग्रन्थ षट्त्रिंशत्द्वाराणि वर्त्यन्ते। अतस्तान्येव पूर्व्वमुद्दिशन्ति।

End.

गच्छन्त्या पितृमन्दिरे पितृगृहे भिक्षाचर स्त्रश्नतेऽ
प्यत्रापि मदीयमन्दिरगत गुर्व्या अभिज्ञ्याचरम्।
सोद्यारभ्यषड्दिव्यवस्थिततिथीनृदशः भूमीन्द्र भुवाम्
भाव यद्भिरेककेन तनयो हाभ्यां सुता खेन खम्।
यदीन्दु शुक्रसौमाभ्यां गर्भी वा वीचित शुभे।
तदासौ जायते पुत्री नात्र कार्य्या विचारणा॥ ६२॥
चन्द्रो लग्नपतिवापि यदि केन्द्रे शुभान्वित।
किं वदन्तो तदा सत्या स्यादसत्या विपर्य्यय॥ ६३॥
षड्भावप्रकाशाख्य शास्त्रमेतत् प्रकाशित।
जगद्भावप्रकाशाय श्रीपद्मप्रभसूरिभि॥ ६४॥

Colophon. इति श्रीभुवनदीपक समाप्तम्॥ शुभमस्तु॥ श्री॥ भवानीशङ्कराभ्यां नम॥

रवि चन्द्र मङ्गल बुध गुरु शुक्र शनि रसा ६, नन्दा ९, शरा ५, वेदा ४, वसा, ८ सागरा ७, गुणा ३।

इम विद्या वारभुक्ति सूर्य्यादीनां यथाक्रमात्।
रविभौमगतौ दूर समीपे बुधसोमयो॥
गुरुशुक्रावर्द्धमार्गे शनिराहोर्न दृश्यते।
अश्विनीनक्षत्रगणना जन्मनक्षत्रप्रकरोथ॥
योगपिकरीये तिथि वार समन्वित।
नवभिस्तु हरेद्भाग शेष बाधकुरा (?)॥ छ॥ छ

विवरणन्तुक्तपूर्व्वम्।

No 7. **ग्रहयामलम्।** Grahayāmalam Substance, country made yellow paper, 20 × 4 inches Folia, 44 (of which fol 1 is wanting) Lines, 8 in a page Character, Bengali Date ? Appearance, old. Not correct Incomplete

A Tantrika work on the worship of the grahas or planets, etc, entitled Grahayamala, in the form of a dialogue between Hara

and Pārvatī. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No. 393.

Beginning. नास्ति ।

End. नास्ति ।

Colophon. इति पद्मासने श्रीहरपार्वतीसंवादे षाण्मुखदिनचक्रविवेकः षोडश-पटलः ।

विवरणम्—पद्मासनाभिधो यन्त्रपूजादिविषयकः कश्चित् सुप्रसिद्धतान्त्रिकनिबन्ध-विशेषः ।

No. 8. ग्रहलाघवम् । Grahalāghavam. Substance, country made white paper, 11 x 5 inches Folia, 35 Lines, 7-8 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old. Verse Not correct. Incomplete.

A compendium of astronomical calculation, entitled Grahalāghava, Siddhāntarahasya, composed in 1590 A. D., by Ganesa Daivajña of Nandigrāma, son of Kesava Daivajña. This is a well-known work generally used in preparing almanacs in our country. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2932, and also by Dr. R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No. 2024.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ज्योतिःप्रबोधजननी परिशोध्य चित्तं
तन्मूलकर्मचरणैर्गहनार्थपूर्णा ।
सन्ध्यावरापि च तदंशकृतैरपार्थ-
व्यंशीकृता जयति केशववाक्सुतिर्या ॥ १ ॥
परिभ्रमद्धीर्ग्रहचक्रनाथं
हृद्गुह्यहारलसत्स्तनपाद्मम् ।
सुफलपदमालगुणं तत्
स्मर रामं करणस्य विशदपम् ॥ २ ॥
यद्यप्यकार्षुरमी करणानि धीरा-
स्तेषुप्यकाधवुरपाप्य न सिद्धिरस्मात् ।

ज्याचापकर्म्मरहित सुखसुप्रकारं
कर्त्तुं ग्रहप्रकरणं स्फुटमुद्यतोऽस्मि ॥ २ ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति श्रीसकलागमाचार्यवर्य्यश्रीकेशवसांवत्सरात्मजगणेशविरचिते ग्रहलाघवाख्ये सिद्धान्तरहस्ये मध्यमाधिकारः ।

विवरणम्—श्रीगणेशदैवज्ञविरचितो ग्रहलाघवाभिध सुप्रसिद्धो ज्योतिर्निबन्धः ।

No. 9. सटीक ग्रहलाघवम् । Satikam Grahalaghavam Substance, country made colourless paper, 14 × 6 inches. Folia, 73 Lines, 11–13 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, slightly torn, and writing effaced in parts Verse and prose. Not correct Incomplete

This codex contains the abovementioned work with a commentary, entitled Grahalāghavavivarana by Visvanātha, son of Divākara.

Beginning *of the Commentary* श्रीगणेशाय नमः ॥

ज्योतिर्विद्गुरुणा गणेशगुरुणा निर्मथ्य शास्त्राम्बुधिं
यद्युक्तं ग्रहलाघवं विवरणं कुर्व्वेऽस्य सत्प्रीतये ।
नत्वा प्रभुसुत दिवाकरसुतस्तद् विश्वनाथ कृती
जायज्ज्योतिषगर्ग्गगोकुलपरिवाप्याथ नारायणम् ॥ १ ॥

श्रीमद्गुरुणा गणेशगणेशदैवज्ञेन य यया कृतास्तु सत्त्वाद्गुणेन ।
इति ज्योतिर्विदा स्वकृतग्रहलाघवटीकायां श्रीकरयेन निबद्धा ॥

तद्यथा—

कृत्वादौ लघुग्रहतिथ्यादिचिन्तामणिं
सत्सिद्धान्तशिरोमणेश्च विवृतिं लीलावतीव्याकृतिम् ।
श्रीवृन्दावनदीपिकां च विवृतिं मौहूर्त्ततत्त्वस्य वै
स श्राद्धादिविनिर्णय च विवृतिं छन्दोर्णवाख्यस्य वै ॥
सुधीरञ्जनतर्ज्जनीयन्त्रकं च
सुकृष्णाष्टमीनिर्णयं होलिकाया ।

[illegible]

End. नास्ति ।

Colophon. इति [illegible]

[illegible]

No. 10. ग्रहलाघवटीका । Grahalāghavaṭīkā. Substance, country made white paper, 14 x 5 inches. Folia, 34. Lines, 9 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, not old, but slightly worm-eaten and torn in parts. Prose. Not correct. Incomplete.

Another incomplete copy of the commentary noticed above.

[illegible] विद्यते ।

No. 11. ग्रहलाघवटीका । Grahalāghavaṭīkā. Substance, country made Kāśmīrī white paper, 16 x 6 inches. Folia, 70. Lines, 7-9 in a page. Character, Nāgara. Date, Saṁvat 1836. Appearance, not old. Prose. Not correct. Complete.

A complete copy of the above noticed commentary of the Grahalāghava.

End. पूर्व्वेति पूर्व्वे भास्करादय प्रौढतरा कश्चित् प्रथमं विप्रचरादौ किमपि ग्रह कर्म्म कायादि धनुर्ज्योतिर्ला पत्तु, तेनैव करणेन सहोन्नतिगर्भस्यपो य कुभन् पर्वतस्य उच्च ऊर्द्ध्व शृङ्गे शिखरे अधिरोहति यतस्तैरुक्तं इति तत लघुकार्य्युकसिद्धिनी ग्रहणकर्म्मचिता शुचिमाध्वन्निन्द्यादि ग्रहणस्मिन् ग्रन्थे मया अखिले सर्व्वसिद्धान्तोक्तं कर्म्म धनुर्ज्योविधिं हित्वा लघु सुगमं कृतं तस्मेषां मध्ये मयि किं भाग्यं पवित्र यद्यस्मात् कारणादहं तथा स्वतः तथा भास्करादीनां शास्त्रमवलोक्य हृद्भवो अस्ति तस्मात् विलोक्य मम बुद्धिविस्तृता अतस्तद्गर्व्वो मयि नास्तीति। अथानन्तरं श्रीकमाह। नन्दिग्राम इति अपरा न विद्यते अपरा यस्मिन् दिक् तस्यांतां प्राप्त तस्मिन् विषय स्थानं यस्य स यस्मिन् नन्दिग्रामे केशव आसीत किंभूत शिष्या द्विभि गाधिसुत कौशिकगोत्रज कौशिकः गोत्रपत्र सकलसच्छास्त्रार्थवित् सर्व्वसमीचीनशास्त्रार्थवेत्ता एवंविध केशव तस्य सुनु गणेश, तदंग्रिपद्म भजनात् तच्चरणकमलसेवनात् किंचित् किंचिदवबोधात्मकं ज्ञानलवं लब्धा प्राप्य इदं चरणं स्पष्टं स्पष्टार्थे कृते नानाछन्दोभि विचित्र वर्णेन वृत्तं च एतदकरोत् कृतवानित्यर्थः ।

गोलग्रामनिवासिना गुरुपदद्वन्द्वाब्जभक्तौ रत
काशीतस्य दिवाकरस्य तनय श्रीविश्वनाथाभ्यय ।
तेनेदं ग्रहलाघवस्य गणितं स्पष्टीकृतं सद्बुधै
श्शोध्यं शुद्धमिदं तदा न यदके स्थाने सदा धार्य्यताम् ॥ १ ॥

Colophon. इति श्रीदैवज्ञाचार्य्यदिवाकरात्मजविश्वनाथविरचितसिद्धान्तरहस्योदाहरण समाप्तम् ॥ शुभमस्तु ॥ ० ॥ ० ॥ संवत् १८३६ वर्षे फाल्गुन वदि ७ दिने लिखितमिदं पुस्तक राधाकृष्ण गोस्वामी मध्ये सुतपाठनार्थे शुभं कल्याण ॥ ० ॥ ० ग्रहलाघवटिका ॥ ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् पूर्व्वोल्लिखिता ग्रहलाघवटीका सम्पूर्णा वर्त्तते ॥

No. 12 ग्रहलाघवटीका। *Grahalāghavaṭīkā* Substance, country made white paper, 11 x 6 inches Folia, 70 (of which foll 36—69 are wanting) Lines, 7–10 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, old, and slightly worm-eaten throughout Prose Not correct. Incomplete

The first part of this commentary entirely agrees with that of Viśvanātha, while in the latter part it differs from it, and in the colophon also we find the name of a different commentary, attributed to Ganeśa Daivajña, the author of the text. So we may infer that this codex contains parts of two different commentaries by two different authors. The first part of Viśvanātha's work occurs first, while at the end, the latter part of a different commentary of the same text, entitled Grahalāghavavivṛiti, by Ganeśa Daivajña. In the Cat. Cat., however, the Grahalāghavavivṛitiḥ is attributed to Gangādhara. The disagreement between these MSS. begins just after the end of the first chapter. The second chapter begins as follows:

> अथ रविचन्द्रस्पष्टीकरणपञ्चाङ्गानयनाधिकारो व्याख्यायते। तत्र तावत्प्रथमस्पष्टीकरणाय भुजज्यार्थं पदसंज्ञा च सूर्यमन्दोच्चमाह दोर्ज्याभोगमिति। त्रिभागादाद्रिभयात्तु यत् किञ्चित् यत्तादिरास एव दोर्भुजः स्यात्। But the second chapter of Visvanātha's work begins thus—अथ रविचन्द्रयोः स्पष्टीकरणं पञ्चाङ्गानयनाधिकारो व्याख्या च व्याख्यायते दोर्ज्याभोग मिति स्पष्टार्थं। etc.

Colophon. इति श्रीगणेशदैवज्ञविरचितायां ग्रहलाघवविवृतौ पाताध्यायः समाप्तः। समाप्तश्चायं ग्रन्थः॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु॥ ॥ ॥ ॥ ॥

विवरणम्--पुस्तकेऽस्मिन् विश्वनाथकृता ग्रहलाघवटीका, श्रीगणेशदैवज्ञविरचिता ग्रहलाघवविवृत्यभिधा काचिदपरा च टीका विद्यते। तत्र प्रथमं प्रथमनिबन्धस्य प्रथमाध्यायमात्रमपरस्य चावशिष्टांशो वर्तते।

No. 13. ग्रहलाघवविवृतिः। Grahalāghavavivṛitiḥ. Substance, country-made white paper, 8 × 4 inches. Folia, 152 (of which foll 1—73 are wanting). Lines, 5–12 in a page. Character, Nāgara Date, ‡ Appearance, old. Prose. Not correct. Incomplete.

A commentary on the Grahalāghava, by Ganeśa Daivajña, entitled Grahalāghavavivṛiti.

Beginning. नास्ति।

End ईयां चतुर्थी कलानां संस्कृति धनधनयोर्योगे ऋणऋणयोर्योगे कलचतुष्क संस्कृतिर्धनं ॥४॥५०। अतस्तथाक्षे चन्द्रो दृश्य अन्यथा चतुर्थी कलानां संस्कारे न दृश्यत इति चन्द्रदर्शन। अथ पक्षाद्य इति शालस्य।

Colophon इति श्रीगणेशदैवज्ञविरचितायां ग्रहलाघवविवृतौ पाताध्याय समाप्त समाप्तश्चायं ग्रन्थ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ * ॥

विवरणम्—श्रीगणेशदैवज्ञविरचितग्रहलाघवविवृतिनामकग्रहलाघवटीकाग्रन्थोऽयं निबन्ध ।

No 14 ग्रहलाघवम् । Grahalāghavam Substance, country made white paper, 16 x 5 inches Folia 18 Lines 5-9 in a page Character Nāgara Date ? Appearance, old Verse and prose Not correct. Incomplete

Another incomplete copy of the work noticed in No 8

विवरणम्पूर्ववत् ।

No 15 गोलाध्याय मिताक्षराभाष्यसहित । Golādhyāyah Mitakṣarābhāṣyasahitaḥ Substance country made white paper 12 x 7 inches bound like a book Folia 75 (of which foll 1—8 are wanting) Lines 6-13 in a page Character Nagara Date (1) ? Appearance old Prose and verse Not correct Complete (except the first eight folia)

This codex contains the Golādhyaya of the Siddhānta Śiromani *with a short explanatory commentary, entitled* Mitākṣarā. In Cat Cat *the commentary is attributed to* Bhāskarācaryya *the author of the text* Noticed in the Catalogue of the India office library, *Nos* 2047-2050 p 1015-1016

---

(1) The date of the composition of the Siddhānta Śiromani as given at the end of the work is 1072 Saka The date of Bhāskarācaryya's birth is Saka 1036 He wrote the Siddhanta Siromani when he was 36 years old 1036 + 36 = 1072

Beginning. नास्ति ।

End. इदानीं सिद्धान्तग्रन्थकालमाह ॥

रसगुणपूर्णमही १०३६ समशकनृपसमये ममोत्पत्तिः।
रसगुण ३६ वर्षेण मया सिद्धान्तशिरोमणीरचितः ॥

इदानीं विद्वज्जनानुनयनादमोद्धत्यं प्रतिपाद्य तद्द्वारेणात्मनः प्रागल्भ्य प्रथयन्नाह ॥

गणितस्कन्धसन्दर्भोऽदर्भदर्भावधीमतः ।
उचितोऽनुचितो यन्मे धार्ष्ट्यं तत् क्षम्यतां विदः ॥

गणितस्कन्धस्य सन्दर्भोनाम रचनाविशेषः । असौ अदर्भदर्भावधीमत उचित । मूलपदेशोपरि यानि पुष्पाणि अद्दीर्घाणि दर्भपत्राणि यत्र असौ अदर्भदर्भस्तस्याव यथा तोल्ल तथा यस्य मतिस्तीक्ष्णा अभेद्यमपि प्रमेय भित्त्वाऽन्त.प्रविशति । तथाविधस्य गणितस्कन्ध.प्रबन्ध उचितः । अनुचितो मे तथापि कृतः । तदार्थं हे विद्वज्जना गणकास्तत् क्षम्यतां । इदानीमाद्यदूषणापराध परिहरन्नाह ॥

ये हृद्रा लघवोऽपि ये च गणका बद्धाञ्जलिर्वच्मि तान्
अन्तव्यं मम तैर्मया यदधुना पूर्व्वोक्तयो दूषिता ॥
कर्त्तव्ये स्फुटवासना प्रकथने पूर्व्वोक्तिविश्वासिना
तत्तद्दूषणमन्तरेण नितरां नास्ति प्रतीतिर्यत. ॥
आसीत् सह्यकुलाचलाश्रितपुरे निःशेषविद्यानिधि
साधूनामवधिर्महेश्वरकृती दैवज्ञचूडामणिः ।
तज्जस्तच्चरणारविन्दयुगलप्राप्तप्रसादः सुधी
र्मुग्धोबोधकरं विदग्धगणकप्रीतिप्रदं प्रस्फुटम् ॥
एतद्व्यक्तसदुक्तियुक्तिबहुलं हेलावगम्यं विदां
सिद्धान्तग्रथनं कुबुद्धिमथनं चक्रे कविर्भास्कर. ॥
प्रश्नानमून् प्रपठतो गणकस्य गोल
स्कन्धोन्नमत् सरलयुक्तिशतप्रवाले. ।
प्रश्नोत्तरार्थपरिषिञ्चनवारिसिक्त-
मूलामलीममलता समुपैति हृदिम् ॥
केचिद्देश पठिष्यन्ति प्रश्नाध्यायश्च केवलम् ।
तदर्थं लिखिता अत्र प्रश्नाः प्रागुदिता अपि ॥

Colophon इति महत्तरोपाध्यायसुतभास्कराचार्यविरचित सिद्धान्तशिरोमणौ सवासना भाष्ये मिताक्षरे गोलाध्याय समाप्त । अथ नाथि ग्रन्थसंख्या २१०० ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सिद्धान्तशिरोमण्यन्तर्गतगोलाध्याय सभाष्यो वर्त्तते ।

No 16. गोलाधिकार । Golâdhikârah Substance, country made white paper, 12 × 5 inches. Folia, 22 Lines, 5 9 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, rather old, and slightly worm-eaten in parts. Verse Not correct Incomplete

A work treating of the Gola or spheric in Ārya metre, entitled Golâdhikâra, by Āryya Bhaṭṭa The codex under notice has neither a beginning nor an end, but only a few f lia on the eclipse of the moon

Beginning नास्ति ।

End. नास्ति ।

Colophon. इत्यार्यभट्टाख्य महासिद्धान्ते गोलाध्यायाधिकारश्चतुर्थः ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीमदार्यभट्टकृतस्य गोलाध्यायस्य कति खण्डितानि पत्राणि सन्ति ।

No 17. जयविनोदसारणी । Jayavinodasaraṇī Substance, foolscap paper, 14 × 8 inches, bound in the form of a book Folia, 19 Lines, 15-35 in a page. Character, Nagara Date, ? Appearance, not old Mathematical figures Incomplete

A table to calculate lunar days, etc in order to prepare an almanac, entitled Jayavinodasâraṇi or a table prepared under the auspices of Maharaja Jayasimha of Jayapur This codex contains tables for the calculation of Tithis, Nakṣatras and Yogas only Anonymous

---

No. 18. वर्षतन्त्रम् वा वर्षफलम् । Varṣatan tram or Varṣaphalam. Substance, country-made white paper, 12 x 5 inches. Folia, 36. Lines, 7–8 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten throughout. Verse. Not correct. Incomplete.

An astrological work for the preparation of horoscopes, entitled Varṣatantra or Varṣaphala, by Nilakaṇṭha, the famous author of the Tājika. It is in fact an extract of his Tājika made at the request of one Śiva, who is qualified with only the epithet *vidvat*, the learned.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

स्वस्वाभिलाषं न हि लब्धुमीशा
निर्व्विघ्नमीयानसुखा' सुरौघा' ।
विना प्रसादं किल यस्य नौमि
तं ढुंढिराज मतिलाभहेतो ॥ १ ॥
जातकोदित दशाफल यतः
स्थूलकालफलदं स्फुट नृणाम् ।
तत्र न स्फुरति दैवविन्मति
स्तद्ब्रुवेऽब्दफलमादितात्तिकात् ॥ २ ॥
गता. समाः पादयुता.
प्रकृति २१घ्न समागण्यात् ।
खवेदाप्तघटीयुक्ता
जन्मवारादि संयुता ॥ ३ ॥
षब्द प्रवेशे वारादि स्य
तद्दे (?) विनिर्दिशेत्
शिवा ११घ्नोब्द. स्वखाद्रौ द्र १२०
लब्धाब्धः खाग्नि ३० भंचित. ॥ ४ ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति भावस्य दद्दफलम् ।

At the end of each chapter occur verses to the following effect.

गर्गान्वयभूषण गणितविश्चिन्तामणिस्तनुजो
ऽनन्तोऽनन्तमतिर्व्यधात् खलमतध्वस्त्यै जनुःपद्धतिम्।
तत्सूनुः खलु नीलकण्ठ विबुधो विद्वच्छिवाज्ञया
भावस्य ग्रहपक्षदीप्त्युखचाद्युक्तं फलं सौम्यभाक् ॥

विवरणम्—श्रीनीलकण्ठकृतजन्मपद्धतिविषयकोऽयं निबन्धः।

No. 19. जातककर्म्मपद्धति। Yātakakarmapaddhatih Substance, *country made white paper*, 12 × 5 *inches* *Folia*, 17 *Lines*, 3-7 *in a* page. Character, Nagara Date, 1737 Śaka Appearance, not old Verse Generally correct Complete

A manual for preparing horoscopes, and foretelling the fate of a person by it, entitled Jātakarmapaddhati or Śrīpatipaddhati, complete in eight chapters, by *Śrīpati Bhaṭṭa* *Noticed in Dr. R. Mitra's* Bikaner Catalogue, No. 733, p. 338

Beginning. श्रीमहागणपतये नमः॥

नत्वा तां श्रुतिदेवतां विसमयप्राग्भीप्सते कारणं
तत्पादाम्बुरुहप्रसादविकसद्धीधी बुध श्रीपति।
शिष्यप्रार्थनया विचार्य सकलान् होराशास्त्रार्थान् स्फुट
वक्ष्ये जातककर्म्मपद्धतिमिह होराविदां प्रीतये ॥ १ ॥
ज्ञेयोऽत्र प्रथमं हि जन्मसमयस्तत्रायादियन्त्रैः स्फुट
तत्कालप्रभवाविलग्नसहिता कार्यास्ततश्च ग्रहाः।
सिद्धान्तोक्तपरिस्फुटोपकरणैस्ते चासकृत् कर्म्मणा
भावा खेटदृशो बलानि च ततस्ते वा विचिन्त्यानि षट् ॥ २ ॥
मध्याह्नायमतोऽर्थ एव विवरे काले स एकोनत
सोऽप्यभावि परिच्युतोरविनिशामध्यान्तरे चोन्नत
मध्याह्नात् पतिते तु वासरगते स्यात् प्राक्कपालं स।
यातेऽह्नीशुदलोन्मिते पुनरिदं प्रत्यक्कपालं भवेत् ॥ ३ ॥
राते शेषे गते वा भवति हि समये जन्म चेत्तद्घटीभि
र्युक्तो वासरार्द्धं खलु नतघटिका प्राक् प्रतीच्योनवेषु।

पठति जनुषी व्यास

सदानन्दो लिखित वै ॥

शुभमस्तु । श्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्री ।

विवरणम्—श्रीदीपतिभट्टविरचितजातककर्मपद्धतिनामक ग्रन्थपत्रिकालिपयोविवर्योविलिखन विशेष ॥

No. 20. जातकपत्रिकाविवरणम् । Jātakapatrikāvivaraṇam Substance, country made colourless paper, 14 × 6 inches. Folia, 41 (of which fol 3 is wanting) Lines, 10–13 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and worm eaten throughout Verse Not correct. Incomplete

A manual containing directions for the preparation of horoscopes, entitled *Jātakapatrikāvivaraṇam, by Vāmana. The subjects treated* of in this work are enumerated in the introductory verses.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ॥

प्रणम्य विश्वजननीं त्रिपुरां सर्वसिद्धिदाम् ।
वक्ष्ये संक्षिप्त युतजन्मपत्रिका + + + + ॥ १ ॥
ज्ञात्वादौ जन्मसमयं ततस्तात्कालिकान् ग्रहान् ।
पश्चाज्ज्ञात्वा जन्मलग्नमिति स्पष्ट च साधयत् ॥ २ ॥
मानं + + + + साध्य मतमुत्तमव च ।
भावचक्रं भावगतान् ग्रहान् सचिन्तयेद्‌च ॥ ३ ॥
सप्तवर्गं सप्तग्रहाणां ग्रहाणामुक्तमाधव ।
इष्टकष्टविचारोऽथ विचारोऽरिष्टभङ्गयो ॥ ४ ॥
आयुर्द्दायस्तत साध्योऽष्टकवर्गविशदप्रमाम् ।
दशाक्रमोऽन्तर्दशाया क्रम फलदशाक्रम ॥ ५ ॥
शुभकष्टदशायाश्च विचार चिन्तयेत् तत ।
भावस्थानां स्त्रीकयोगाद्भावानां चिन्तयेत्फलम् ॥ ६ ॥
एतत् सर्व्वं परिज्ञाय पट्टे लिख्या च पत्रिका ।
तत्रादौ जन्मसमयं परिज्ञानमिहोच्यते ॥ ७ ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति गुरुदशा तृतीयोऽं। इति शनिदशा तृतीयां &c. &c.

विवरणम्। जन्मदेवविचारविषयकोऽयं निबन्धः।

No. 21. जातकावली। Jātakāvalī. Substance, country-made white paper, 12 × 5 inches. Folia, 9 Lines, 2–9 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, not old. Verse. Not correct. Incomplete.

A treatise on horoscopy, entitled Jātakāvalī. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

अथ प्रसूतिकाध्यायः।

मीने मेषे दयो प्रोक्ता चत्वारो वृषकुम्भयोः।
मकरे मिथुने तिस्रः सप्त वृश्चिककर्कटे ॥ १ ॥
तुले कार्मुककन्यायां सूतिका पञ्च विद्यते।
सिंहे चैव भवेत् चौषि जन्मकाले विलोकयेत् ॥ २ ॥

End. नास्ति।

Colophon. इति राज्ययोग।

विवरणम् अयमपि निबन्धोजन्मःकालीनग्रहादिविचारविषयकोऽपंनिबन्धः।

No. 22. जातकाभरणम्। Jātakābharanam. Substance, country-made colourless paper, 12 × 4 inches. Folia, 105 Lines, 8–10 in a page. Character, Nāgara, Date, ? Appearance, very old, worn out, and torn in parts. Verse. Not correct. Incomplete.

A work containing a dissertation on the future prospects of children from the astral conjunctions at their natal hour, entitled Jātakābharana, by Śrīdhuṇḍirāja. Noticed in the India Office

Catalogue, No. 3075, p 1097 B. Also in die Handschriften-verzeichnisseder *Koniglichen Bibliothek, No 866 (Chambers 290)*, p 259. See also Dr. R Mitra's Bikaner Catalogue, No. 643, p 299.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीत्रिपुरायै नमः ।

श्रीदं सदाह हृदयारविन्दे
पादारविन्दं परमस्य वन्दे ।
मन्दोऽपि यस्य स्मरणेन सद्यो
गीर्वाणवन्द्योपमतां समेति ॥ १ ॥
उदारधीमन्दरभूधरेण
प्रमथ्य होरागमसिन्धुराशिम् ।
श्रीढुण्ढिराजः कुरुते किलार्य्या
मार्य्याप्रपर्य्याममलोक्तिरत्नैः ॥ २ ॥
ज्ञानराजगुरुपादपङ्कजे
मानसे खलु निधिन्त्य भक्तितः ।
जातकाभरणनाम जातक
जातकप्रसुखदं विधीयते ॥ ३ ॥
शास्त्रोक्तां यो जन्मपत्रीं करोति
नानाग्रन्थालोकनात् तस्य चित्तम् ।
भ्रान्तिविद्धं स्यात् ततो जातकेऽस्मिन्
कुर्व्वे व्यक्तां जातकोक्तिं च सर्व्वाम् ॥ ४ ॥
विचित्रपद्यीकरणादराणां
यत्र विनाशुक्रविलिप्तमार्थं ।
समर्थमेतत् प्रकटार्थमेवा
त्यर्थं ततो नाम यथार्थमस्य ॥ ५ ॥
सन्मङ्गलाशीर्वचनान्वितानि
पद्यानि चात्र समुदाह्रियन्ते ।
तान्येव पद्यीकरणप्रवीणा
नैयस्कराणि प्रथमं लिखन्तु ॥ ६ ॥
मुग्धाननाङ्ग स्मरसारसाङ्गमैलीस्यमान्दोलने
र्नेत्रोन्मीलनमीलनैरविरलश्रीकर्णतालक्रमैः ।
दानालिध्वनिसेवितैर्मासरविसैर्दशिमसोपाञ्चिते
+ + मेदभर करीन्द्रवदनो व श्रेयसे कल्पताम् ॥ ७ ॥

सुलक्षणः पुण्यगुणानुशाली
पुमान् बलीयान् द्विजदेवभक्तः
कामी चिरायुर्जनयानशीलः
स्यान्माधवे वास्तवसौख्ययुक्तः ॥
क्षमान्वितश्चञ्चलचित्तवृत्ति
र्विदग्धवाचाभिरुचिश्च शीलः ।
विचित्रबुद्धिः खलु दीर्घसूत्री
ज्येष्ठेऽत्र अमरी नर स्यात् ॥
बहुव्ययोऽनल्पवचोविलास
प्रमादशीलो गुरुवत्सलश्च ।
सदाग्निमान्द्यः शुभकृन्मकत् स्या
दाषाढजो गाढदृढाभिमानः ॥
पुत्रैश्च पौत्रैश्च कलत्रमित्रैः
सुखी च तातस्य विदग्धकला ।
लोकप्रसिद्धः कफवान् वदान्यो
यः श्रावणे पुण्यगुणे प्रपन्नः ॥
श्रीमान् भवेत् चौक्षकलत्रवश्च
दाता च कान्तासुतजातसौख्यः ।
सुखं च दुःखं विज्ञता हि मर्त्यो
भद्रीभवन्नाद्रपदाप्तजन्मा ॥
विद्वान् धनी राजकुलप्रियश्च
सत्काव्यकर्ता बहुभृत्ययुक्तः ।
दाता गुणज्ञो बहुभाग्यसम्पत्
स्यादाश्विनेऽस्मिन्सुबहुप्रभावो ॥
सत्कर्मकर्ता बहुवाग्विलासी
धनी लसत्सद्विलासकश्च ।
कामं सकामः क्रयविक्रयार्थी
सत्कल्पकृत् कार्त्तिकजातजन्मा ॥
क्षमोदयाचाररतः सुशील
कलाकलापे कुशलो विलासी ।
परोपकाराद्दृढसाधुमार्गो
मार्गोद्भवी वै विभवैः समेतः ॥

परोपकारी पितृवित्तहीनः
कष्टार्जितार्थव्ययकृद्विषण्णः ।
सुगुप्तमन्त्रः कृतशास्त्रयत्नः ।
पौषे विशेषात् पुरुषः क्षमाढ्यः ॥
सन्मन्त्रविद्वैदिकसाधुयोगी
योगीशविद्याभ्यसनानुरक्तः ।
बुद्धेर्विशेषाद्विदुषां वरिष्ठो
माघीभव स्यादनघो मनुष्यः ॥
परोपकारी कुशली दयानु-
र्बलान्वितः कोमलकायशाली ।
विलासिनीकेलिविलासशीलो
यः फाल्गुने फल्गुवचो विलासः ॥

Then the action of a fortnight and that of each of the lunar days are similarly mentioned. One born in full moon becomes—

धर्मश्चिरायुः सुतरां सुशीलो
यौवनवान् कोमलकायकान्तिः ।
सदा सदानन्दविनीतकाल
चेज्जन्मकालस्तु बलक्षपक्षे ॥

The characteristic of one born in Pratipat is thus given—

बहुजनपरिवारश्चारुविद्याविवेकी
कनकमणिविभूषावेशशाली सुशील ।
अति सुललितकान्तिर्भूमिपालात्तवित्त.
प्रतिपदि यदि सूतिर्जायते यस्य जन्तोः ॥

So on. After this the effects of the Vāras (days) are thus mentioned—

शूरोऽल्पकेशो विजयी रणाग्रे
श्यामारुण. पित्तचयप्रकोप ।
दाता महोत्साहयुतो महौजा
दिने दिनेशस्य भवेन्मनुष्य. ॥
प्राज्ञः प्रशान्तः प्रियवाग्विधिज्ञः
भवन्नरेन्द्राश्रयवृत्तिवर्ती ।

सुखे च दुःखे च समस्वभावो
वारे नरः शीतकरस्य जातः ॥
वक्रोक्तिरत्यन्तरणप्रियः स्यात्
नरेन्द्रमन्त्री च धरोपजीवी ।
सत्त्वान्वितस्तीव्रतरस्वभावो
दिने भवन्नाऽवनिनन्दनस्य ॥
सद्रूपधारी मृदुवाग्विलासः
श्रीमान् कलाकौशलतासमेतः ।
वणिक्क्रियायां हि भवेदभिज्ञः
प्राज्ञो गुणज्ञो बुधदिनोद्भवो यः ॥
विद्वान् धनी सत्त्वगुणोपपन्नो
मनोरमः ख्यातिलब्धकामः ।
आचार्यवर्यश्च जनप्रियः स्यात्
वारे सुराचार्यस्य नरस्य जन्म ॥
सुशीलसत्कुञ्चितकेशपाशः
प्रसन्नवेषो मतिमान् विशेषात् ।
शुक्लाम्बरप्रीतिधरो नरः स्यात्
तुरङ्गगामी भार्गववारजातः ,
अकालसंप्राप्तजराप्रवृत्ति
बलौजहीनो दुर्बलदृष्टिः ।
तमोगुणक्रोधपराभिभूतः
शनेर्दिने जातजनुर्मनुष्यः ॥

Then the effects of the *Stars*, *Yogas* and *Karanas* are similarly mentioned. Thus the work is a most interesting one. It discusses all important matters in easy Sanskrit, so that one going through it can easily prepare Janmapatris or Horoscopes.

End समाप्तिः ।

Colophon इति जातकाभरणे वारजातकाध्यायः ।

विवरणम्—श्रीढुण्ढिराजविरचितजातकाभरणाभिधं सुप्रसिद्धजातकविषयको निबन्धोऽयम् ।

No. 23. जातकाभरणम् । Jātakābharanam. Substance, country-made white paper, 12 × 4 inches, bound like a book. Folia, 124, (of which foll. 1—6 are wanting) Lines, 9 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old. Verse. Generally correct. Incomplete.

Another incomplete copy of the same work having neither a beginning nor an end.

विवरणन्तु पूर्ववत् ।

No. 24. जातकषट्प्रक्रमणिका । Jātakaṣatprakramanikā. Substance, country-made white (Kāśmīrī) paper, 12 × 5 inches. Folia, 5. Lines, 3–9 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old, worm-eaten, and torn in parts Verse Not correct Incomplete

An elementary treatise on horoscopy for beginners, entitled Jātakaṣatprakramanikā. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

लग्नस्थितो दिनकरः कुरुतेऽङ्गपीडां
पृथ्वीसुतो वितनुते रुधिरप्रकोपम् ।
छायासुतः प्रकुरुते बहुदुःखभाजं
जीवेन्दुभार्गवबुधाः सुखकान्तिदा स्युः ॥ १ ॥
दुःखावहा धनविनाशकराः प्रदिष्टा
वित्तस्थिता रविशनैश्चरभूमिपुत्राः ।
चन्द्रो बुधः सुरगुरुर्भृगुनन्दनो वा
नानाविधं धनचयं कुरुते धनस्थः ॥ २ ॥
भानुः करोति नीरुजं रणमोकरोऽस्ति-
कौर्त्यान्वितं क्षितिसुतः प्रचुरप्रभावम् ।
सिद्धिं बुधः सुधिषणं सुविनीतवेषं
स्त्रीणां प्रियं गुरुकवी रविजस्तृतीये ॥ ३ ॥

आदित्य मौनिगतय मुक्तवर्जितार्ं
गच्छन्ति जन्मनि नरं कुर्वन्ति चतुर्थे ।
सोमोद्भव मृत्युमथेन्दुदेहजात
मौर्ख्यं स्थिरं नरपतिं धनम भर्तिनम् ॥ ४ ॥

End शान्ति ।

Colophon. इति नरजातक । इति जन्मचन्द्र + + मीकनम् ।

विवरणम्—अयमपि जातकविषयको निबन्ध ।

No 25. जातकोदाहरणम् । Jatakodaharanam Substance, country made colourless paper, 12 x 5 inches, bound like a book Folia, 70 • Lines, 5–13 in a page Character, Nāgara Date Samvat 1712, Śaka 1577 Appearance very old worn out, torn, and worm-eaten throughout Prose and verse Not correct Complete

A commentary with illustrations on Śripati's Jātakapaddhati entitled Jātakodāharaṇa by Kṛṣṇa Daivajña son of Śrīvallabha Daivajña. The codex contains also passages of the text along with their commentary

Beginning श्रीगणेशाय नम ।

नत्वा तां श्रुतिदेवतां त्रिभुवनव्यामोहिनीं कारण
तत् पादाम्बुज प्रसादविकसद्धीधी बुध श्रीपति ।
शिष्यप्रार्थनया विचार्य सकलान् होरागमाद्यान् स्फुट
वक्ष्ये जातककर्मपद्धतिमहं होराविदां प्रीतये ।

व्याख्या—

अहं श्रीपति श्रीपतिभट्टनामा द्विज शिष्यप्रार्थनया जातककर्मपद्धतिं वक्ष्ये । जातस्येदं जातक । जातस्य बालकस्य जन्मानन्तरार्जितसदसत्कर्म जनितशुभाशुभफलनिरूपक शास्त्र जातकमित्युच्यते । जातकशास्त्र यानि कर्माणि गणितक्रियास्तेषां पद्धतिं मार्गं क्रमेण निरूपणमित्यर्थ । किं कृत्वा सकलान् होरागमाद्यान् मुहुर्वारम्वार विचार्य । होरा जातक

शास्त्रं। तदुक्तं सारावल्यां। होरेतिशास्त्रसंज्ञा लग्नस्य तथा राशेरेति। होराजातकशास्त्रं तद्रूपा आगमा मूलग्रन्थाशान् मुहुर्विचार्य्य किं मत किममत् किं बहुमतं किं स्वल्पमतं किं भास्योक्तं किं निर्भ्रान्तमुक्तमिति पुनः पुनर्विचार्य्य युक्तियुक्तमर्थमङ्गीकृत्य जातककर्म्मपद्धतिं वक्ष्य इत्यर्थः। किमर्थं होराविदां जातकशास्त्रज्ञानां प्रीतये। पुनः किं कृत्वा तां प्रसिद्धां श्रुति-देवतां नत्वा। श्रुतयः शब्दाम्नेषां देवतामधिष्ठात्री सरस्वती तामित्यर्थः। यद्वा श्रुतयो वेदा अत्र या देवतामुख्यत्वेन प्रतिपाद्या परमेश्वररूपा तामित्यर्थः। कथंभूतां श्रुतिदेवतां त्रिसमयज्ञानोद्गतेः कारणं त्रयाणां समयानां भूत-भविष्यद्वर्त्तमानानां त्रिसमयानां लक्षणया तत्तत्कालीनवस्तूनां यज्ज्ञानं तस्य या उद्गतिरुत्पत्तिः तस्याः कारणं। यस्याः श्रुतिदेवतायाः प्रसादेन त्रिकालदर्शित्वं भवतीत्यर्थः। कथंभूतोऽहं तत्पादाम्बुरुहप्रसादविकसद्बोधः। तस्याः श्रुतिदेवतायाश्चरणकमलप्रसादेन विकसन् बोधः ज्ञानं यस्य स तथोक्तः। पुनः कथंभूतोऽहं बुधः पण्डितः। अथात्र कर्त्तव्यं संक्षेपतः शार्दूलविक्रीडितेन प्रतिजानीते॥

End. अथ ग्रन्थसमाप्तिं वैतालीयेनाह—

इति जातककर्म्मपद्धतिं गुरुपादाब्जयुगप्रसादतः।
वरशिष्यजनप्रबोधिनीं कृतवान् श्रीपतिरग्रजाग्रणीः॥

व्याख्या—

अग्रजेषु ब्राह्मणेषु अग्रणीः श्रेष्ठः श्रीपतिराचार्य्यः गुरुपादाब्जयुगप्रसादतः जातककर्म्मपद्धतिं इति कृतवान्। कीदृशीं जातककर्म्मपद्धतिं वरशिष्यजनप्रबोधिनीं वरः श्रेष्ठो यः शिष्यजनस्तं प्रबोधयितुं शीलमस्या अस्तीति। अथ ग्रन्थश्लोकसंख्याज्ञानार्थं तथा प्रक्षेपज्ञानार्थं च ग्रन्थसंख्यां शालिन्याह—

अध्यायानामष्टकं हतसंख्या
सश्लोकाख्या षट् त्रिचन्द्रप्रमाणा।
प्रोक्तानुष्टुप् छन्दसा ग्रन्थसंख्या
श्लोकेनैकेनाख्यया हि द्विशत्या॥

व्याख्या—

षट् त्रिचन्द्रप्रमाणा षट्त्रिंशदधिकं शतं १३६ प्रमाणं यस्याः तादृशी प्रोक्ता अनुष्टुप्छन्दसा तु एकेन श्लोकेनाख्यया द्विशत्या ग्रन्थसंख्या प्रोक्ता एतदुक्तं

भवति यानि दृष्टानि निबद्धानि तानि षट् त्रिंशदधिकं शतमेव १३६ । यदा तु द्वात्रिंशदक्षरात्मकः श्लोकः क्रियते इति संख्यया गणना क्रियते तदा तु शतद्वयमेव श्लोकाधिकं भवतीति ।

Colophon. इति श्रीवल्लभदैवज्ञात्मजश्रीकृष्णदैवज्ञविरचिते श्रीपतिभट्टीयजातकपद्धत्युदाहरणे चाष्टमोऽध्यायः । सं १७१२ शके १५७७ श्रावण शुक्ल ७ रवौ चाउंधि राजप्रासादेन । श्रीरस्तु । शुभमस्तु ॥

विवरणम्—निबन्धोऽयं श्रीवल्लभदैवज्ञात्मजश्रीकृष्णदैवज्ञविरचितजातककर्मपद्धत्युदाहरणाभिध श्रीपतिभट्टकृतजातककर्मपद्धतिटीकारूप ।

No. 26. जीवप्रकाशोदाहरणम् । Jivaprakāśodaharaṇam Substance, country made white paper, 10 × 7 inches, bound in the form of a book Folia, 35 Lines, 6–14 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, slightly torn and worm-eaten throughout Prose Not correct Complete

A commentary on the *Jivaprakaśa*, *an astrological work*, by *the* author of the text But as the text is not in hand, the name of the author cannot be found Passages are quoted from the work of one Jivaśarman by Varahamihira, Keśava, etc. It would not be, therefore, too much to think that this Jivaśarmā is probably the author of the Jivaprakaśa and its commentary

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अथोदाहरणं जीवप्रकाशस्य प्रतन्यते ।
इदं समाप्तिं नयतां श्रीनृसिंहः स्वराट् प्रभुः ॥

प्रारिप्सितग्रन्थस्य निर्विघ्नपरिसमाप्तिकामनया विशिष्टशिष्टाचारपरम्पराप्राप्त नमस्कारस्वरूपात्मकं मङ्गलं शिष्यशिक्षार्थं निबध्नीयत्राद्यैन सप्रयोजन स्वचिकीर्षितं प्रतिजानीते ॥ श्रीमन्नृसिंहमिति ।

अमी समदृशो यान्ती कायतादि ४।० गुरुस्य सूर्योदय तदितदाह ॥ तत्र यद्यार्कान्तरतुल्यक चेदिति ॥ ३१ ॥ एवं पूर्वापरपश्चिमोदयसाधन बुधस्यापि विस्तृतिलाभ् सुमतीनां सुलभत्वाच्चेति दिक् ॥

Colophon. इति [illegible] समाप्तम् ॥ [illegible]
[illegible] ॥

विषयम्—[illegible] ।

No. 27. बालबोध । Bâlabodha. Substance, country made colourless paper, 10 x 4 inches. Folia, 32. Lines, 2–11 in a page. Character, Nâgara. Date, Samvat 1709. Appearance, very old, and worn out. Verse. Not correct. Complete.

An elementary treatise on Astrology determining auspicious as well as inauspicious days, etc., for the performance of religious and domestic works, entitled Bâlabodha, by Muñjâditya, a Brâhmaṇa. Noticed in the Catalogue of Sanskrit MSS in the University Library, Leipsic, No. 1035, p. 318.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

विघ्नेशं प्रणम्य (a) देवीं चैव सरस्वतीम् ।
गुरूंश्च देवताश्चैव प्रसादाद्गुरुणोमया ॥ १ ॥
नानाशास्त्रात् समुद्धृत्य क्रियते बालबोधकः ।
मुञ्जादित्येन विप्रेण हितार्थं बालकस्य च ॥ २ ॥
विदुषां चाल्पबालानां तथैव च
एतेषां कार्यसिद्ध्यर्थं बालबोधं लिखेद् ॥ ३ ॥
[illegible] ।
[illegible] मुञ्जादित्येन कारयन् ॥

End. [illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] (?) ॥

Colophon. श्रीमुञ्जादित्येन विरचितं ज्योतिषे बालबोधकं समाप्तम् ॥ संवत् १७०९ शके
११ × × ।

विषयम्—श्रीमुञ्जादित्यविरचितबालबोधाभिधज्योतिर्निबन्धविशेषः ।

(a) The codex noticed in the Catalogue of the University Library of Leipsic reads विघ्नराजं प्रणम्य ।

No. 28. ज्योतिर्विदाभरणटीका सुखबोधिका । *Jyotirvidābharaṇaṭīkā Sukhabodhikā* Substance, country made white paper, 15×3 inches Folia 167 Lines, 4-9 in a page Character, Nāgara Date, Saṃvat 1885 Appearance, not very old, but torn and worm-eaten throughout with different hand writings Prose Not correct Complete

A commentary on the Jyotirvidābharaṇa, entitled Sukhabodhikā, or Subodhinī according to the Cat Cat, by Bhāvamuni or Bhāvaratna, pupil of *Śrīmahimaprabha Sūri, a Jaina*

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमान् पार्श्वजिनो विशदकमलपादः प्रभुः पुण्यभो
द्रांक् चित्तप्रचलत्कुयोगिकमदर्पादि प्रजानां पुरः ।
सत्कीर्त्यानकनादपूरितजगत्साकल्य [illegible]पदो
गीर्वाणेश्वरसेवितो विजयते विघ्नैकचिन्तामणिः ॥ १ ॥
नत्वा गुरुश्रीरमणीसुखप्रदानात्
श्रीकालिदासकविशक्रविनिर्मितस्य ।
ज्योतिर्विदाभरणनामवरागमस्य
संतन्यते गुरुकृपं सुखबोधिकेयम् ॥ २ ॥
श्रीपद्म [illegible] पर्योर्मिकाञ्चगच्छ
टंकरपाठकशुभाश्रयसन्निहितानां
श्रीगुरुपूज्यमहिमप्रभसूरिराजां
शिष्येण भावमुनिना सुधिया यथोचितं ॥ ३ ॥

अथ ग्रन्थारम्भे ग्रन्थकृत्कालिदासकविशक्रो विघ्नशान्तिकारणेन समुचितेष्टदेवतानमस्काररूपमङ्गलमाचरन्ननुबन्धचतुष्टयमाह—

End. अथ ग्रन्थारम्भसमाप्तिकाले दर्शयति वर्षैरिति सिन्धुरा हस्ती ८ दर्शनानि षट् ६ अम्बर ख ० गुणास्त्रय ३ एभिर्वर्षैः ३०६८ [illegible] प्रमित कलौ कलियुगे याते गते सति माधवसंज्ञिक वैशाखे मासे मया ग्रन्थक्रियोपक्रम ग्रन्थकरणप्रारम्भो विहित [illegible] च पुनः ऊर्जे कार्तिकमासे ग्रन्थसमाप्ति विहिता कृता कस्यै ज्योतिर्विदां दैवज्ञानां प्रीतये किं कृत्वा नानाकाव्यविधान शास्त्र[illegible] विलोक्य दृष्ट्वा अत्र ग्रन्थान्ते [illegible] दर्शितं यत ज्योतिर्विदां प्रीता [illegible] मा [illegible] प्रीतिमान् [illegible] सुखबोधिनी [illegible] [illegible] ॥ २१ ॥ अथ सुखबोधिकाकृत्प्रशस्तिमाह—

[illegible] [illegible] [illegible] च
[illegible] [illegible] ॥

श्रीवर्द्धमानात्प्रभुपट्टपरायां
पट्टेऽभवत् सूरिवरः प्रियाख्यः ।
चन्द्रप्रभाख्योऽथ प्रकाशकीर्तिः
श्रीपौर्णिमीयाभिधगच्छकर्त्ता ॥
तत्पट्टे च प्रियायुक्तौ धर्मघोषस्ततो यतः ।
खद्विचन्द्रमिताः १२० जाता शाखाः पौर्णिमिकाभिधाः ॥
परम्पराक्रमतस्तु श्रीविद्याप्रभः सूरिवरोऽस्य पट्टे बभूव ।
शास्त्रार्थसुधासमुद्रशीलासने चन्द्रसमानभव्यः ॥
ललितप्रभसूरिकुञ्जरोऽजनि पट्टे तत आश्रितः श्रियं ।
विनयप्रभसूरिपुङ्गवोऽजनि पट्टे तत आश्रित. श्रियं ॥
तत्पदपूर्वाचलभानुमन्तो
जयन्ति महत्तिलकसूरिराजाः ।
सदावभासाय गुणैरशेषैः
सत्कीर्तिमे. श्रीमहिमप्रभाख्याः ।
तच्छिष्यभिद्भावरत्नाभिधानः
तत्पादाब्जोपासनासक्तचित्तः ।
एतत्कृत्वा कालिदासस्य गुर्व्या
ज्ञानार्थी यत्तद्गुरोर्ज्ञानलाभात् ॥
तेनासौ सुखबोधिका सुललिता ज्योतिर्विदां सुष्ठु ये
शास्त्रस्यास्य कृता यथामति मया शोध्या सुधीभिर्यतः ।
संश्लिष्टानि पदान्यनेकमिह ह्येकैकाक्षराण्यर्थपि
काठिन्य कठिनाद्गिरां समुदितं त्याज्यं खलत्व पुनः ॥
परिश्रमोऽयं सफलो मम स्यात्
सदाऽध्यमानेन विलेखनेन ।
सतां प्रसादाच्च ततो दधाने.
खलै खलत्वं जगतीह किं स्यात् ॥
सज्जनेभ्यो नमो नित्यं खलेभ्योऽपि नमो नमः ।
भवन्त्येके गुणग्राह्य दोषग्राह्यपरे परे ॥
उभयेषां मया दत्ता कृतिर्मे यातु सद्धितां ।
अविचारं यथा हंस निर्दोषस्य विग्रहितां ।
श्रीविक्रमार्कादष्टषट् पञ्चेन्दुमिते गत १०५८ + + खलु राधमासे शुक्ल-
तृतीये तिथौ गभस्तिमान्वारे समाप्ता सुखबोधिकेयम् ॥

Colophon. इति श्रीपौर्णिमीयगच्छाधिराजभट्टारकपुरन्दरश्री ५ श्रीमहिमप्रभसूरीश्वर चरणसरोरुहचञ्चरीकायमानशिष्यभावरत्नविरचितायां श्रीकालिदासकृत ज्योतिर्विदाभरणसुखबोधिकायां पञ्चाध्यायनिरूपणक्रमश्रीविक्रमार्कोदय वर्णनोनाम द्वाविंशतितमोध्याय सम्पूर्णं ॥ २२

गच्छे श्रीमहिमप्रभाख्यसुगुरौ श्रीपौर्णिमीयाभिधे
शिष्य श्री + + मारुजनसुतो यो भावरत्नाभिध ।
वाह्वा कुक्षिसमुद्भव स कृतवान् श्रीपत्तन पत्तने
छन्दोव्याकरणाभिधान + + + + लङ्कारयुक्तामिमाम् ॥
चांपोत्पोभट्टदासीविवधवलकरे, सम्मितेविक्रमाब्दे
शुक्ले पक्षे सहस्ये विषधरसुतिथौ वासरश्चास्य वारे ।
पुस्त ज्योतिर्विदालङ्करणविवरणं कमृपिनोपाठनेद्द
लोधीरामोप्यलेखीदिह मुलिविचनोज्ञानवैरिरत्तद्दं ॥ .
सम्वत् १८८१ पौषे शुक्लपक्षे पञ्चम्यां रविवासरे ॥

No 29. ज्योतिर्विदाभरणम्। *Jyotirvidabharanam* Substance, country made white paper, 15 × 5 inches Folia, 80 Lines, 6-9 in a page Character, Nagara Date of writing ? Date of composition, *after 3062 years of the Kaliyuga Appearance*, very old, worn out, torn, and worm-eaten in most parts *Verse and prose Not correct* Complete

A work on astrology, entitled Jyotirvidabharana or an *ornament of Astrologers*, attributed to Kālidasa, the best Jewel in the court of king *Vikramaditya* See *Catalogue* by Kielhorn, No 228, by Buhler, Part 4, No 138, by Dr Mitra, Bik *No 333, by* Weber, No 1743, and also the Catalogue of the India Office Library, No 2990, p *1062 B*

Beginning. श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीसाम्बशिवाय नम ॥
ऐश्यादिकारितविशिष्टपराशराद्यै
र्मत्योदित जगणव्यवहारसिद्धै ।
तथाप्यहं ननु तदेव गिरं यदायं
ज्योतिर्विदाभरणमाधि महद्य मैनम् ॥ १ ॥

यत्नान्मदुक्तिविहितोद्गमपद्मराशीन्
स्पष्टानहं विरचयामि वरोक्तियुक्तैः ।
मत्वा वराहमिहिरादिमतैरनेकै
ज्योतिर्विदाभरणमद्यमनल्पताहं । १०॥
सौरस्य सावनकमैन्दवमार्क्षमानं
पैत्रं गुरोरथ सनीसंकसामनेन ।
मान विधेव तथाखिलकर्मसिद्धे
मौनानि मासनवकेन सुनिर्णयं स्यात् ॥

End.

तस्मिन् सदा विक्रममेदिनीशे
विराजमाने समवन्तिकायां ।
सर्वप्रजामङ्गलसौख्यसम्पद्
बभूव सर्वत्र च वेदकर्म ॥
शङ्कादिपण्डितवराः कवयस्त्वनेका
ज्योतिर्विदः समभवश्च वराहपूर्वाः ।
श्रीविक्रमार्कनृपसंसदि मान्यबुद्धि
स्तैरप्यहं नृपसखा किल कालिदासः ॥
काव्यत्रयं सुमतिकृद्रघुवंशपूर्वं
+ + + ततो ननु कियच्छ्रुतिकर्मवाद ।
ज्योतिर्विदाभरणकालविधानशास्त्रं
श्रीकालिदासकवितो हि ततो बभूव ॥
वर्षैः सिन्धुरदर्शनाम्बरगुणैः ३०६८ याते कलौ सम्मिते
मासे माधवसंज्ञिके च विहितो ग्रन्थक्रियोपक्रमः ।
नानाकालविधानशास्त्रगदितं ज्ञानं विलोक्यादरा
दूर्जे ग्रन्थसमाप्तिरत्र विहिता ज्योतिर्विदां प्रीतये ॥

Colophon. इति श्रीकविकुलचूडामणिश्रीकविकालिदासोदिते श्रीज्योतिर्विदाभरणे ग्रन्थाध्यायनिरूपणक्रमनृपश्रीविक्रमार्कवर्णनं नाम द्वाविंशतितमोऽध्यायः ॥ २२ ॥ ॥ सम्पूर्णोऽयं ग्रन्थः साम्बशिवप्रसादात् । स एव शरणं मेऽस्तु । शकसंख्या १४२४ सूर्यग्रन्थसंख्या २४२० ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षेऽष्टम्यां भौमवासरे ।

विवरणम्—श्रीकालिदासविरचितोज्योतिर्विदाभरणाभिधीय सुप्रसिद्धो ज्योतिर्निबन्ध ।

No 30. ज्योतिषरत्नसंग्रहः । Jyotisaratnasamgrahah Substance, country made white paper, 10 x 5 inches. Folia, 48 Lines, 2-14 in a page Character, Nāgarī Date, ? Appearance, very old, worn out, *torn, and worm-eaten throughout* Verse and prose Not correct Complete

A collection of useful Vacanas on astrology, entitled Jyotisaratnasamgraha, by Govinda Pandita, son of Jaya Pandita Dharmādhikaranika.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा रामं घनश्यामं शारदां च गणेश्वरं ।
बालबोधाय गोविन्दः कुरुते रत्नसंग्रहम् ॥ १ ॥
अथ सर्वकर्मोपयोगितया व्यावहारकरत्नमुच्यते । तत्र वर्जित ।
चतुर्दशी चतुर्थी च अष्टमी नवमी तथा ।
षष्ठी च द्वादशी चैव पक्षच्छिद्राकिया कृता ॥

End. कृष्णपक्षचतुर्दश्यां प्रसूतं षड्विधं फलम् ।
चतुर्दशी च षड्भागां कृत्वादौ शुभं स्मृतम् ॥
द्वितीये पितरं हन्ति तृतीये मातरं तथा ।
चतुर्थे मातुलं हन्ति पञ्चमे वंशनाशनम् ॥
षष्ठे तु धनहानिः स्यादात्मनो वंशनाशनम् ॥
इति व्यवहारसारं ज्योतिषरत्नं समाप्त ॥

Colophon. इति धर्माधिकरणिकजयपण्डितात्मजगोविन्दपण्डितकृतौ ज्योतिषरत्नसंग्रह समाप्त ॥

विषयः धर्माधिकरणिकजयपण्डितात्मजगोविन्दपण्डितविरचितो ज्योतिषरत्नसंग्रहस्था मिश्रोऽयं विषयः ।

No 31. ज्योतिषसंग्रहः । Jyotissamgrahah The codex under notice seems to be a fragmentary remnant of some astrological work or works, consisting of country made white paper, [illegible] x [illegible] inches, bound like a book without page marks. It has neither beginning nor end, and the

handwriting is not legible in some places. Colophons too are seen of different kinds, such as इति ज्योतिःसारोद्धारः, इति सुधादित्यकृते बालबोधे उपनयनप्रकरणम्, etc. As two different works of the same name by two different authors are mentioned in the Cat. Cat., one by Kāśīnātha and the other by Naracandra, the codex under notice may be one of these.

पुस्तकमिदं खण्डितमाद्यन्तरहितमाश्लोकचरमांशमिव प्रतिभाति। अतोऽस्माभिः परित्यक्तमिदम्।

No. 32. ज्योतिर्विवेकः। Jyotirvivekaḥ. Substance, country-made white paper, 10 × 4 inches. Folia, 26. Lines, 9 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, and slightly worm-eaten throughout. Verse and prose. Not correct. Incomplete.

A handbook on astrology, determining auspicious stars, etc., as well as their effects on ritual and domestic business, entitled Jyotirviveka, by Nātha Datta. In this codex the mark of a full stop is generally used in the place of a coma, which is a peculiarity indeed, not to be found in Sanskrit MSS.

Beginning. श्रीमहाविद्यायै नमः॥

अखण्डमण्डलाकारं व्याप्तं येन चराचरम्।
तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः॥ १॥
नत्वा देवीं गणपतिं बालानां हितकारकम्।
वक्ष्ये ज्योतिर्विवेकं च नाथदत्तः प्रियं कृतो॥ २॥

इति मङ्गलम्। तत्रादौ राशिनिर्णयः। यदुक्तं रुद्रयामले।
अश्विनी, भरणी, कृत्तिका, रोहिणी मृगशिरा, आर्द्रा, पुनर्वसु, पुष्य, अश्लेषा, मघा, पूर्वा, उत्तरा, हस्त, चित्रा, स्वाती, विशाखा, अनुराधा, ज्येष्ठा, मूल, पूर्वाषाढ़, अभिजित्, श्रवण, धनिष्ठा, शतभिष, पूर्वभाद्र उत्तरभाद्र, रेवती॥ २८॥ इति नक्षत्रनामानि।

End. नास्ति।

Colophon. इति श्रीज्योतिर्विवेके नाथदत्तकृतौ नक्षत्रप्रकरणम्॥

विवरणम्—ज्योतिर्विवेकाभिधश्रीनाथदत्तविरचितज्योतिर्निबन्धविशेषः।

Beginning. ओं नमः श्रीसूर्य्याय ॥ *

जगदीशं रविं नत्वा लोकानुग्रहकारकम् ।
ज्योतिःसारसमुद्धारं तन्यते सुखहेतवे * ॥
रविः सोमो मङ्गलश्च बुधो जीवः सितः शनिः ।
एतेषां नामतो वाराः क्रमेण कथिताः पुनः ॥
शुक्रेन्दुबुधजीवानां वाराः सर्व्वत्र शोभनाः ।
भानुभूसुतमन्दानां शुभकर्म्मसु केष्वपि ॥
नृपाभिषेको नृपतिप्रयाणं
नृपस्य कार्य्यं नृपदर्शनञ्च ।
यज्ञाग्निकार्य्यं भुवि किञ्चिदर्थं
सर्व्वं सदादित्यदिने प्रशस्तम् ॥
भेदाभिघात नगरे पुरे वा
सेनापतित्वञ्च तथैव राज्ञाम् ।
व्यायामशस्त्रव्यसनादिकर्म्म
कुर्य्याद्दिने भूमिसुतस्य सर्व्वम् ॥

इति वारगुणकथनम् ॥

End. अथ वस्त्रक्षारसंयोगनिषेधकथनं तद्यथा ।

मन्दमङ्गलषष्ठीषु द्वादश्यां भानुवासरे ।
वस्त्राणां क्षारसंयोगात् दहत्यासप्तमं कुलम् ॥

अथ परीक्षा ।

शुक्लपक्षे शुभे लग्ने चन्द्रताराविशोभने ।
रविशुद्धौ गुरौ चैव शुक्रेऽनस्तगते तथा ।
सिंहस्थे च गुरौ चैव परीक्षा न प्रशस्यते ।
ग्रीष्मे शरदि पानीयं तुला स्यात् सर्व्वकालिकी ।
न प्रातर्विषं दद्यात् प्रावृट्काले घटस्तथा ।
नाष्टम्यां न चतुर्द्दश्यां प्रायश्चित्तपरीक्षयोः ।
न परीक्षा विवाहश्च शनिभौमदिने तथा ॥

---

* Over "तन्यते सुखहेतवे", the passage "मधुरेणैव तन्यते" is written in the margin.

Colophon. इति ज्योतिःसारसंग्रहे पञ्चमोऽध्यायः ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ श्रीरस्तु शुभमस्तु सदा ॥ ० ॥ ० ॥ शकाब्दा १७७५ ॥ श्रीरामचन्द्रदेवशर्म्मण पुस्तकमिदं ॥ ० ॥ ० ॥ श्रीकाशीनाथ (?) शर्म्मणा लिखितं ॥ ० ॥ ० ॥ श्रीहरि श्रीदुर्गा सहायौ ।

मयदनिर्म्मितामसा यो हरेत पुस्तिकां खल ।
सर्वाङ्गीणं गलत्कुष्ठं तस्य शीघ्रं भविष्यति ॥

श्रीराम शरणं ॥ श्रीराम ॥

विवरणम्—ज्योतिःसारसंग्रहाभिधं शुभाशुभकालनिर्णयादिविषयकज्योतिर्ग्रन्थविशेषः ।

No. 35. ज्योतिःसागरसार । *Jyotihsāgarasāraḥ.* Substance country made yellowish paper, 16 x 3½ inches. Folia, 26. Lines, 6-7 in a page. Character, Bengali. Date, Śaka 1775. Appearance, very old, worn out, torn in parts, and written by different hands. Verse. Generally correct. Incomplete.

A manual of Astrology, entitled Jyotihsāgarasāra, complete in five chapters. From the introductory verse, it appears that the author of the work is one Vidyānidhi. A closer examination, however, disclosed the fact that this work and the work noticed last, are one and the same, differing only in title and authorship. Dr. R. Mitra in his Notices, Vol. I. p. 280 mentions a work of this name, by Mathuresa, and in Vol. IX, pp. 247-48, the same work is attributed to Vidyānidhi and noticed as a different work. He did not evidently take the trouble to compare the codices. But on examining our MS., we find that Mathuresa and Vidyānidhi were not different persons. See India Office Catalogue, No. 3005, p. 1007 A.

Beginning. श्रीश्रीदुर्गायै नमः ।

अभ्यर्च्य रविं नत्वा भास्करं गुरुमेव च ।
ज्योतिःसागरसारोऽयं ज्योतिषां विदितं कृतिः ॥
यदि ज्योतिषशास्त्रस्य दुर्ज्ञेयं हित मतिः ।
तदेषां भावनां यान्तु सर्व्वे च सहिता पुरा ॥

पकेन्दुबुधजोशानान्यारा. सर्वेष शोभना ।
भानुभृगुतमन्दानां शुभकर्मसु केचन ॥

End. वर्षमेकं गुरावार्थ्याद्यादिंशत् दिनं भृगुः ।
शनिः सार्द्धवर्षं + + + + + + + + + +
सकला: मारार्था भुङ्क्ते यदा: ॥
वक्रशीघ्रगतिभ्यां स्यात् भौमादिपञ्चकेऽन्यथा ॥

Colophon. इति श्रीमधुरेशचक्रवर्तिकृते ज्योतिःसागरसारे पञ्चमोऽध्यायः ॥ * ॥ * ॥ * ॥ श्रीरस्तु ॥
शरनिमुनिमितेऽवीमिते शाके द्वितीयया ।
श्रीमद्राम + + + + + + + शुभलिकाम् ॥ •
यत्नेन लिखितं पुस्ती येन केनेव सोधत ॥
+ + + + + + + + + + + + + + +

विवरणम्—श्रीमधुरेशचक्रवर्ति(विद्यानिधि) विरचितो ज्योतिःसागरसारनामकोऽयं ज्योतिःनिबन्धविशेषः । निबन्धोऽयं पूर्व्वालिखितज्योतिःसारसंग्रहाभिधनिबन्धेन सदृशमिति एवेति प्रतीयते ।

No. 36. ज्योतिषसारणी । Jyotiṣasāraṇī. Substance, country-made white paper, 15 × 7 inches. Folia, 300. Lines, 11–19 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten throughout. Arithmetical figures. Incomplete.

A table of the movements of the planets during a century, in arithmetical figures, generally used for the preparation of almanacs. The codex under notice, entitled Rāmavinoda Sāraṇī was most probably prepared in the court of Rāmasiṁha, King of Jeypur, in Saṁvat 1812, Śaka 1677 and contains such tables relating to Śani, Maṅgala, Vṛihaspati, Budha and Śukra.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
श्रीविन्ध्यनिवासिन्यै श्रीवक्रतुण्डाय नमः संवत् १८१२, शक १६७७ ग्रहसाधनं ।
श्रीमहाराज राजाधिराज संवत् १८१२ शक १६७७ एते इष्टशकमध्ये ऊनित-
शेषे २००, एते १५ क्षेपाः कार्याः जाताः १८५ चन्द्रारम्भादगतसमाः ।
एते भौमगुणकेन २१।५४ । १।२८ गुणिताः ५११५ । ८८१०।१८ ५।२८४०

भौमध्रुवकश्च ३।४०।४०।१५ युता ४।११।२८।५८।२५।५७।२०।४।२५।८।२५ षड्युता ४।२८।८।२४।४ कुजाड. परितष्ट शेष ८८।०।४।५ जातोयमधिम् वर्षे घष्ठ्यादि
ध्रुवक साधनोतीमुखम विना भौमध्रुवकसाधने पुस्तकान्त भवति सा क्रिया।
पञ्चमकविषद्भाविता परिमाणमाह्वा सपादिता एतन्मकमध्ये पुस्तकोर
शक १६०२ शोधित शेषं ५ पुस्तकोयशकाख्य व्याख्या भौमस्य ३।४ १६।००
शेषाय व्याख्या २८।२०।८० योगे जाता ४।२।२४ २४।० तत भौमक्षेपकेष
४ ४।७४।०।२५ युता ४८।२४।५ एवं सकला ध्रुवघटीपलविपलादिकं कार्यम्।

End. नास्ति।

Colophon नास्ति।

विवरणम्—रामविनोदसारणीनामक कश्चित् सारणीनिबन्धविशेष ।

No 37. होरार्णवसेतु । Horārṇavasetuh Substance, country made white paper, 12 x 5 inches, bound in the form of a book Folia 49 Lines, 14-17 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1842 Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten throughout Verse Generally correct. Incomplete

A work treating of Horās or auspicious hours for religious rites, etc, as well as times of birth and their effects in the course of life, entitled Horarṇavasetu, or a bridge over the Ocean of Horas, complete in sixty three chapters or pracchāsas by Raghuvīra, son of Viṭṭala Daivajña, an inhabitant of Benares The author wrote it in 1558 Śaka

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

कर्णस्याले ललिताभालीना
भव्यश्रीनाकर्णनीयत्प्रमोद ।
मदिरायास्या मदिकाधिमुकरास्या
सिन्दूरोदामसिन्धुरास्योगणश ॥ १ ॥
या शारदा शारदमेघप्रभा
मन्दारदन्तुष्मवक्त्रहासा ।
सा च प्रपञ्चे स्वविपश्चिदस्य-
न्माधुर्यमाविष्कुरुतादसौ मे ॥ २ ॥

उच्छ्रासानां नाम संख्यानमाना

श्रीच्छ्रासीयं षड्विंशत्य प्रपूर्ण ॥ छ ॥

समाप्तश्चाय ग्रन्थ ॥ छ ॥ श्रीयज्ञपुरुषार्पणमस्तु ॥ छ ॥ स १८४२

विवरणम्—श्रीमद्विठ्ठलदैवज्ञात्मजश्रीरघुवीरदैवज्ञविरचितोऽहोरार्णवसेतुनामकज्योतिर्निबन्धोऽयं षड्विंशति मतश्रीच्छ्रासपूर्ण । एतद्विषयानुक्रमस्तु ग्रन्थकृता स्वयमेव निबन्धान्ते छन्दसा प्रदर्शित ।

No. 38 जातकालङ्कार । Jātakālankarah Substance, country made white paper, 9 x 4 inches Folia 26 Lines, 7 8 in a page. Character, Nagara Date, ? Appearance, old, torn, and worm-eaten in parts Verse Not correct Incomplete

A manual of horoscopy, entitled Jatakalankara, complete in seven chapters, though the codex under notice contains upto the end of the fifth chapter only, by Gane a Daivajna son of Gopala Noticed by Dr R Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS, No 2443

Beginning. श्रीगणेशाय नम । श्रीसरस्वत्यै नम ।

सानन्द प्रणिपत्य सिद्धिसदनं लम्बोदरं भारतीं
सूर्यादिग्रहमण्डलं निजगुरुं भक्त्या हृदब्जस्थितम् ।
येषामङ्घ्रिसरोरुहस्मरणतोनानाविधा सिद्धय
सिद्धिं यान्ति लघु प्रयान्ति विलयं प्रत्यूहशैलव्रजा ॥ १ ॥
यत्पूर्व्वं परमं प्रकाशगलितं सज्जातक + + का
रूपं गूढतमं तदेव विशदं कुर्व्वे गणेशोऽस्फुटम् ।
दैवज्ञ सुतरां यथाश्रुतमतिश्रीहर्षदं सग्धरा
वृत्तैश्चारुतरा शुभायनमिदं श्रीमच्छिवानुग्रहा ॥ २ ॥
भूयांसं सन्ति भूमौ निजपरमधियां शालिन शास्त्रगुम्फे
सच्छावन्तस्तथापि प्रचुरपरगुणैस्तोषवन्तोभवन्ति
पद्यं पीयूषरश्मिस्फुरदरुणजलकचन्द्रत सप्रमाद्
सार रत्नाकरोऽपि व्रजति हि नितरां किंतु वृद्धिं सरस्वान् ॥ ३ ॥
देह द्रव्यपराक्रमौ सुखसुतौ शत्रु कलत्रं मृति
भाग्यं राज्यपदं क्रमेण गदिता लाभव्ययौ लग्नत ।
भावा द्वादश तत्र सौख्यशरणं देहं मतं देहिना
तस्मादेव शुभाशुभाख्यफलज कार्य्यं बुधैर्निर्णय ॥ ४ ॥

दम्पतीनामवर्णन मनुमंख्या निगीशयन् ।
विभिद्येव चरेद्यार्त मेदं कम्मविभावनेन् ॥
एकेन पुरुषी ज्ञेयी शाब्दं चरतु योषित ।
मूलेन मिलितं ज्ञेयमवं कम्मविभावना ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति ज्ञानभास्करे रोगाधिकारे षष्ठ ।

विवरणम्—ज्ञानभास्कराभिध नव्याकरणमवादरूपोमानवनामाचरादिशुचितशुभाशुभफलविषयकोऽयं निबन्ध ।

No. 40. ज्ञानभास्कर । Jñānabhāskarah Substance, white foolscap paper, 16 × 4 inches. Folia, 88 Lines 6 9 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, almost fresh Verse Not correct. Incomplete

This evidently appears to be the first part of the work noticed in the preceding number treating of Astronomy and Astrology Noticed by Dr Weber in his Cat, Vol I No 939 p 287

Beginning. श्रीगणेशाय नम ॐ श्रीं नम सूर्याय श्रीज्ञानभास्करभारतीभ्यां नम श्रीगणेशाय नम

आनन्दयन् बुधगण कमल शुभारम् (?)
प्राध्यासयन् हजिनहृदिनमन्तरम्यम् ।
कन्यान्तरीपचितकम्मविलोकहनु
सज्ज्ञानभास्कर उदतु हृदम्बरे न ॥
सन्दिह्यमाने सन्दिग्धे सन्दत्याने च वर्त्मनि
ज्ञानमुद्रासदमेव जयति ज्ञानभास्कर ॥
गत मते स्वविषयानवाप्तज्ञानसम्बल
पुरुदेऽक्षाम्रसम्भूत दविष्टे चार्कमण्डलम् ।
प्रणम्य शिरसा दर्वं मानुमन्तं कृताञ्जलि ।
पद्मावमती भूत्वा चरणीवाक्यमब्रवीत् ॥

अरुण उवाच ।

अहो मयि महाभाग त्वदया देव तोषितः ।
भगवानपि विद्यात्मा दृष्टो ज्ञानमतीन्द्रियम् ॥
तदहं श्रोतुमिच्छामि त्वत्तः कमलबन्धव ।
यदि धर्म्यं मया प्राप्तमनुप्राप्नोमि वै तव ॥

सूर्य उवाच ।

इदं रहस्यं परमं ज्योतिषं परमाद्भुतम् ।
पद्मभूत हि ते वक्ष्मि सर्वशास्त्रोत्तमोत्तमम् ॥
धर्मादिकाम्यसिद्धिहेतुभूतं सनातनम् ।
वेदाङ्गानां च सर्वेषां शुभकार्यप्रसाधनम् ॥

End. शान्ति ।

Colophon. इति श्रीज्ञानभास्करे श्रीसूर्यारुणसंवादे षष्ठ + + + धिकारे स्त्रीपरिचर्यो त्पन्नशुभकर्मप्रकाशः ॥

No. 41. ज्ञानभास्करः । Jñānabhāṣkaraḥ. Substance, country-made white paper, 14 × 6 inches. Folia, 120. *Lines*, 4–10 in a page. *Character*, Nāgara. Date, Saṁvat 1885. Appearance, almost fresh. Verse. Not correct. Incomplete.

Another part *of the work, noticed in* No. 39, *dealing with the* results of actions performed in one's previous births.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ पुस्तकविधिः ।

रविवारे च संक्रान्तौ सुते योगे तथा तिथौ ।
वैधृतौ व्यतिपाते च विप्राणां च गृहाश्रमे ।
देवतायतने चैव नद्याश्च सङ्गमोत्तमे ।
अथ वास्तुगृहे चैव सुते स्नाने विशेषतः ॥
स्नानं समाचरेद्रोगी ह्यपुत्रो मृतवत्सकः ।
कर्मणा पीडितो योऽसौ नारी वा पुरुषोऽथवा ॥
धात्रीफलानि तीर्थञ्च गोमयं सर्षपान्विताः ।
मृत्तिका सतकर्पूरं उशीरं पुष्पसंयुतं ।
सौषधीसमभागेन स्नानं कुर्यात् प्रयत्नतः ॥

End.

प्रयोजनमोनुमन्थी वा य दुराधैर्विमुखे ।
ममता वाऽथ मुता वापि मुषा वा कारणं विना ।
प्रयोजनं पति ज्ञात्वा पश्चात्समुपैति सा ।
प्रयोजनैःप्रश्वा पश्चा ज्ञात्वा मौख्यं वदेत् सदा ।
लघवैरिति विज्ञातकर्माणि कृतिमाचरेत् ॥
पूर्वाचिन्त्य विधानेन गुरुणां विदुषा सह ।
यथा सम्यगुदान्त विनद् सावधानया ।
दयादयोयुक्तम् शास्त्र सर्वोपिस्वरसंयुतम् ।
शास्त्रवान् योऽजनित् पटात् यथाविभवमारत ॥

Colophon. इति श्रीज्ञानमञ्जरी सूर्यारुणसंवादे कश्यपप्रकाशिते भतभाव्याधिकारे सिद्ध भाव्याधिकाशिकोक्तभावस्य कल्पमवर्षनिष्कृतिनाम समाप्त ॥ *संवत् १८८५ मिति वैशाख शुक्लद्वादश्यां गुरुवारे लिखितं पुस्तकं कश्यपकाशितं मया परमार्थे ॥ शुभम् ॥ शरीरम् ॥

यदि बोधो यदा यस्य प्रयया किं प्रयोजनम् ।
उभौ तौ यदि न स्यातां प्रयया किं प्रयोजनम् ।
फ । फ । फ । फ । श्रीकाशिकादयो नमोनम ।

विवरणम्—पूर्वोल्लिखितज्ञानमञ्जर्याभिधपुस्तकस्य कश्चिदंशविशेष ।

— —

No. 42. ज्ञानमञ्जरी । Jñānamañjarī. Substance, country made colourless paper, 10 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 10-16 in a page. Character, Nagarī. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing injured and slightly effaced in parts. Verse. Not correct. Complete.

A work which professes to indicate stolen properties and foretell the fortune of an individual from his questions, entitled Praśnasāra or Jñānamañjarī. The contents of the work are enumerated in the introductory verses. Anonymous. In Cat. Cat., we find two works of the same name, Jñānamañjarī, one by Rasi Śarman and the other by Somanatha. The former is noticed in Bik. Cat., No. 648, p. 302, and appears to be different from that of ours. The latter is

said to be the same with the former in Ulwer Cat, Nos. 1776-77, but no extracts are given However, we may point out this as the third work of the same name

Beginning. नम शिवाय ।

नमस्कृत्य शिवं सम्यक् गुरुं मातरं तथा ।
प्रश्नमारभ्य वक्ष्ये ज्ञानमञ्जरिकाभिधम् ॥ १ ॥
ज्ञानमञ्जरिकाग्रन्थे अनुक्रमणिका पुरा ।
पृच्छकाश्रितदिग्भागा पृच्छकस्य परीक्षणम् ॥ २ ॥
दशद्वारप्रकरणं कालत्रयनिरूपणम् ।
पृच्छाकालस्य सकल खगचेष्टानिरूपणम् ॥ ३ ॥
मूकराशिवर्गयोनिर्जीवप्रकरणं तत ।
धातुप्रकरणादूर्द्ध मूलप्रकरणं तत ॥ ४ ॥
चिन्तामनुष्टिका प्रोक्ता मुष्टिज्ञानात् शुभाशुभम् ।
प्रश्नकाले तथा ज्ञेयौ जयाजयविधिक्रम ॥ ५ ॥

End. उदितो यो यत्र प्रश्ने तदधिज्ञानमन्यथा ।
भ्रान्तिहीनोपदेशस्थो वर्गो नान्य कदाचन ॥

Colophon इति ज्ञानमञ्जरिका ॥

अ ८ आ १६ इ २४ ई २ उ ४० ऊ ४८ ए ५६ ऐ ६४ ओ ७२
औ ८० अ ८८ अः ९६ क ७ ख १४ ग २१ घ २८ ङ ३५ च ६ छ १२
ज १८ झ २४ ञ ३० ट ५ ठ १० ड १५ ढ २० ण २५ त ४ थ ८
द १२ ध १६ न २० प ३ फ ६ ब ९ भ १२ म १५ । य २ र ४
ल ६ व ८ श १ ष २ स ३ ह ४ क्ष ५ ल १० ।
प्रश्नाक्षरमात्रा सङ्ख्याकान् एकत्र कृत्वा
द्वात्रिंशद्भिर्भाजयित्वा शुभाशुभान् ॥

विषयम् ज्ञानमञ्जरीनामकीय प्रश्ननिर्णायकोनिबन्धविशेष ।

No 43 ज्योतिःसागर । . Jyotihsâgarah Substance, country made reddish paper 15 × 3 inches Folia, 33, (of which foll 1—10 are wanting Lines, 6-7 in a page Character, Bengali * Date, ? Appearance, very old worn out, and writing slightly effaced in parts Verse Generally correct Incomplete.

This codex contains fragments of the fourth and fifth chapters of the Jyotisasagara, a work treating of the leading topics of Hindu Astronomy and Astrology Noticed by Dr R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS, No 2444

Beginning. नास्ति ।

End नास्ति ।

Colophon. इति ज्योति सागरे चतुर्थोध्याय ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् ज्योति सागराभिधज्योतिर्निबन्धस्य चतुर्थपञ्चमाध्यायौ खण्डितौ वर्त्तेते ।

No 44 ताजक ज्योतिर्निबन्धविशेष । Tajakam Jyotirnirbandhaviseṣah Substance, country made white paper, 16 x 7 inches. Folia, 17 Lines, 11-14 in a page Character, Nagara Date, Samvat 1871 Appearance, old, slightly torn, and worm eaten in parts Prose Not correct. Incomplete

Though styled Tajaka in the list of Sanskrit MSS, in the Sanskrit College Library, yet, containing, as the codex does, quotations from Tajakasara and Tajakalankara, we are inclined to think it to be a different work altogether But the real name of the work as also the name of the writer cannot be ascertained as the codex has neither a beginning, nor an end, nor a regular colophon, nor anything indicating the end of a chapter All that can be said of it is that it contains fragments of some astrological work

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् ज्योतिर्निबन्धविशेष खण्डितोवर्त्तते ।

No 45. नीलकण्ठीटीका रसाला । Nilakaṇṭhiṭikā Rasala Substance, country made white paper, 15 x 5 inches Folia, 32 Lines, 9 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance old, torn, and worm-eaten in parts. Prose Not correct. Incomplete

A commentary on Nīlakaṇṭha's work, entitled Rasālā, by Govinda.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नागास्य त्रिदिवेशमूर्द्धनिवहैः संसक्तपादाम्बुजं
भक्तानां सुखदं गिरीन्द्रतनयाङ्गत्पङ्कजाहस्करम् ।
ध्यात्वालंकरणं करोमि विमलां विद्वन्मनोहारिणीम्
गोविन्दः स्वपरस्वरूपविहृति प्रश्नप्रपञ्चेत्विमाम् ॥ १ ॥

अथ प्रश्नस्वरूपं व्याख्यायन् अस्मिन् मङ्गलाध्याये सकलफलादिशोपयुक्ता इक्कवालादयः षोडशयोगा वक्ष्यन्ते तेषां च स्वरूपमादित्यादिग्रहस्थित्यधीनं ग्रहोयुक्ता एव फलदातारः यदाह वामनः ।

ग्रहा रव्यादयः सप्त सदसत्फलदायकाः ।
पुंसां फलविशेषस्य ज्ञानार्थे राङ्करष्टमः ॥

इति फलदातृत्वं तु ग्रहस्वरूपाधीनमतो ग्रहस्वरूपाणि वर्णयितुकाम स्तावत् सूर्यस्वरूपवर्णनमुपजातिकमाह ।

End. नास्ति ।

Colophon. दैवज्ञाग्रिमनीलकण्ठविदुषः श्रीचन्द्रिकायास्तथा
पूर्वे यद्यपि प्रसारितधिया सञ्ज्ञाविवेकस्य हि ।
गोविन्देन विनिर्मिते नयनिधौ दिव्ये रसालाभिधे
व्याख्याने स्वपरस्वरूपविहृतिः पूर्णाभवत् सम्मता ॥

विवरणम्—श्रीगोविन्दविरचितरसालाभिधोनीलकण्ठकृतचन्द्रिकाटीकारूपोनिबन्धविशेषः ।

No. 46. संज्ञाविवेकटीका रसाला । Samjñāvivekaṭīkā Rasālā. Substance, country-made white-paper, 15 x 5 inches. Folia, 22, foll. 33—54. Lines, 9 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old, torn, and worm-eaten in parts. Prose. Not correct. Incomplete.

Only the latter part of the same work.

Beginning. (Already noticed)

End. अथ वर्गविचारः । तत्र यः कश्चिदप्यङ्गदत्तुर्वा पृच्छकानां मध्ये एकस्मिन् स्थाने भवति तदा पक्षविशेषकासर्व वर्ग स्यात् एवं पृच्छानरूपे स्थितौ

ज्योतिःशास्त्रविचार + + वे संतपूर्व्वजैः संग्रितं
तेषां पुष्पफलं किलेदममलं मे वाग्विलासैऽभवत।
श्रीमन्मङ्गलमूर्त्तिपादकमलद्वन्द्वानि से + इव:
कृत्वा कोमलवाग्विलासविलसत्पद्यानवद्य भ्रमम्।
एतत्ताजिकभूषणं सुगणकप्रीत्यै चकारादरा
दासीकाद्यक्रसीर्गणेश्वगणकः श्रीदुण्ढिराजात्मजः॥

Colophon. इति श्रीदैवज्ञदुण्ढिराजात्मजगणेश वि × + वये भोजनचिन्ताविचारः समातीऽयं ग्रन्थः। सम्वत् १०५० वर्षे मार्गवदि ४ शुक्रवासरे॥

विवरणम्—श्रीदुण्ढिराजदैवज्ञात्मजगणेशदैवज्ञविरचिततताजिकभूषणाभिधः ज्योतिर्निबन्धविशेषः।

No. 50. ताजकसंज्ञातन्त्रम्। Tājakasamjñātantram. Substance, country-made white paper, 10 × 2 inches Folia, 14 Lines, 7–10 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten in parts. Verse Not correct Complete

A portion of Tājaka on the astrological influences of the twelve signs of the Zodiac, entitled Sanjñātantra, by Nilakantha, son of Ananta Daivajña Noticed by Dr. R Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No. 2451.

Beginning श्रीगणेशाय नमः॥

प्रणम्य ईश्वमयी दिवाकरं
गुरोरनन्तस्य तथा पदाम्बुजम्।
श्रीनीलकण्ठो विविनक्ति सूक्तिभि-
स्तताजिक शरिमनःप्रमादकृत्॥
पुमांश्चगोपि. सुहृदश्चतुष्पा
द्वन्द्वोभयिस्थोतिरवोऽद्रियः।
पोतोदिनं प्राक् विषमोदयोन्य
संगमभोरचन्द्र. समोजः॥

End. प्रभयोगेवशात् सौख्यं पत्युर्वीर्यानुसारतः।
दारिद्र्यमतिमांद्यादिकमीवूक्तोविपर्य्ययः॥ ५८॥

तिथिनक्षत्रयोगाणां इति पञ्च ५ रसा ६ स्त्रिभि ३।
क्रमेणैव तु हीयन्ते रस ६ वेद ४ गजेन्दवः ॥

End. नास्ति।

Colophon. नास्ति।

विवरणम्—श्रीमकरन्दविरचिततिथ्याद्यानयनसारणीविशेषवपोऽयं निबन्धः।

No. 54. दशाप्रकरणम्। Daśāprakaraṇam Substance, country made white paper 8 × 5 inches, bound like an ordinary book Folia, 25 Lines, 6–8 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, not fresh, and slightly worm-eaten in parts Verse Not correct Incomplete

An astrological work treating of Daśas or effects of the planets on the life of a man, entitled Daśāprakaraṇa Anonymous

Beginning श्रीगणेशाय नमः ॥

यथा संकलित ध्यात्वा पति स्वच्छायथाखिल।
यदयो लतिका सा मे बालफलसप्रदस्तु।
इयूम १ नरजमर्थमितिमनुष्यामन्देरवीन्दुकुजराहुजीवा
मन्दबुधकेत्वाङ्कुरित क्रमय दशाधिपाश्चतस्रुखासत सु ॥ १ ॥

End नास्ति।

Colophon इति गाइदशाफलानि।

विवरणम्—दशाप्रकरणाभिधदशाफलविषयकोऽयं निबन्धविशेषः।

No 55 दृक्पक्षसारणी। Dṛkpakṣasāraṇī Substance, country made white paper, 16 × 10 inches Folia 26 Lines, 11–16 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance almost fresh Arithmetical figures. Complete

A table for finding out lunar days etc according to the motions of the planets, as they are found by means of astronomical instruments,

entitled Drikpakshasāraṇī, prepared in the court of Jaya Siṁha, king of Jaypur, which is identified in this book with the Matsyadeśa of the Paurāṇika age. A short account of the work has been given in the introduction.

Beginning. श्रीगणपतये नमः ॥

गजाननं गणाधिपं सुरासुराधिपार्चितं ।
समस्तभक्तकामदं नमामि विघ्नवारणम् ॥ १ ॥
राजाधिराजो जयसिंहदेवो
श्रीमत्स्यदेशाधिपतिस्तु सम्राट् ।
श्रीरामपादाम्बुज सत्तुषितो (?)
यज्वा सदा दानरत. सुशील: ॥ २ ॥
अपूर्व्वयन्त्रेषु नवीनयुक्ति
प्रचारदक्षो गणितागमज्ञ: ।
सत्यप्रिय: सत्यरत: कृपालु
स्तिग्मप्रतापो जयति क्षमार्या ॥ ३ ॥
येनेष्टं वाजपेयाद्यैर्महादानानि षोड़श ।
दत्तानि द्विजवर्य्येभ्यो गोग्रामहयवाजिन: ॥ ४ ॥
सधर्म्मपाल्यो गणितप्रवीणान्
ज्योतिर्विदो गोलविचारदक्षान् ।
काहं तथाहूय चकार वेधं
नवीनयन्त्रेर्दुमदो न भानो ॥ ५ ॥

अथ मत्स्यदेशाधिपति: राजाधिराज: श्रीजयसिंह देव. स्वाचार्य्यकृतग्रन्थै: साधितग्रहेषु तथा यवनग्रन्थै: साधितग्रहेषु चान्तरं दृष्ट्वा सिद्धान्तविदो देवज्ञान् सबहुमानमाहूय यन्त्रैर्ग्रहवेधे प्रवृत्तो बभूव। तत्रादावेव यन्त्ररचनामिन्द्रप्रस्थे सम्राट् जयपुरे च कृतवान् ।

End & Colophon. दृक्पक्षसारणीग्रहस्पष्टीकरणसमाप्तिमगात्। [illegible]। [illegible]। ४। समाप्ति ।

विवरणम्—श्रीमज्जयपुराधिपजयसिंहदेवसङ्कलित: सारणीरूपोऽयं निबन्ध: ।

No. 56 नरपतिजयचर्य्यास्वरोदय । *Narapatijayacaryasvarodayah.* Substance, country made white paper, 15 x 5 inches. Folia, 81 Lines, 2-10 in a page Character Nagari Date Samvat 1851 Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts Verse. Not correct Complete.

A work treating of warlike operations and adventurous enterprizes by means of magic diagrams (cakra) marked with mystic letters or syllables, entitled Narapati Jayacarcā or means for securing the success of a king in warfare, by Narapati According to Prof Bhandarkar, the author was the son of Amradeva of Dhāra the capital of Malava, and wrote his work at Anahilapattan in the reign of Ajayapala (1174—1177 A D) of the Calukya line of Gujrat completing it in 1176 The work is mainly based on Tantrika works, especially on the seven Yamalas See the Catalogue of the India Office Library, Nos. 3109-3115 pp 1110—1114, and also the *Notices* of Sanskrit MSS by Dr R Mitra No 1093

Beginning. श्रीगणेशाय नम ॥

मोहान्धकारमग्नानां जनानां ज्ञानरश्मिभि ।
कृतमुद्धरणं यम तं नौमि शिवभास्करम् (१) ॥ १ ॥
अव्यक्तमव्ययं शान्तं निरान्तं योगिनां प्रियम् ।
सर्व्वानन्दस्वरूपं यत्तदे ब्रह्मसञ्ज्ञकम् ॥ २ ॥
विविधविबुधवन्द्यां भारतीं वन्दमान
प्रवरचतुरभावादाशकामीजनेभ्य ।
नरपतिरिति लोके ख्यातनामाभिधास्ये
नरपतिजयचर्य्यानामकं शास्त्रमेतत् ॥ ३ ॥
ब्रह्मयामलमादौ स्यात् द्वितीयं विष्णुयामलं
रुद्रयामलमाख्यातं चतुर्थं चादियामलं ।
स्कन्दं च यामलं चैव षष्ठं कूर्म्मस्य यामलं
सप्तमं यामलं देव्या इति यामलसप्तकम् ॥ ४ ॥
कृतं जयार्णवं नाम चैतायां ब्रह्मयामले ।
द्वापरे विजयाख्यानं कलौ चैव स्वरोदय ॥ ५ ॥

---

(1) The first śloka is not quoted in either of the Catalogues referred to above In the India Office Catalogue the fourth śloka is found in the place of the fifth and the fifth in that of the fourth

End. चक्राकारं लिखेच्चक्र चतुर्नाडीकमध्यमं ।
तत्र तत्र फलं वाच्यं वेष्टचक्रं सुनिश्चितम् ।
मध्ये चीचि ग्रहे गतु: धार्य्यैति वै ग्रहावलि: ।
तत् परे याममध्ये तु चतुर्थे यामचारत: ।
चौर्य्यकर्म्मसु नष्टेषु मृत्यौ साधनेषु च ।
चक्रवेष्ट इति ख्यातं स्वरमार्गेषु सर्व्वदा ।

Colophon. इति श्रीनरपतिजयचर्य्यास्वरोदये ब्रह्मयामले वर्ग्गं चौरासी ८४ चक्रं भूबल-चक्रं मलयचन्द्रादितत्कालचन्द्रसूर्य्यगुरुशापतकविवेष्टचक्र स्वरोदय: समाप्त: *

सम्वत्सरेऽब्धिशरनागशशाङ्कसंख्ये
मधौ शुभे पक्षदिनाख्यके तिथौ ।
वारे शशाङ्कसुमते च स्वरोदयोऽयं
शुभं व्यलिख्यच्छीधरदत्तशर्म्मणा ॥ १ ॥

श्रीगुरवे नम: ।

विवरणम्—श्रीनरपतिविरचितनरपतिजयचर्य्याभिधचक्राद्यनेकोपायकरणकनृपतिजयलाभ विषयकोऽयं निबन्ध: ।

No. 57. नरपतिजयचर्य्या । Narapatijayacaryā Substance, country made white paper, 15 x 6 inches. Folia, 47 Lines, 12-13 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn and slightly worm-eaten in parts. Verse. Not correct Incomplete

An incomplete copy of the same work, for this codex contains upto the end of the fifth chapter. This, like the codices noticed in the Catalogue of the India Office Library, and by Dr. R. Mitra, begins with the sloka अयत्नमव्ययं ज्ञानं etc.

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No. 58. नारदसंहिता । Nāradasaṁhitā. Substance, country-made white paper, 15 x 5 inches. Folia, 50. Lines, 8-10 in a page Character, Nāgara. Date, Samvat 1881. Appearance, not old, but slightly worm-eaten in parts. Verse. Not correct. Complete.

चन्द्रताराबलाध्याय: सर्व्वलग्नार्गलाह्वय:।
आधानपुंससीमन्तजातनामान्नभुक्तय:॥ १२ ॥
चौलीडुकर्णवेधं मौञ्जीक्षुरिकाबन्धमक्रम:।
समावर्त्तनवैवाहप्रतिष्ठालग्नलक्षणम्॥ १३ ॥
यात्राप्रवेशनं सद्योवृष्टि: कूर्म्मविलक्षणं।
उत्पातलक्षणं शान्तिर्मिश्रक श्राद्धलक्षणं॥ १४ ॥
सप्तत्रिंशद्भिरध्यायैर्नारदीयस्य संहिता।
य इमां पठते भक्त्या स दैवज्ञो हि दैववित्॥ १५ ॥
त्रिकालज्ञो दर्शनीय श्रौतस्मार्त्तक्रियापर:।
नैगमिक. सत्यवादी दैवज्ञो दैवविद्वर:॥ १६ ॥

End.

सूर्य्ये कन्यागते चन्द्रे नक्षत्रयोगो यदा पितृकर्म्मणि।
आनन्दयोग पञ्चम्या यान्यर्क्षस्थे निशाकरे।
भोजयेद य: पितॄंस्तत्र पुत्रपौत्रधनं लभेत्॥
यशस्करी सप्तमी स्यादष्टमी भोगदायिनी।
श्राद्धकर्म्मण्य नवमी सर्व्वकामफलप्रदा॥
सप्तम्यां वा तथाष्टम्यां नवम्यां वा तिथौ शुभे।
योगो य पितृकल्याणं पितॄंस्तस्मिन् समर्पयेत्॥
इह सम्पदमाप्नोति पश्चात् स्वर्गमनुत्तमम्॥
दशम्यां पुष्यनक्षत्रयोगाऽमृतसंज्ञक।
अर्च्चयेदय: पितॄंस्तत्र नित्यदमास्तु तस्य नै॥
सर्व्वसम्पत्प्रदा कार्य्येकादशी तिथिरुत्तमा।
त्रयोदशी चतुर्दश्योर्दार्शिधंनकन्नयो:॥
धनलपुत्रफलदा गजच्छाया त्रयोदशी।
श्राद्ध कर्म्माण्यमावास्या यत्र श्राद्धफलप्रदा॥
पौषाश्वयो पुष्यचतुष्टये च हस्तत्रये मैत्रचतुष्टये च।
सौम्यद्वये च श्रवणत्रये च श्राद्धप्रदानात् धनपुत्रवान् भवेत्॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मपुत्रनारदविरचितायां नारदीयसंहितायां सप्तत्रिंशत्तमोऽध्याय: समाप्त: संवत् १८८४ आषाढ कृष्ण ८ रवौ।

विवरणम्—श्रीनारदविरचितनारदसंहिताभिधज्योतिर्ग्रन्थविशेष:।

No 59. पवनविजय। Pavanavijayah Substance, foolscap paper, 18 × 6 inches Folia, 42 Lines, 4–9 in a page Character, Bengali Date, Samvat 1837 Appearance, not fresh Prose and verse. Not correct. Complete (as regards the Jataka part only)

This codex contains that part of the Pavanavijaya which treats of the Jataka or astrology only We find in different catalogues works of the same name (Pavanavijaya), treating of different subjects, for instance, in Dr Mitra's *Notices* of Sanskrit MSS, No 485, a work under the name of *Pavanavijaya is noticed, which treats of* the Tantrika form of Yoga meditation Similarly in Catalogus codicum *Sanscritorum by T. H Aufrecht, H A M, No 167 p.* 107, a Tantrika work of the same name is also noticed treating of the *victory of the Pavanas or winds acting in the* body of a man So it might be inferred that *Pavanavijaya* is a voluminous work *treating* of different subjects in its different parts

Beginning. श्रीश्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीपवनविजयसंहितायां जातकं प्रारभ्य ॥ अथ सूर्य्यादीनां दशायां भावफलान्याह ।

क्षयस्थितोऽपि प्रकरोति जातं
इति स्थितो निजकार्य्यभेदं ।
सर्वं विदाय विपुलं धनाढ्य
विद्यान्वितं श्रीपवनोदितं ॥

End स्वपत्नसैंहकमादौ मध्ये सुखितं धनान्वितं चान्ते ।
कर्कटधेयें पुरुषं करोति सहस्रे गुरौ वीर ॥ ९ ॥
मीं श्र । दशम स्थाने रविजः करोति मनुष्यसितं सदा पुरुष ।
स्वपक्षवित्तं धर्मं वाहनधनपूर्णं सुविख्यातम् ॥ १० ॥
मीं श्रं । लाभगतोऽर्कसुतो ह्यवरामो भूपकुलोचितमन्यकलाद्य
भूपतिमाद्यविमने जातमदोमसुतं कुरुतेऽपि ॥ ११ ॥
मीं शं । व्ययभवनगोरविजः करोति जातं कटान्वितं विततम् ।
मध्ये योनि सुखितं सुतसौख्यसमन्वितं चान्ते ॥ १२ ॥
मीं शं । इति शनिभावफलानि ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीपवनजातके भावफलानि पूर्णानि ॥ ० ॥ श्रीरस्तु ॥ सं १८३७ ।
मा शु० २१ लिखनामि पुस्तिं । कृष्णराम श्रीनिष्ठि ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥
श्रीश्रीहरि शरण

विवरणम्—पवनविजयर्स्वरोदयाभिधस्य विषयस्य पुस्तकेऽस्मिन् नामकीर्तनमात्रं विद्यते ।

No. 60. प्रश्नसंग्रहः। Praśnasaṁgrahaḥ. Substance, country-made white paper, 12 × 5 inches Folia, 10. Lines, 2–9 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, torn and worm-eaten throughout. Verse. Not correct Complete

A little treatise on Praśnas or questions generally put to an astrologer by men for indicating their missing properties, entitled Praśnasaṁgraha Anonymous. This work has been noticed by Theodor Fufrecht in his Katalog Der Sanskrit Handschriften Der Universi Bibliothek Zu Leipzig, No. 1052, p. 324.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीगणेशं नमस्कृत्य श्रीगुरुं गिरिजापतिम् ।
दैवज्ञानां हितार्थाय क्रियते प्रश्नसंग्रहः ॥
सभाप्रश्ने न वक्तव्यः कुटिलानां तथा निशि ।
नापराह्णे नाविज्ञाते त्वरितं न वदेत् क्वचित् ।
फलपुष्पयुतो यो हि दैवज्ञं परिपृच्छति ।
तस्यैव कथयेत् प्रश्नं सत्यो भवति नान्यथा ॥ १ ॥
आदौ चिन्तापरिज्ञानं कृत्वा प्रश्नं विचारयेत् ॥
ऊर्ध्वमहष्टिर्भवेज्जीवो मूलं भूम्यवलोकने ॥ ४ ॥
समावलोकने धातुचिन्ताया लक्षणं स्मृतम् ॥
शिरःस्पर्शे जीवचिन्ता पादस्पर्शे तु मूलकम् ।
नाभिस्पर्शे धातुचिन्ता विज्ञेया सर्वदा बुधैः ।
मुखेदक्षललाट च जीवचिन्ता प्रभप्रदा ॥ ६ ॥
हृदोदरकटिस्पर्शे धातुचिन्ता च मध्यमा ।
गुह्योरुपृष्ठभागे च अधमं मूलचिन्तनम् ॥ ७ ॥
जानुजङ्घापदे जीवधातुमूलनिरूपणम् ।
पूर्वस्यां धातुचिन्ता स्याज्जीवं दक्षिणतस्तथा ॥ ८ ॥
उत्तरस्यां पश्चिमायां मूलचिन्तां वदेद्बुधः ।
प्रश्नाक्षरं त्रिगुणितमेकेन च समन्वितं ॥ ९ ॥

षष्टिभिस्तु हरेद्भागं शेषे चिन्ता विनिर्दिशेत् ।
विषमाङ्के जीवचिन्ता समे धातुप्रकीर्तिता ॥ १० ॥
शून्ये मूलं विजानीयाच्चिन्ताया लक्षणं स्फुटम् ॥

End. वर्षे दृष्टे शतैर्भागैरशेष पूर्ववत्तिमेव च ।
एवं कालस्य विज्ञानं मया सम्यक् प्रकीर्तितम् ॥

अथं भाव प्रश्नवर्णकिमात्राद्दाल् पूर्वोक्तचक्रोक्तानिकोष्ठकचतुर्भिर्भजेत् । एक १ द्वि २ त्रि ३ चतु ४ शून्य शेषाणि क्रमेण दिनं १ पक्ष २ तथा मासं ३ वर्षं भवति निश्चितं । ततस्तदनन्तरं निश्चित्य संख्या ज्ञानार्थमुपाय मत्र मूले राशिनामप्रश्नवर्णमात्राङ्कयोग इति । यत्र वर्षे दृष्टे इत्यस्योदाहरण लाघवात् प्रदर्श्यते । अथ चतुर्भक्ते मूलराशौ शून्यशेषे सति वर्षाणि । अत्र मूलराशिरिदं चतुर्भक्तलब्धशेषे शून्यं समागतं अथ लब्धं ५ मूलराशौ १० योज्य २५ वर्षे दृष्टे शतैर्भाज्य लब्धशेषं २५ अत लब्धस्य प्रयोजनाभावात्स्वेष शून्यानि वर्षाणि २५ लब्धमूल योज्यं १०० द्वादशभिर्भागो दत्त लब्ध ८ शेषे मास ४ लब्ध मूले द्वादशभाज्ये योज्यं १० त्रिंशद्भाज्ये भागो दे । शब्दशेषदिनानि २० पञ्चदशभक्तानि लब्धं १ पक्ष लब्ध शेषे दिवसा । एव त्रिंशल्लब्ध मूले त्रिंशद्भाज्य योज्यं ३१ समशेषे ३ वारसंज्ञं एकपक्षे शुक्ल स्यादिति लब्ध ४ सप्तभाज्यमूल योज्य ११ षष्टिभिर्भक्तशेषे ११ घट्यादिकमिति स्पष्टार्थम् ।

Colophon. इति प्रश्नग्रन्थः समाप्तः शुभमस्तु लिखितं ब्रह्मचारिणा वंशीधरेण शर्म स्मृयात् कल्याणमस्तु ॥

अ ४	क ५	च ६	ट ७	त ८	प ९	य १०	श ११
आ ५	ख ६	छ ७	ठ ८	थ ९	फ १०	र ११	ष ११
इ ६	ग ७	ज ८	ड ९	द १०	ब ११	ल १२	स १२
ई ७	घ ८	झ ९	ढ १०	ध ११	भ १२	व १३	ह १४
उ ८	ङ ९	ञ १०	ण ११	न १२	म १३	• •	ः ः
ऊ ९	ए १०	ऐ ११	ओ १२	औ १३	अं १४	अः १५	• •

विवरणम्—प्रश्नसंग्रहो नाम प्रश्नानुसारतदुत्तरनिरूपणविषयकः कश्चिज्ज्योतिर्निबन्धविशेषः। ग्रन्थेऽस्मिन् ग्रन्थकर्तुर्नामादिकं न विद्यते।

No. 61. पाशावली। Pāśāvalī. Substance, country-made white paper, 15 x 5 inches Folia, 9. Lines, 9–10 in a page. Character, Nāgara. Date, Saṁvat 1862. Appearance, not fresh Not correct. Complete.

A manual for ascertaining one's good or bad fortune from the marks of a die (Pāśā), entitled Pāśāvalī or Pāsakāvalī, complete in four chapters, by Garga. Noticed by A. Weber in his Die Handschriften Verzeichnisse Der Koniglichen Bibliothek Zu Berlin, No. 2235, p. 1185.

Beginning. ओँ गणेशाय नमः।

महादेवं नमस्कृत्य केवलं ज्ञानसागरं।
वक्ष्ये सद्गुरुणा प्रोक्तं यथार्थं शुभाशुभम्॥
सुमुहूर्त्ते सुवेलायां पाशकं कारयेच्छुभम्।
श्वेतार्कं गजदन्तं वाप्यङ्गुलावयवाधिकम्॥ २॥
चतुष्ठमानविस्तीर्णं चतुरस्रं शुभावहम्।
यत् सत्यं त्रिषु लोकेषु यत् सत्यं ब्रह्मचारिषु॥ ३॥
यत्सत्यं लोकपालानामिन्द्रे वैश्रवणे यमे।
यत् सत्यं वरुणे वायौ यत् सत्यं चन्द्रसूर्य्ययोः॥ ४॥
धरणी तिष्ठते येन ज्ञानं येन प्रसिध्यति।
तेन सत्येन सकलं वद देवि शुभाशुभम्॥ ५॥

End. ह्री चतुष्को त्रिक चान्ते कार्येषु पतिता तव।
कार्य्यमारभ्यते यत् यत् तत्तद्यत्नेन सिध्यति॥
प्राणानपि परस्यार्थे त्यजते सन्निरर्थकम्।
भयमर्थं विधेह्यात्र तव सिद्धिर्भविष्यति॥

अथ पाठान्तरम्।

दुन्दुभिः पतितस्तव सर्व्वकार्य्यं च लाभश्च भविष्यति न संशयः।
यत्नेन कार्य्यसंसिद्धिः प्रवेशश्च गृहे तथा।
चिन्तितं सर्व्वं धनधान्यादिसम्पदः॥ ४४॥

चतुष्कवितयं यत्र पतितं तत्र दृश्यते ।
यस्त्वं चिन्तयसे कार्य्यं तस्य सिद्धिर्भ संशय ॥
प्रोषितागमनं तत्र स्थानलाभस्तथैव च ।
नष्टस्यार्थस्य सर्व्वस्य चिप्र लाभो भविष्यति ॥
एकेनैवतु मासेन तथैकदिवसेन तु ।
राजसम्मानसौख्य च वस्त्रालङ्कारभूषणं ।
ऐश्वर्य्यं धनधान्यादि चिन्तित सफलं भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीगर्गमुनिप्रणीता शकुनोदयोगिनी पाशावली सम्पूर्णा शुभमस्तु सवत् १८६१ ।

विवरणं—पतितपाशकाङ्कानुसारिभविष्यच्छुभाशुभनिरूपणनिबन्धविशेष श्रीगर्गमुनिप्रणीत ।

No. 62 पञ्चस्वरनिर्णय । Pancasvaranirpayah Substance, fool scap paper, 15 × 5 inches Folia, 10 Lines 8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, almost fresh Verse Not correct Complete

A manual of divination with the first five vowels of the Sanskrit alphabet, entitled Pañcasvara or Pañcasvaranirnaya, complete in 7 chapters, by *Prajāpati Dāsa* of the Vaidya caste The author, Prajāpati Dāsa, seems to belong to the same family with Gangādāsa, *the author of the* Chandomanjari *For both are of the* Vaidya Caste and have the same family God, Gopāla Noticed by Dr R Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS No 1478

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ॥

इष्टदेवं नमस्कृत्य गोपालं कुलदैवतं ।
श्रीप्रजापतिदासेन क्रियते पञ्चसंग्रह ॥
नवप्रणामनस्कृत्य देवीं सरस्वतीं तथा ।
प्रविचार्य गुरू किञ्चिज्ज्योतिर्दंशे वदाम्यहम् ।
यशोक्तवमूत्र च यत्किञ्चित् क्रियते मया ।
ज्योतिर्विद प्रवदन्तु पन्थानां सुविचारका ॥
पञ्चस्वराभिधानश्च यस्य निबन्धनदम् ।

किञ्चिदृष्टागमस्य स्वस्थे वक्ष्यामि शाश्वतम् ।
ज्योतिर्विद्भिः पुरा सर्वैः कृतो निर्णयविस्तर ।
कुम्भादिस्थयपवर्गेन राशिचक्रे व्यवस्थितम् ।
धर्म्मे कर्म्म सुखं दुःखं मृत्यादिशुभवान्भवान् ।
मनुष्याः क्रमतयोऽन्त्यन्ति यथा-यथा ॥
अपात्य मरणं जीवं विचार्यैव शुभाशुभम् ।
भविष्यति यदा दैवात् कीर्त्यन्ति शुभाशुभम् ।
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन आयुः स्थानं विचारयेत् ॥

End.

दशमस्थे भवेदायुः वर्षं वा गुरुशुक्रयोः ।
क्षेत्रमात्रं भवेत्तस्य जीवने नात्र संशयः ॥
विधुविधुन्तुदयोर्योगेऽन्योन्यभावसमाश्रये ।
गुरुचन्द्रगतौ वर्षं तथापि मृत्युमादिशेत् ।
पिण्डे बुधदये शून्ये जन्मनि बुधदये कुजे ।
कर्म्मणि शुक्रदये शून्ये मृत्युर्भवति नान्यथा ॥
शुक्रे शून्ये दये कर्म्म स्थाने मृत्युर्भवेत्तदा ।
आयुर्दाये यथादिष्ट यदुक्तं पद्मसंभवे ।
पापदये भवेद्विष्टि, शुभयोगे भवेच्छुभम् ॥

Colophon. इति वैद्यप्रजापतिदासकृते पञ्चस्वरनिर्णये आयुर्दायो नाम सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

विषयम्—वैद्यजातीयप्रजापतिदासविरचितपञ्चस्वराभिधज्योतिर्निबन्धविशेष सुप्रसिद्ध एव ।

No. 63. वराहसंहिता । Varāhasamhitā Substance, country-madb white and colourless papers, 10 × 5 inches. Folia, 180 (of which fol 6 is wanting). Lines, 7–13 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1840. Appearance, old, and worm-eaten throughout. Verse. Generally correct. Complete.

A compendium of astrology, entitled Varāhasaṁhita or Vṛihat-saṁhitā, by Varāhamihira. The text has already been published in the Bibiliotheca Indica, and an English translation of it by Dr. Kern in the journal of the American Asiatic Society. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No. 1491. See also the Catalogue of the India Office Library, No. 2979, p. 1055.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमो वरदमूर्त्तये ॥ नमः सूर्याय ॥ श्रीं ॥

जयति जगतः प्रसूतिर्विश्वात्मा सहजभूषणं नभसः ।

द्रुतकनकसदृशदशशतमयूखमालार्चितः सविता ॥ १ ॥

प्रथममुनिकथितमवितथमवलोक्य ग्रन्थविस्तरस्यार्थं ।

नातिलघुविपुलरचनाभिरुद्यतः स्पष्टमभिधातुम् ॥ २ ॥

मुनिविरचितमिदमिति यच्चिरन्तनं साधु न मनुजग्रथितं ।

तुल्येऽर्थेऽक्षरभेदादमन्त्रके का विशेषोक्तिः ॥ ३ ॥

क्षितितनयदिवसवारो न शुभकृदिति यदि पितामहप्रोक्ते ।

कुजदिनमनिष्टमिति वा कोऽत्र विशेषो नृदिव्यकृते ॥ ४ ॥

आब्रह्मादिविनिःसृतमालोक्य ग्रन्थविस्तरं क्रमशः ।

क्रियमाणकमेवैतत् समासतोऽतोममोत्साहः ॥ ५ ॥

End. शतमिदमध्यायानामनुपरिपाटिक्रमादनुक्रान्तम् ।

षट्त्रीकसहस्राण्यवहान्यनुष्टुभानि चत्वारि ॥

सर्वेषामभूतमन्तर्भूते परिगण्य निगदितं शाखायाम् ।

समाप्यै जातकमुक्तं करणञ्च मनुष्येति शास्त्रानुक्रमणी ॥

Colophon. इति वराहमिहिरविरचितायां संहितायां शास्त्रानुक्रमणी शततमोऽध्यायः १००। समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥ श्री ॥ समाप्तोऽयं सम्वत् १८४० मिति चै ११ । वार रविदिने ॥ ० ॥

विवरणम्—श्रीमद्वराहमिहिरविरचितबृहत्संहितापरपर्यायकवराहसंहिताभिधज्योतिर्निबन्धोऽयं सुप्रसिद्ध एव । निबन्धोऽयं कलिकातादिनगरे मुद्रणमुपगतश्च ।

No. 64. वराहसंहिता । Varāhasamhitā Substance, country-made colourless paper, 12 × 5 inches. Folia, 214 Lines, 4–9 in a page Character, Nāgara. Date, ! Appearance, old, and slightly worm eaten in parts. Verse. Not correct. Complete

Another copy of the same work, having six chapters more. Th former is finished in one hundred chapters, while this one has on hundred and six. On closer examination it was found, that th

chapter preceding the last is divided into six separate chapters in the latter, but the matter is the same in both. Only the following stanzas, not found in the former, are added to at the end of the latter.

> विभाव: शरदिन्दुकोटिधवलो देवाभिषोर्वं मति
> कल्पाद्रे: प्रथमप्रसिद्धमिव यद् रत्नावलीभाजुषु ।
> य: संमोहमहोदधे: कुमतजपाहात् समाकृष्टवान्
> ज्योतिर्मां सुचिरं वराहमिहिरख्यो हरि: पातु व: ।

विवरणमूलपूर्वम् ।

No. 65. **वराहसंहिताटीका ।** Varāhasaṁhitāṭikā. Substance, country made white paper, 13 x 6 inches Folia, 629 (of which foll 356—378 are duplicate). Lines, 3-10 in a page Character, Nāgara Date, ? (1) Appearance, old, slightly worm-eaten throughout, and written by different hands Prose. Not correct Incomplete

A commentary on the Varāhasaṁhitā or Vṛihatsaṁhitā, entitled Vivaraṇa, by Bhaṭṭotpala, noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No. 1478. This codex is incomplete as chapters 1—33 are wanting. It has been printed with the text at Benares, Calcutta &c.

Beginning. ओं नमोगणेशाय नम ॥

कपोल विन्दुरिति । यस्य विहङ्गस्य गले कण्ठे कपोलमितो विन्दुस्तिलक- लघा सितकरञ्जान्त. शुक्लकपोल: स च रिक्तमंज्ञ: स च तद्रिक्तं फलं मूल्य सर्व्वं करोति ॥

End. यथास्यां संहितायां यन्मया मध्ये भूत तथा परिशिष्ट यात्रायां निगदितमुक्तं धूमतयत्र देवमन्दनादिकमयोपयुज्यते ॥ तथाभातौ वै कोटौ । तथा वाक्याश्रितमाधर्य्यं प्रभु चित्र (?) पतन जातकं होराशास्त्रमुक्तं । कथितं । तथाकरण तथावह्वौध्य करण । सूर्य्यसिद्धान्तटीकायां विवृतायै

---

(1) At the end of the work, the author mentions the date of composition thus—वस्वष्टाष्टमिते शाके कृतेयं विवृतिर्मया । I wrote this commentary in Śaka 888.

प्रकाशितमिति । इति भट्टोत्पलविरचितायां संहिताविवृतौ शास्त्रानुक्रम
णिकाध्यायः समाप्तः ॥

आचार्यपदस्य दीधकलघि पार मितोर्मुना (?)
व्याहृत्य विधिवदनिपथा कथा तु दीप्यामिति ।
इत्थेव विधिमानकस्य कल्पामालम्ब्य भट्टोत्पल
यके तत्कृतिसंहिताविवरणं स्वेऽत्र पदे कीर्त्तय ॥
यदत्राधिमूर्ख वा भ्रान्त्या मया ऽज्ञातापि वा ।
विपर्य्ययेण वा प्राप्त तत् क्षन्तव्यं मनीषिभिः ।
फाल्गुनस्य द्वितीयायामसितायां गुरोर्दिने ।
वस्वष्टाष्ट ८८८ मिते शाके कृतेयं विवृती मया ॥
चतुर्विंशतिसाहस्रं मानमस्याः समुद्धृतम् ।
वराहमिहिरे यस्मिन् छायात्मन्द मया कृता ॥ (१) ॥
वराहमिहिराचार्य्यरचिते संहितार्णवे ।
अर्थिनामुत्पलयतोऽस्यायं विवृतिप्लवम् ।

Colophon. इत्याचार्य्य वराहमिहिरविरचितायां बृहत्संहितायां भट्टोत्पलविरचितायां टीकायां सप्ततमोऽध्यायः समाप्तः । इति भट्टोत्पलविरचितं विवरणं सम्पूर्णं । समाप्तम् ॥ यादृशं पुस्तकं दृष्टं तादृशं लिखितं मया । यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ।

विवरणम्—श्रीमद्भट्टोत्पलविरचितविवृत्यभिधवृहत्संहिताटीकाख्योऽयं निबन्धः ।

No. 66. बालविवेकिनी टीकासहिता । *Balavivekinitikasahita*
Substance, country made colourless paper, 14 × 7 inches Folia, 7 Lines, 10-12 in a page Character, Nagara. Date, Samvat 1845 Appearance, very old Verse and prose Not correct Complete

A disquisition on auspicious times for marriage and other domestic ceremonies, entitled Balavivekini, by Śripati (1). Dr R

---

(1) The author's name is written as Śripati, but in the colophon the commentator speaks of himself as श्रीपतिदत्तपादपद्मषट्पद, or a bee to the lotus like foot of Śripatidatta. Hence we may infer Śripatidatta to be the author of the text.

Mitra in his Bik. Cat., No. 624, p. 291, attributes this work to Nanhi Datta, while in other catalogues the work of the same name is attributed to different authors, thus in Buhler 4 fasc. No. 164 to Maladatta, in Stein, p. 160 to Ganapati Miśra. The codex contains also a commentary on the text in both the margins. By Iśānadatta.

Beginning *of the Commentary.* श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ वैवाहिकं। रेवती उत्तरा त्रीणि मृगशिरा मघा मूल अनुराधा करो (हस्तः) स्वाती इदं नक्षत्रं वैवाहिकं। प्रमदा (कन्या) तुला मिथुनं इदं लग्नं। फाल्गुनमार्गमाघपूर्व (आषाढ) ज्येष्ठ माधव वैशाखा. मासा.।

Beginning *of the Text* श्रीगणेशाय नमः ॥

रेवत्युत्तररोहिणीमृगमघा मूलानुराधाकर
स्वातीषु प्रमदातुलामिथुनगोलग्ने विवाहः शुभः।
मासाः फाल्गुनमाघमार्गपथयो ज्येष्ठस्तथा माधवः।
शस्ता सौम्यदिने तथैव तिथयो रिक्ताकुहूवर्जितम्॥

इति विवाहः।

End *of the Text.* अथ नक्षत्रवारप्रकरणम्।

पुष्या चार्यकरी त्रिविन्दुपवनाशुभ्यवर्ग रोहिणी
चित्रावाक्यमनो मघा हरियुता पुष्यार्थमादित्यर्ध
पुषाषाढमयुतमूलमहम. मान्यामत: शोभनं ॥

Colophon *of the Text.* इति श्रीपद्मविरचिता वाग्विवेकिनी समाप्ता।

End *of the Commentary* पुष्या रेवती कर्णोस्थ शुक्र., शिव आर्द्रा, मृगशिर पवनस्वाती पुष्यादिश्रवा मघा रोहिणीचित्रा मर्त्यां भनि., मघा श्रवण धनिष्ठा अथवा उत्तरा हस्तचित्रा पुष्या रेवती पूर्वाषाढा उत्तराषाढा मूलपाक् प्रहर. शोभनं।

बालानां शुभकाम्य प्रथमप्रथमान्नं किश्चिकेवन:
श्लोकाद्विंशति सहृदय नियमात् श्लोकाद्युविवर्जितम्।
पूर्वाचार्यकृतान् विलोक्य बहुशो ज्योतिर्निबन्धान् बहून्
एव श्रीपतिपादपद्ममधुप. श्रीशानदत्तो द्विज.।
चक्रे ग्रन्थ. किञ्चित् शुभाप्रसादे स्फुट. कृत.॥

Colophon — इति बालविवेकिनी पटुविरचितमुग्धटीका लिखित वा सदाशिवसुपुत्र श्रीमैकणाख्य इदं पुस्तक लिखितं काश्यां मध्ये संवत् १८४५ मीति भाद्रपद शुदि १२ भौमवासरे । सर्ता माग पाति ।

विवरणम्—बालविवेकिनीनामकोविद्याविशिष्टकार्यविषयक कविज्योतिर्निबन्धविशेष श्रीपटु विरचित श्रीमानन्दविरचितटीकासहित पुस्तकेऽस्य वर्णनं ॥

No. 67. बालविवेकिनी । Balavivekini Substance, country made colourless paper, 12 × 6 inches Folia, 4 Lines, 10-11 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance old Verse Not correct *Complete*

This codex contains only the text of the abovementioned work In the last verse of this, *the author's name is written as Prināhi Datta.* (प्रीणाहि दत्त)

विवरणमनुक्तपूर्व्वम् ।

No. 68. बालबोध । Balabodhah Substance, country made colourless paper, 12 × 3 inches Folia, 26 Lines, 6 in a page Character, Nagara Date, Samvat 1834 Appearance, old, torn and slightly worm eaten in parts Verse Not correct Complete

Another copy of Mañja Datta's Bālabodha, noticed in No 27

विवरणमनुक्तपूर्व्वम् ।

No. 69. विवाहवृन्दावनम् । Vivâhavṛindâvanam. Substance, country made white paper, 15 × 6 inches. Folia, 16. Lines, 2-9 in a page. Character, Nâgara. Date, Saṁvat 1884. Appearance, old, and worm eaten throughout. Verse. Not correct. Complete

Astrological calculations for ascertaining suitable times for marriage and other particulars connected with it, by Keśavârka, complete in sixteen chapters, of which the first chapter treats of the auspicious Nakṣatras or stars, the second of the months, the third of the *melakas* and so on. Noticed by Dr R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS, No 2454, and Bik No 757, p. 350.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः श्रीसरस्वत्यै नमः श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्रीशार्ङ्गिणौ सुभ्रुवौ भवतु वो नवमविवेश'
क्षेमाय वं सम्बन्धनयनाश्वदौ ।
यथाशमदमनमहममावचार
यज्ञादेहारमधिकौन्मुभरम्मिगुम्फ (१) ॥ १ ॥
संवर्गगर्भगुभागुरिरैभ्यगीर्श,
सारं वराहमिहिरादिमतानुसार ।
आरम्भुरन् परिमणापयान्मे (२) विवाह
वृन्दावनं विरचयामि विचाररम्यम् ॥ २ ॥
ध्रुवानुराधामृगमूलरेवती
करं मघास्वातिरहयोगेन ।
वदेरमी नाम कराहियुग्मकौ
करग्रहे मङ्गलमङ्गमीरमान् ॥ ३ ॥

End. अभ्रदेशजमहर्विधौ
विवाहवर्ते मुनितत्त्ववेदी ।
वैद्युतचारिवषदवर्गौ
अमाईनी यामिकवकवर्गौ ॥ १ ॥
चक्रिम् विवादिष इति कृतम्
मुगुः विवादिष इति द्वितीयः ।

---

(१) The codex noticed in the *Notices* of Sanskrit MSS has differen readings such as मधिकौसुभरग्निगुम्फ: in the first verse

(२) परिमणायम in the second

पूर्वं प्रोक्तं व्यक्तमव्यक्तबीजं
प्रायः प्रश्ना नो विना व्यक्तयुक्त्या ।
ज्ञातुं प्रश्ना मन्दधीभिर्नितान्तं
यस्मात्तस्माद्वच्मि बीजक्रियाञ्च ॥ २ ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति श्रीभास्करीये बीजगणिते अनेकवर्णसमीकरणम् ।

विवरणम्—बीजोदाहरणाभिधबीजगणितटीकारूपोऽयं निबन्धः श्रीभास्कराचार्य्यविरचितः ।

No. 71. ब्रह्मसिद्धान्तकुट्टकाध्यायः । Brahmasiddhāntakuttakādhyāyaḥ. Substance, foolscap paper, 15 x 10 inches. Bound in the form of a book Pages 123. Lines, 4-34 in a page. Character, Bengali Date ? Appearance, old, worn out, worm-eaten throughout, and torn in parts Prose and verse. Not correct. Complete.

Although in the list of MSS., this codex is marked with the heading Brahmasiddhāntakuṭṭakādhyāya, yet on perusal we found it containing copies of three different works by three different authors.

(1) पाटीकौमुदी । Pātīkaumudī, a first book on Arithmetic, by Nārāyaṇa Paṇḍita, son of Nṛsimha, pp 1-39. This work was written in Śaka, 1278

Beginning. ओं नमः शिवाय ॥ ० ॥ अथाङ्कपाशमाह ॥
अथ साधानन्दकरं संक्षेपादङ्कपाशकम् ।
वक्ष्ये नियतं नियन्तमनुसरणतो दृष्टाः कुतूहलाय ॥

End. नारायणाननसुधाकरमण्डलस्था
चातुर्य्यसूक्तिरचनामितबिन्दुवृन्दैः ।
श्रोत्रैव सज्जनचकोरगणाः पिबन्तु
श्रीकौमुदीमुदितहृत्कुमुदाः सदैताम् ।
वसुनगरविमितशाके १२७८ दुर्मुखवर्षे च धातृतिथौ ।
कृष्णदिने गुरौ समाप्तिङ्गतं गणितम् ॥

Colophon. इति श्रीसकलकलानिधिनृसिंहनन्दनगणितविद्याचतुराननारायणपण्डित-विरचितायां पाट्यां कौमुद्याख्यायां भद्रगणितं नाम चतुर्थव्यवहारः ॥

विवरणम्—श्रीनारायणपण्डितविरचितपाटीकौमुदीनामकगणितनिबन्धोऽयम् ।

(2) गणितरचनामञ्जरी । Ganitarachanāmañjarī a treatise on Arithmetic and Mensuration, by Ganeśa Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No 2831, p 1023 Pp 40-89

Beginning. ओं नम शिवाय ॥ श्रीवरदमूर्तय नम ॥

श्रीमत्कल्पतरोलसीतिविलसत्सिंहासनाध्यासिन
कण्ठाकाशनमालिनं मदमिलन्मत्तालिमालाकुलं ।
वामे सिद्धिविलासिनीविलसितं लीलास्फुरद्दन्तिन
भाले बालसुधाकरं दशकरं वन्दे करीन्द्राननम् ॥
यत्पादतामरससंश्रयणप्रदीपा
ध्योऽहान्धकारनिकरोऽतितरां निरस्त ।
तस्मान्मयात् सुविलसद्गुणभूषणाढ्य
श्रीदुण्ढिराजपितरं स्वगुरु नमामि ॥ २ ॥
पूर्व्वाचार्योदितगणितलसत्कल्पभूमिरुहाद्यै
प्रादुर्भूतामिव नवतरां मञ्जरीं श्रीगणेश ।
कुर्व्वे पुर्व्वे गणितरचनामञ्जरीं नाम रम्यां
मन्दाक्रान्तामपि मतिभरोत्कर्षदां भिदवाम् ॥

End. इत्यादि द्वादशाङ्कपर्यन्तमेवदशमान्यवसन्नयापि ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—श्रीगणेशविरचितगणितरचनामञ्जरीनामकोऽयं निबन्ध ।

---

(3) ब्रह्मसिद्धान्तकुट्टकाध्याय सटीक । Brahmasiddhāntakuṭṭakādhyāyah Saṭīkah This is the 18th chapter of the Brahmasiddhānta of Bramha Gupta, with an anonymous commentary Noticed in the catalogue of the India Office Library, No 2771, p 995 A

Beginning. ओं नमो गणेशाय ॥ ० ॥

अथ कुट्टकाध्यायो लिख्यते व्याख्यायते ॥
तत्रादौ तदारम्भप्रयोजनमेवाह ॥

प्रायेण यतस्य यथा कुट्टकाद्दृते न शक्यन्ते ज्ञातुं ।
वक्ष्यामि तत कुट्टाकारं सह प्रश्नै ॥

End. इदानीमध्यायोपसंहारार्थमार्यामाह—

प्रतिसूत्रममी प्रश्नाः पठिताः सोद्देशकेषु सूत्रेषु ।

आर्याणां त्वधिकशतेन कुट्टकोऽष्टादशोऽध्यायः ॥ • ॥

सार्द्धैक षष्टिः ॥ ६१ ॥ प्रश्नार्थ्याः सार्द्धैकचत्वारिंशत् ॥ ४१ ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मगुप्तविरचिते ब्रह्मसिद्धान्ते बीजगणितकुट्टकविवरणं समाप्तं ॥•॥

श्रीः ॥ श्रीः नमः ॥

विवरणम्—श्रीब्रह्मगुप्तविरचितब्रह्मसिद्धान्तान्तर्गतकुट्टकाध्यायस्यायं निबन्धः ।

No. 72. बालबोधिव्याख्या । Bālabodhivyākhyā. Substance, country-made yellow paper, 12 × 6 inches Folia, 124. Lines, 7 in a page. Character, Nāgara. Date, Saṁvat 1899. Appearance, old, and torn in parts Prose. Not correct Complete

A commentary on the Vijganita of Bhāskara, entitled Vijaganitōdāharanam or Bālabōdhinī by Kripārāma Mi-ra, son of Laksmīnārāyana Miśra, a Gurjara Brāhmaṇa, an inhabitant of Ahmadābāda in Gujrāt. The author composed this work in 1714 Śaka. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2833, p 101 Bb.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

गङ्गेशानं गौरीगणपतियुतं गुरुमनमां

प्रणम्य ज्ञानाब्धीनिधिमथगुरुं कायवचसा ।

कृपारामो मिश्रः प्रकुरुत कुरुं बीजगणिते

सबोधव्याख्याघप्रकरणपरोदाहृतिमिमां ॥ १ ॥

छन्दपादकमिति चहुं गुरोरीश वन्दे

इति क्रियाकारकयोजना गुरोरप्यधीश ·

गणाधिपमहं वन्दे नमस्करोमीत्यर्थः ।

End. देशे गुर्जरनाम्नि धाम्नि यशसः ह्यामेह्मदाबादके

भारद्वाजकुलप्रसूतिरभवन्मोटद्विजोत्तायणो ।

विद्यावेदकलामलावलगतिस्फुरन्मतिर्ज्ञाति

मिश्रः श्रीमदमन्ददेदितपदद्वन्द्वचतुर्वेदिक. ॥ १ ॥

लक्ष्मीनारायण इति मतिप्रख्यातकीर्त्तिर्बभूवा
तस्यात्मजोऽभूदगणगणितज्ञानगौरीश एव ।
सूनुस्तस्याध्ययनविधिनीपाणिनिद्राणविद्यो
लक्ष्मीनाथाद्विजगुरुवराच्छ्रीकृपारामनामा ॥ २ ॥
भुवनाब्धिमि शाके शुभम पूर्णिमा गुरौ ।
बीजस्योदाहृतिमिमामकरोद् बालबोधिनीम् ॥ ३ ॥

Colophon. इति श्रीगुर्जरब्राह्मणमोटचातुर्वेदिमिश्रलक्ष्मीनारायणात्मजमिश्रकृपाराम देवशर्मविरचिते बीजोदाहरणे बालबोधिन्याख्याख्ये समाप्त । संवत् १८९९ वैशाख ।

विवरणम्—गुर्जरब्राह्मणश्रीकृपाराममिश्रविरचितभास्करीयबीजगणितटीकारूपोऽयं ग्रन्थो बालबोधिनीनामकः ।

No. 73. अष्टवर्गफलम् । *Aṣṭavargaphalam* Substance, country made colourless paper, 12 × 5½ inches Folia, 4 Lines, 12-14 in a page Character, Nāgara · Date ? Appearance old Verse Generally correct. Complete

An astrological work on the influence of the particular situations of a planet, by *Brıddhayavana* *Noticed by Aufrecht in his Katalog Der Sanskrit Handschriften Der Universitats Bibliothek Zu Leipzig*, No 1081, p 332

Beginning. श्रीमहागणपतये नमः । अथाष्टवर्गफलम् ।
तनुभवनमुख्यषड्भुजभाना
बिन्दूनि रेखाश्च विमिश्रयित्वा ।
समाप्तिमेव मितौ यद्व स्व
स्थानांसकं फलमादधाति ॥ १ ॥
इत्यात् फलैरिष्टकवर्गनामभं
फलं रविहीनो यदि तस्य पार्श्वत ।
षष्ठोत्थया तस्य फलं निहन्यते
सौम्ये फलं योनि सर्गजं + + ॥ २ ॥

रैमास्थितश्चौपकर: प्रसूमं
करोति मर्त्यं गजवाजियुक्तं ।
मित्राङ्गनाधुस्वजनाढ्युक्त
स्थाने स्वके रोगविवर्ज्जितं च ॥ ३ ॥

End. सौरी यदि स्यात् स्वम् सप्तमस्थो
नर क्रियाहीनमनल्पवैरम् ।
मदां मरीगे निजवन्धुहीनं
दम्भात्मकं बुद्धिविवर्ज्जितं च ॥ १४ ॥
सौरीऽष्टमस्थ: कुरुते दरिद्रं
नर मरोगं बहुनीचरक्तम् ।
पित्तोद्भवे पीडितसुपर्णगे
विदेशभाजं पतितं कुबुद्धिम् ॥

Colophon. इति शनैश्चरकवर्गफलम् ॥ इति वृद्धयवने अष्टवर्गफलम् ॥
मध्यात फलाधिके लाभे लाभात् चीयफले व्यये ।
यस्य व्ययाधिकं लग्न प्राणवान् वर्द्धवान् हि स ॥ १ ॥
लग्ने यावत् फलानि स्युस्तावद्वर्षाच्छुभ वर्द्धन ।

विवरणम्—श्रीवृद्धयवनकृताष्टवर्गफलाभिधज्योतिर्निबन्धविशेष ।

No. 74. वृद्धयवनजातकं । Vriddhayavanajātakam Substance, country made white paper, 16 × 6 inches Folia, 204 (of which fol. 1-111 are wanting) Lines, 10-11 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, old. Verse Not correct Incomplete

A summary of astrological knowledge by Vriddhayavanācāryya. Noticed by Dr. R Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No. 2152.

Beginning. नास्ति ।

End. नास्ति ।

Colophon. इति श्रीवृद्धयवने काकरुताध्याय ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् वृद्धयवनाचार्य्यकृतजातकनिबन्धोऽसंपूर्णो वर्त्तते ।

No. 75. बृहज्जातकटीका। Vṛihajjātakaṭīkā Substance, country made white paper, 14 x 5½ inches Folia 254 Lines, 4-9 in a page Character, Nagara Date, Samvat 1811 Appearance, old and slightly worm-eaten throughout Prose Not correct Complete

A commentary on the Vṛihajjataka a treatise on astronomy and astrology by Bhattotpala who completed his work in Śaka 888 Noticed by Dr R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS No 788.

Beginning. श्रीगणाधिपतये नम ॥

ब्रह्माजशङ्कररवीन्दुकुजज्ञजीव
शुक्रार्कपुत्रगणनाथगुरून् प्रणम्य ।
य सङ्ग्रहोऽर्कसुतलाभविनिसृतके
हारान्तिकस्य समह विवृणोमि कृत्स्नम् ॥
यच्छास्त्र सविता चकार विपुलं स्कन्धैस्त्रिभि र्ज्योतिषम्
तस्योच्छित्तिभयात् पुन कलियुगे संसृत्य यो भूतलम् ।
भूय स्वल्पतर वराहमिहिरव्याजेन सर्व्वं स्वधा
दित्य सप्रवदन्ति मोक्षकुशलास्तस्मै नमो भास्वते ॥ १ ॥
वराहमिहिरोदधौ सुबहुभेदतोयाकुले
ग्रहर्क्षगणयादसि प्रचुरयोगरत्नोऽव्यये (१)।
भ्रमन्ति परितो यतो लघुधियोऽर्थलुब्धा नरा
करोमि विवृतिप्लवं निजधियाहमवीतपल ॥ २ ॥

End अतो प्रमाणपूर्व्वकाणि कर्म्माणि प्रमार्थ तानि कथन शास्त्रावसान पूर्व्वप्रणेतृणां नमस्कारमाचष्टे—

दिनकरमुनिगुरुचरणप्रणिपातकृतप्रसादमतिनेदं ।
शास्त्रमुपसंगृहीतं नमोऽस्तु पूर्व्वप्रणेतृभ्य ॥

दिनकरोऽर्कस्तदादिका सप्तर्षय तथा मुनयो वसिष्ठादय गुरवादित्यदास तेषां चरणप्रणिपातकरणेन पादनमस्कारकरणेन य कृत प्रसादोऽनुग्रह तेन मतिर्बुद्धिर्यस्य तेन दिनकरमुनिगुरुचरणप्रणिपातकृतप्रसादमतिना मयेद शास्त्रमुपसंगृहीत सङ्क्षिप्तीकृत तस्मात् पूर्व्वप्रणेतृभ्य पूर्व्वशास्त्रकारेभ्यो नमोऽस्तु नमस्कारोऽस्तु ॥

---

(१) The codex noticed by Dr Mitra reads प्रचुरयुक्तिरत्नाकर ।

Colophon. इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां बृहज्जातकविवृतौ उपसंहाराध्यायः षड्विंशो ध्यायः ॥ शुभमस्तु ॥ ग्रन्थसंख्या १०००. संवत् १८११ कार्त्तिक कृष्ण ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीभट्टोत्पलकृतबृहज्जातकटीका संपूर्णा वर्त्तते ॥

No. 76. बृहज्जातकं सटीकम् । Vrihajjātakam Saṭīkam. Substance, country-made white paper, 13 × 5 inches Folia, 13 Lines, 10-13 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, old, and slightly worm eaten throughout Prose and verse. Not correct. Incomplete

This codex contains the above mentioned commentary with the text, both incomplete.

पुस्तकेऽस्मिन् भट्टोत्पलकृतटीकासहित बृहज्जातकमसंपूर्णं वर्त्तते ।

No. 77. बृहज्जातकटीका । Vrihajjātakaṭīkā Substance, country-made white paper, 12 × 6 inches Folia, 33 Lines, 9-11 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, torn and worm-eaten throughout. Prose. Not correct. Incomplete

This codex contains the commentary noticed above upto the end of the second chapter

विवरणमसंपूर्णम् ।

No. 78. बृहज्जातकटीका । Vrihajjātakaṭīkā Substance, country-made white paper, 12 × 5 inches. Folia, 31. Lines, 7-14 in a page. Character, Nāgara. Date ? Appearance, old, with different handwritings. Prose. Not correct. Incomplete.

Another commentary on the Vrihajjātaka, entitled Vrihajjātaka-vivaraṇa, by Mahīdhara. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No. 2453. The codex contains upto a part of the 10th chapter.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीसूर्याय नमः ॥

श्रीगणेशं नृसिंहञ्च शारदां गुरुपङ्कजम् ।
नत्वा सङ्क्षेपतो वच्मि बृहज्जातकटिप्पनीम् ॥

शिष्टाचारपालनायप्रारब्धनिर्विघ्नसमाप्तौ चार्थमिकाथावराहमिहिरोक्त्ष्वरोमविततज्ञानसार श्रीराम चिकीर्षुर्ब्रह्मादशाविशतिमाद्यैर्विकृतिमाह मूर्त्तिर्त्वे इति]

End शान्ति ।

Colophon. इति श्रीमहीधरकृत बृहज्जातकविवरणेऽष्टमोऽध्यायोनवम ।

विवरणम्—श्रीमहीधरकृत बृहज्जातकविवरणाभिधबृहज्जातकटीकाद्वपोऽयंनिबन्धः ।

No. 79. बृहज्जातकविवरणम् । Vrihajjātakavivaraṇam Substance, country made white paper, *12 × 5 inches.* *Folia, 124 (of which foll 1–29 are wanting)* Lines 5–15 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1863, Śaka 1728 Appearance, old and written by different hands Prose Not correct Incomplete.

This codex contains from the latter portion of the eleventh chapter up to the end

End. सता मार्गेण वसन्तितिलकेनाह—यद्यस्येति—मन्दमायसास्ये यद्यन्य यत् लब्धाब्धिशककदाशात् पश्यति यथा मया यत् कुत्सितं कृतं चेत् कृतं कर्त्तव्यं न कृतं वा तत् बहुश्रुतानां पण्डितानां मुखात् योऽधिगतमेव मानं तत् परिमार्ष्टि विदुषा मानमर्थं विहाय कार्यं मद्दयो न मासमीवयेच्चर्य । शास्त्रावसाने सतां नतिमाध्याह—दिनकरेति—चरणौ वसिष्ठादि मुनौनामादित्यदासस्य च चरणनखा तत प्रसादा नैमन्त्यं यस्मा देवमौलितयस्तत मयह शास्त्रमुपचित तस्मात् पूर्वमवेक्ष्य पूर्वशास्त्रकर्तृभ्यो नतिरस्तु ॥१०॥

Colophon. इति श्रीमहीधरकृत बृहज्जातकविवरणे सप्तविंशतितमोऽध्याय सम्पूर्ण संवत् १८६३ शाके १७२८ माघे मे शुक्लपक्ष तिथौ ११ एकादशि बुधवासरे राम राम राम राम राम राम राम ।

विवरणम्—पूर्वकथित महीधरकृतबृहज्जातकविवरणस्याशिममांशो वर्त्तते ॥

No. 80. बृहज्जातकविवरणम् । Vrihajjātakavivaranam. Substance, country-made colourless paper, 12 × 5½ inches. Folia, 88 Lines, 10-12 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1821, Śaka 1983. Appearance, old, slightly torn, and worm-eaten in parts. Prose. Generally correct. Complete.

Another complete copy of the same work.

विवरणमूलपूर्व्वम् ।

No. 81. भास्वतीबालबोधिनीसहिता । Bhāsvatībālabodhinīsahitā Substance, country made colourless paper, 14 × 6 inches Folia, 41 Lines, 10-16 in a page Character, Nāgara Date, Śaka 1722, Samvat 1853 Appearance, very old, worn out and writing effaced in parts Verse and prose Not correct. Complete

A treatise on astronomy and astrology, entitled Bhāsvatī by Śatānanda, son of Śankara by Sarasvatī. The work is based on the Sūryyasiddhānta, and was written in Śaka year 1021, A. D. 1099. A commentary, entitled Bālabōdhinī by Balabhadra, son of Vasanta, is given in the codex in both the margins. The commentary was composed in Samvat 1466, A. D. 1521. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No 785.

Beginning *of the Commentary.* श्री नमः श्रीसूर्याय ॥

आदिमध्यान्तशून्याय त्रिधा विग्रहधारिणे ।
सच्चादिस्वरूपाय नित्याय हरये नमः ॥ १ ॥
आसीद्द्विजन्मा विमलाकराख्यः
ख्यातः सुधीर्भीद्विजदेवभक्तः ।
तस्यात्मजः श्रीहरिपादभक्तो
नित्यं हरेराधनमात्मचित्तः ॥
विख्यातः श्रीमान् दैवज्ञः श्रीवसन्त इति नाम्ना
शास्त्रार्थविद्गुणवान् द्विजगुरुपादार्चने सदा निरतः ॥
बलभद्रस्तस्य सुतो हरिगुरुचरणारविन्दरतचेताः ।
कुरुते गुणोपयुक्तां सविता (१) भास्वती टीकाम् ॥ ४ ॥

---

(१) Our codex reads here सदर्थां instead of स विभान् ।

इह तावद्ग्रन्थारम्भे निर्विघ्नपरिसमाप्तिमुद्दिश्य स्वेष्टदेवतानमस्कारपूर्वक मङ्गलाचरणमात्मनामकथनसम्बन्धप्रयोजनञ्च ग्रन्थकृत् श्लोकैर्निबध्नाति—

Beginning *of the text*

नत्वा मुरारिचरणारविन्दम्
श्रीमान् सदानन्द इति प्रसिद्धः ।
तां भास्वतीं शिष्यहितार्थमाह
प्राक् विद्योतिं प्रथितपथःखेकें ॥ १ ॥
यद्दमनिह सुविधूनितोभ
स्वसिद्धभागीनमूचकमेव ।
खपथसंयुक्तदम्प्रपद्धे
यन्द्राद्भागोप्यधिक प्रयाह ॥ २ ॥

End *of the text*

चन्द्रार्कयोर्दिक्तममणलस्य
तथ्याप्रमध्ये बहुमायभूम ।
तथ्यादुदम्दविचदेवपाता
नर्याद्धनृचेण रवीन्दुलक्षम् ॥
खं खाश्वषदाब्दगते युगाब्दे
दिव्योक्तिस श्रीपुरुषोत्तमस्य ।
श्रीमान् सदानन्द इतीदमाह
सरस्वतीगङ्गयोस्तनूजः ॥

Colophon *of the text.* नास्ति ।

End *of the Commentary* ग्रन्थत्रयाधिक चतु सहस्रपरिमित ४२०० कलिगतवर्षे देवा + + + + + + श्रीपुरुषोत्तमस्य वाक्येन श्रीमान् सदानन्दनाम सुचितविज्ञानविन्सरस्वतीगङ्गयोस्तनूजः सरस्वतीमातुलनामग्रहर पितु नाम तयो सरस्वतीगङ्गयोस्तनूज एव इमां भास्वतीं कृतवान्

व्याख्यायां यन्मयायुक्तं यच्च युक्तिविवर्जितम् ।
भ्रान्त्या वा लिखितं यच्च तत् सर्वं क्षमतां बुधैः ॥
शरदसममुनिसमाक चैत्रशुक्ल तदृतीयायां ।
गुरुवारे संपूर्णोकृतवान् बलभद्रनामा टीकाम् ।

स्वररसचन्द्रसमेतेशाके जातोश्वकृति जन्म (?)

वसुयुगवर्षे मया रचिता बालबोधिनी विमला ।

श्रीविक्रमादित्य शाके १८८५ चैत्रमासस्य कृष्णद्वितीयायां तिथौ भौमवासरे *श्रीमहाराजाधिराजश्रीमान् साहिभूपमामराज्ये श्रीमतिगुमनादेशे* सम-संज्ञके नगरे श्रीमत् सकलविद्याविशारदकोविदकामजन्मा दैवज्ञशिरोमणि श्रीमद्वसन्तात्मजबलभद्रनामा दैवज्ञो ज्योतिर्विदिमां बालबोधिनीं टीकां कृतवान् ॥

Colophon. इति श्रीवसन्तात्मजबलभद्रदैवज्ञविरचितायां बालबोधिन्यां परिमिताधि-कारः समाप्तः । श्रीशाके १७२१ श्रीसम्वत् १८५६ माघमास दिने गते २ कृष्णपक्षे द्वादश्यां तिथौ भौमवासरे श्रीरामचन्द्र यौगे तद्दिने श्रीमहाराजाध्य बालपुरदेशे गोरखाराज्ये कवलसमीपे सिद्धेश्वरग्रामे सिद्धलिङ्गादिपाणि लिखितं पुस्तकं विश्वाभिचन्द्रेण संपूर्णं शुभमस्तु ॥ राम राम राम राम राम राम राम राम राम ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सटीका भास्वती वर्णते ॥

No. 82. ग्रहभावप्रकाशः वा भुवनदीपकम् । Grahabhāvaprakāśaḥ or Bhuvanadīpakam. Substance, country made colourless paper, 14 × 4 inches. Folia, 14. Lines, 8-12 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out and writing slightly effaced in parts. Verse and prose. Not correct Complete.

A treatise on astrology, entitled Grahabhāvaprakāśa or Bhuvanadīpaka, with Vyākhyā or explanation by Padmaprabhā. Noticed in No. 5.

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No. 83. मरीचिः । Marīciḥ Substance, country-made [white paper, 16 × 6 inches Folia, 25 (of which foll. 1 and 16 are wanting) Lines, 9 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old, and slightly worm-eaten throughout. Prose Not correct. Incomplete.

This codex contains a part of Marīci a commentary on the Siddhāntaśiromaṇi of Bhāskarācārya by Viśvarūpa alias Munīśvara son of Nārāyaṇa Daivajña

पुस्तकेऽस्मिन् सिद्धान्तशिरोमणिटीका मरीचिनामिका मुनीश्वरापरनाम्नीविश्वरूपकृता खण्डिता विद्यते ॥

No. 84 मकरन्दोदाहरणम् । Makarandodāharaṇam Substance country made white paper 15 × 5 inches Folia 18 Lines, 5–13 in a page Character, Nāgara Date ? Appearance not old but slightly worm-eaten throughout Prose Not correct Incomplete (1)

A commentary on Makaranda's Dinapatram by Viśvanātha son of *Divākara Daivajña. See Bik. Catalogue by Dr R Mitra No 677,* p 314

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा गजाननं देवं विश्वनाथं करोम्यहो ।

उदाहरणमुद्दाम्य मकरन्दस्य यत्नत ।

श्रीसूर्यसिद्धान्तेति । अत्र शक आद्येति । त्रैराशिकादिति । १ । स्पष्टार्थं । अथ पञ्चाङ्गसाधनं । तत्रादौ तिथिसाधनम् । तत्र पञ्चीष वारादिकतिथि वारादिसाधनस्थानमाह पूर्व स्थिता सहेति । २ । ३ । एतत्फलमध्ये पूर्ण क्षेप सत्र क्षेप्य । स यदा पूर्णक्षेपमतकोष्ठो दृश्यकालतो यो न्यूनो कको भवति स क्षेप्य यावदिन पूर्णक्षेपमतकतुल्यो भवति । तदन्तरं तयोर्मध्यो मध्यमध्ये पूर्णक्षेप सत्र धि यथा पक्षेन चाधिको भूत्वा यदा दृश्यक चक्रे गच्छति तदा स न क्षेप्य । यत्तुल्यो जात स क्षेप्य ।

End एवं इत्यादिराशीनां चापमेषा । दिनभिः ०।१२।४८।३ ग्रहितदिनकरि मादिविधं भवति दिनवत्सागमात्राऽभितिन् स्यात् स विधु विधं यदि मविष्यत्याय । प्रतिवर्षे सो राशा भवति सर्वेषामपयी विन्दौ लिहन ॥

Colophon इति श्रीदिवाकरदैवज्ञात्मजविश्वनाथविरचितं मकरन्दोदाहरणं समाप्तम् ॥

विवरणम्—श्रीविश्वनाथविरचितमकरन्दटीकायामिदम्श्रीयम् ।

---

(1) Although in the colophon of the codex the word समाप्त (finished) is used, yet on comparison with the following MS, it appears to be incomplete

No. 85. **मकरन्दोदाहरणम् ।** Makarandōdāharaṇam. Substance, country-made white paper, 14 x 5 inches Folia, 18 Lines, 9-14 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, old. Prose. Not correct. Incomplete.

Another copy of the above mentioned work, containing something more than the first, but as there is no passage indicating the end, and nothing like a colophon, it cannot be ascertained whether this is a complete copy or not. We quote below the following verses which are found at the end of the codex.

मेषप्रवेशप्रभवातनाडे
नता मुक्त मन दिनान्तरे स्यात्
मधी. सितादिस्तिथय: स्वेद
रसांगहीनादिनसंख्य: स्यात् ॥ १ ॥
तेनान्वितादर्क१०ममीपगा सा
प्राक् साधिता खेट नतानताकि ।
इष्टे दिने स्यादथ सप्तहृ.
प्राग्वारयुक्तोद्युगणोऽत्र वार: ॥ २ ॥
कदाचिदेषा तत्संस्थिताके
नैकातिरेका सुधिया विधेया ॥ ३ ॥
शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥

पुस्तकेऽस्मिन् पूर्वोल्लिखितमकरन्दोदाहरणनिबन्ध: किञ्चिदधिकपाठावसानको वर्त्तते ।

No. 86. **मकरन्दोदाहरणम् ।** Makarandōdāharaṇam Substance, country-made yellow paper, 12 x 6 inches Folia, 28 Lines 8-10 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, old and worn out, having the last page torn. Verse Not correct Complete

Another copy of the same work having some extra verses on the *sphuta* after the colophon.

विवरणान्तूक्तपूर्व्वम् ।

No. 87. मकरन्दविवरणम् । Makarandavivaranam Substance country made white paper, 12 × 6 inches. Folia, 11 Lines, 9-10 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance old Verse Not correct Complete

A work illustrating rules for determining various astrological problems in connection with civil rites and ceremonies in verse entitled Makarandavivarana, by Divakara Daivajña, son of Nṛsimha and grandson of Śrikṛṣna Daivajña Noticed by Dr R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS, No 1301

Beginning. श्रीगणपतये नमः ।

प्रज्ञां यतः प्राप्य कृतमतिश्च
स्पर्द्धां विधत्ते प्रसभं प्रतिज्ञ ।
अज्ञोऽपि तं श्रीशिवनामधेयं
गुरुपरं स्वीयगुरुं भजेयम् ॥ १ ॥
श्रीमच्छिवात् समधिगम्य वरप्रसादं
ग्रन्थाधिविवरणाभिनवारविन्दम् ।
एतद्दिवाकरविकाशितमार्य्यवर्य्य
भृङ्गाभजन्तु मकरन्दपिपासवो ये ॥ २ ॥
पूर्वस्थितास्पष्टकोटिनिष्ट
शकावधप्रभकोष्ठकस्थम् ।
तिथ्यादि वारादि सर्वाञ्जिकं तद्
योज्य समीपस्थ प्रकस्य कट ॥ ३ ॥
रेखा स्वदेशान्तरयोजनानि
तिथ्याश्रियोनानि फलैर्युतानि ।
पूर्वे परे वारमुखं भवेन्नत
मेष दिनेशे बहुधा स्वदेश ॥ ४ ॥

End.

पञ्चादिपद्यप्रतिपादनेन
पूर्वतमोऽङ्गादपि सद्विवेकम् ।
सूनन्दनोऽस्मादवलम्बनेन
स्वर्गैनसद्गीवरध्येदमार्द्धं ॥ १२ ॥
वाग्भीदिशर्दिव बहु मुच्चौ विबुधार्थं
तुटि भूभुजां मुदयी स्वतमतवां ये ।

आकस्मिकं यस्य मतां हृदयेषु सद्यं
सौख्यानि पद्मरयुकस्य वचनम्तांतु ॥ १२ ॥

Colophon. इति श्रीसकलगणकसार्वभौमश्रीकृष्णदेवशास्त्रात्मजमिश्रस्य सुतेन दिवाकरेण विरचितं मकरन्दविवरणम् समाप्तम् ॥ ० ॥ श्री. ॥ शुभमस्तु ॥ छ ॥

विवरणम्—मकरन्दविवरणाभिधमकरन्दार्थप्रकाशको निबन्धविशेषः।

No. 88. मकरन्दविवरणम्। Makarandavivaraṇam Substance, country made Kāśmīrī paper, 15 × 6 inches Folia, 10 Lines, 5–9 in a page. Character, Nāgara Date, Samvat 1881. Appearance, not fresh, worm-eaten throughout Verse Not correct. Complete

Another complete copy of the above mentioned work.

विवरणम्—पूर्ववत्।

No. 89. मकरन्दसारणी। Makarandasāraṇī. Substance, country made yellow paper, 16 × 8 inches Folia, 32. Lines, 9–25 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1904, Bengali Era 1254, A D 1848 Appearance, old, worn out, and slightly torn in parts Mathematical figures Complete.

An astronomical table on the movements of planets etc. in mathematical figures by Makaranda. In Cat. Cat., works of the same name by Paramātmānanda, by Rāmadatta, Lakṣmīpati, and by Sadāśiva are noticed as available in the libraries in the United Provinces. The work is full of mathematical figures except the following lines which are to be found at the very beginning.

Beginning. श्रीमन्मङ्गलमयमौक्तिकाय नमः। प्रथमाय वासुदेवनन्दनाय। अथ मकरन्दस्य सारणिर्लिख्यते।

श्रीसूर्यसिद्धान्तमतेन सम्यग्-
विश्वोपकाराय गुरुप्रसादात्।
तिथ्यादिपत्रं (पत्र १) वितनोति काश्या-
मानन्दकन्दो मकरन्दनामा ॥ १ ॥

प्रहस्थितास्य मकोनितष्ट

ग्रियावशेषस्मर्कोद्वकाख्यम् ।

तिथ्यादि वारादि समक्षिकनः

योज्य समीपस्य शकस्य कन्दे ॥ २ ॥

श्रीसिद्धान्तमकरन्दे तिथ्यादिकन्द काण्डी वारादी दशाम्र धन ० । ० २०। वंशावल्याम ० । ० । २६ । २२ । धनम् । श्रीसीतापतय लिखितमवँ मरे महालक्षम्याप्ताय रामभद्राय च प्रभद्रायै । After the date, the name of the copyist is thus written —

संवत् १८०४ सन १२५४ इ राजी १८४८ चैत्र कृष्ण १२ । ता २०।२।१४

लिखित श्रीगोविन्दचन्द्रशर्म्मणा सम्पूर्ण मकरन्दसा ।

विवरणम्—मकरन्दसारणीनामकोऽयं सारणीनिबन्धविशेष ।

No 90. मुहूर्त्तगणपति । Muhurtaganapatih Substance, country made white paper, 10 × 4 inches. Folia, 126 (of which foll 121-122 are wanting) Lines, 7-8 in a page Character, Nagari Date, ? Appearance, old Verse Not correct Incomplete

An astrological work consisting of rules for determining auspicious days for the performance of domestic rites, also for coronation, and other civil and religious ceremonies, composed in Vikramārka Śaka 1742 (A. D 1685) by Gaṇapati Rāvala son of Daivajña Rāvala Harisankar Suri and grandson of Rāmadatta. Noticed in the catalogue of the India Office Library, No 3027, page 1075 See also the *Notices* of Sanskrit MSS by Dr R Mitra, No 1296

Beginning. श्रीमत्पार्श्वपतये नमः श्रीशारदायै [illegible] नमः श्रीनिर्विघ्नमस्तु ।

[illegible] ।

[illegible] ॥ १ ॥

[illegible] ।

[illegible] ॥ २ ॥

---

(1) The codex noticed in the catalogue of the India Office Library reads "[illegible]" and the MS noticed by Dr R Mitra reads "[illegible]"

श्रीविश्वेशं गणेशं गुरुचरणमथो पद्मसूतिं सुकीर्त्तिं

नत्वा पित्रोः पदाब्जं निखिलमुनिवरान् संहितासंप्रणेतॄन् ।

गर्गात्रिश्रीवसिष्ठाङ्गिरसविरचिताः संहिता मूलभूताः

ज्ञात्वा ज्योतिर्निबन्धानतिललितपदा रत्नमाला विचिन्त्य ॥ २ ॥

संकेतान् संविहाय व्यवहृतिसुखदा बालबोधाय शीघ्रं

ज्योतिर्ग्रन्थोदितार्थैः सुगमलघुपदैः सिद्धकार्य्यैर्मुहूर्त्तैः ।

ज्योतिःसिद्धान्तवेत्तुः श्रुतिविविधकलाशास्त्रपारीणबुद्धेः

गौडोर्व्वीसेव्यमानक्षितिपतितिलकैरार्च्यमानस्य भूयः ॥ ३ ॥

श्रीरामदासजनुषो हरिशङ्करस्य

श्रीराधलस्य तनयोऽविनयोपपन्नः ।

यत्नं मुहूर्त्तगणपत्यभिधं विधान

विद्यानिधिर्गणपतिर्गणितागमज्ञः ॥

End. नास्ति ।

Colophon *after the first Prakaraṇa* इति श्रीमद्देवराधलहरिशङ्करसूरिसूनु-गणपतिकृते मुहूर्त्तगणपतौ संवत्सरादिप्रकरणं प्रथमम् We find also in it some colophons like the following :—इति श्रीमुहूर्त्तगणपतौ गृहप्रवेशप्रकरणम् ।

विवरणम्—मुहूर्त्तगणपत्यभिधग्रन्थमुहूर्त्तादिनिरूपकज्योतिर्निबन्धविशेष सुप्रसिद्ध एव श्रीगणपतिविद्यानिधिविरचितः ॥

No. 91. मुद्दादशा । Muddādaśā. Substance, country-made white paper, 9 x 4 inches. Folia, 5. Lines, 7–8 in a page Character, Nāgara. Date, Saṁvat 1850. Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts. Verse. Not correct. Complete.

A little work treating of the Daśās or effects of the planets on men. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ मुद्दादशा ।

यथाकारं लिखेच्चक्रं तत्र सूर्येन्दुमङ्गलाः ।

गुरुसौरिबुधाः केतुशुक्रौ राहुस्तु मध्यगः ॥ १ ॥

उद्दिष्टनामग्रहकीर्तितद्द

गणाग्रगण्यमकरन्दकल्पम् ।

तिथ्यादि वारादि सुचक्रकर्म

धीमन् समीपस्थ प्रबन्ध कान्हे ॥ १ ॥

श्रीमित्रामकरन्दे तिथ्यादिकान्द काश्मी कारादी दशामार्ग धन ०।०।४०। वंशावधाय ०।०।१८।२१। धनम्। श्रीसीतापतय निर्विघ्नपतय नमो नक्षत्रग्रहाय रामभद्राय च धराङ्घे। After the date the name of the copyist is thus written —

संवत् १८०४ मत १९६४ द राजी १८४८ चैत्र कृष्ण १२। ता २०।२।१।

लिखितं श्रीगोविन्दचन्द्रशर्मणा सम्पूर्णं मकरन्दम्।

विवरणम्—मकरन्दसारणीनामकोऽयं सारणीनिबन्धविषय ।

No 90. मुहूर्त्तगणपति । Muhurtaganapatih Substance country made white paper, 10 × 4 inches Folia 126 (of which foll 121–122 are wanting) Lines 7–8 in a page Character, Nāgari Date, ? Appearance, old Verse Not correct. Incomplete

An astrological work consisting of rules for determining auspicious days for the performance of domestic rites also for coronation, and other civil and religious ceremonies composed in Vikramârka Śaka 1742 (A. D 1685) by Gaṇapati Râvala son of Daivajña Râvala Harisankar Suri and grandson of Râmadatta Noticed in the catalogue of the India Office Library, No 3027 page 1075 See also the *Notices* of Sanskrit MSS by Dr R Mitra, No 1296

Beginning. श्रीमहागणपतये नमः श्रीकाशीविश्वनाथाय नमः श्रीनिर्विघ्नमस्तु ।

श्रीमत्या कल्पवल्लेव हैमवत्या निरन्तरं ।

कृपयालिङ्गित कल्पद्रुम सत् फलदं शिवं ॥ १ ॥

प्रयतंयन्ति सालोक्य लोकं यथादि कर्मसु ।

यत्पदद्वन्द्वं कर्णाचा(१)स्तं वन्दे ऽर्कं कालमीश्वरम् ॥ २ ॥

---

(१) The codex noticed in the catalogue of the India Office Library reads 'यत्पदद्वन्द्वं करोवाम and the MS noticed by Dr R Mitra reads 'यत्पदद्वन्द्वाकरीयाणि

श्रीविश्वेशं गणेशं गुरुचरणमथो यज्ञमूर्त्तिं सुकीर्त्तिं
नत्वा पित्रोः पदाब्जं निखिलगुणिवरान् संहितासंप्रणेतॄन् ।
गर्गात्रिश्रीवसिष्ठाङ्गिरसविरचिताः संहिता मूलभूताः
ज्ञात्वा ज्योतिर्निबन्धानतिललितपदां रत्नमाला विचिन्त्य ॥ २ ॥
संकेतान् संविधाय व्यवहृतिसुखदां बालबोधाय शीघ्रं
ज्योतिर्ग्रन्थोदितार्थैः सुगमलघुपदैः सिद्धकार्य्यैर्मुहूर्त्तैः ।
ज्योतिःसिद्धान्तवेत्तुः श्रुतिविविधकलाशास्त्रपारीणबुद्धेः
गौडीर्व्वीसेव्यमानक्षितिपतितिलकैमार्थ्यमानस्य भूय. ॥ ४ ॥
श्रीरामदासजगुधीहरिशङ्करस्य
श्रीराघवस्य तनयोऽविनयोपपन्नः ।
ग्रन्थं मुहूर्त्तगणपत्यभिधं विधाय
विद्यानिधिर्गणपतिर्गणितागमज्ञः ॥

End. नास्ति ।

Colophon *after the first Prakaraṇa.* इति श्रीमद्देवज्ञराघवहरिशङ्करसूरिसूनु-गणपतिकृते मुहूर्त्तगणपतौ संवत्सरादिप्रकरणं प्रथमम् We find also in it some colophons like the following :—इति श्रीमुहूर्त्तगणपतौ गृहप्रवेशप्रकरणम् ।

विवरणम्—मुहूर्त्तगणपत्यभिधशुभमुहूर्त्तादिनिरूपकज्योतिर्निबन्धोऽयं सुप्रसिद्ध एव श्रीगण-पतिविद्यानिधिविरचितः ॥

No. 91. मुद्दादशा । Muddādaśā. Substance, country-made white paper, 9 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 7–8 in a page. Character, Nāgara. *Date, Saṁvat 1850* *Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts.* Verse. Not correct. Complete.

A little work treating of the Daśās or effects of the planets on men. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ मुद्दादशा ॥
पदाकारं लिखेच्चक्रं तत्र सूर्येन्दुमङ्गला' ।
गुरुसौरिबुधाः केतुशुक्रौ राहुस्तुमध्यगः ॥ १ ॥

पर्केन्दुममगा भौमसौरदृष्टिमिश्रिमारंश्रा ।
यत्र तत्र लिखितानि वज्रादीनि शुभ शुभ ॥ २ ॥
नपर्व गमधिकत वत्सरान् सकलान्तत ।
पापवर्षे भवेद् यत्र शुभवर्षे शुभावह ॥ ३ ॥
जन्मवर्षस्था सहिता गताब्दहगृहिता नन्दैन हृताबशेषा ।
पार्थकुराजो मनुवैश्रपूर्णा (?) यदा दशाख्यानि हरमाणि ॥

End. विशिष्टे मह संपातिर्दुपपृष्ठेनेदाम्नभि ।
कम्पमीषु पुनीम्यति कैतीरमर्गैत गती ॥ ६ ॥
वातपित्तकृतापीडा गीवजै मह विपद ।
विम्नागमनं दु यद्वं सौरे केतोर्गेत मृथाम् ॥ ७ ॥
सुहृद्वसुमुतैर्वन्धो भूमिमित्र कामिर्भवेत् ।
देहपीडा ज्वरभीति केतोरन्तर्गत बुधे ॥ ८ ॥

Colophon. इति वेंशुमदशा। इति मुदा दशा समाप्त (?)। शुभं भूयात् ॥ संवत् १८५० मासोत्तमे मासे भाद्रपद कृष्ण पक्षे षष्ठ्यां गुरुवासरे लिखितं गणपदत्तमिश्र इदं पुस्तकम् ॥

विवरणम्—यहदशातत्फलादिनिरूपकोऽयं निबन्ध । ग्रन्थकर्तृनामादिक नाव लिखितं, ग्रन्थनाम च तावन्न विशदतया प्रतिभाति।

No 92 मुहूर्त्तचिन्तामणि सटीक । Muhurtacintamanihsatikah Substance, country made white paper 12 × 4½ inches Folia 95 (of which fol 1 is wanting) Lines 5–13 in a page Character, Nagara Date ? Appearance, not fresh *Prose and verse* *Not correct* *Incomplete*

This codex contains an incomplete text of the Muhurtacinta mani *A treatise on the astrological determination of the right* time for religious observances, complete in 13 prakaranas such as (1) Śubhāsubhaprakaraṇa, (2) Nakṣatra prakarana (3) Saṅkrānti prakarana (4) Gocara prakarana, (5) Saṅskara prakarana, etc, composed at Benares in 1599 A D, by Rama Daivajña, son of Ananta Daivajña, accompanied by a commentary of the same author, entitled Pramitākṣara in both the margins Noticed in the Catalogue of the

India Office Library, No. 3010, p. 1072. See also the Catalogue of Sanskrit MSS. by T. H. Aufrecht. A M., No. 788, p. 335. The codex under notice contains upto the end of the 10th or Rājābhiṣeka prakarana.

Beginning. नास्ति ।

End. नास्ति ।

Colophon. इति श्रीमुहूर्तचिन्तामणौ राजाभिषेकप्रकरणम् ।

विवरणम्—श्रीरामदेवज्ञविरचितमुहूर्तचिन्तामणिनामकोऽयं सुप्रसिद्धोज्योतिर्निबन्धः सटीकः ।

No. 93. **मिथ्याजीवासारणी ।** Mithyājīvāsāranī Substance, foolscap paper, 10 × 9 inches, bound in the form of an ordinary book Folia, 45. Lines, 30 in a page. Mathematical figures, (Nagara) Date, Samvat 1950 Appearance, fresh. Anonymous.

In the covering, the subject is mentioned as Logarithmic tables, Sines and Tangents.

पुस्तकेऽस्मिन् काचित् सारणी विद्यते ।

No. 94. **पीयूषधारा ।** Piyuṣadhārā. Substance, country made colourless paper, 12 × 5 inches Folia, 70 Lines, 7–13 in a page Character, Nāgara. Date, Samvat 1827. Appearance, old, worm-eaten and torn in parts. Prose. Not correct. Complete, as regards a chapter or portion only.

This codex contains the Saṁskāra prakarana only of *Pīyūṣadhārā, another commentary on the Muhūrtacintāmani, by Govinda, son of* Nīlakaṇṭha and Candrikā, and the author of the commentary, entitled Saralā, on his father's Tājika. The codex noticed in the Katalog der Sanskrit handschriften der Universitats Bibliothek Zu Leipzig von Theoder Aufrecht, No. 1065, p. 326, contains only the same part of the work, while the codex noticed in the Catalogue

ज्योतिर्विद्वरनीलकण्ठविदुषः श्रीचन्द्रिकायां तथा
पुत्रेणाहितधी प्रमादितधिया श्रीमुहूर्तचिन्तामणौ।
गोविन्देन विनिर्मिते नयनिधौ पीयूषधाराभिधे-
व्याख्याने खलु संस्कृतिप्रकरणं पूर्णं सदानन्ददः॥

Colophon. इति श्रीविद्वद्दैवज्ञमुकुटालङ्कारनीलकण्ठज्योतिर्वित्पुत्रगोविन्दज्योतिर्विद्विरचितायां मुहूर्तचिन्तामणिटीकायां पीयूषधाराभिधायां सपरिकरसंस्कारप्रकरणं समाप्तिमगमत्। ग्रन्थसंख्या ११११। शुभमस्तु संवत् १८२० वर्षे कार्त्तिक एकादशी शनिवासरे लिखितं इदं पुस्तकं श्रीकाशीजी।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् मुहूर्तचिन्तामणिनिबन्धान्तर्गतसंस्कारप्रकरणटीका श्रीनीलकण्ठदैवज्ञविरचिता पीयूषधाराभिधा वर्तते।

No. 95. मुहूर्तचिन्तामणिः। Muhūrtacintāmaṇiḥ. Substance, country made white paper, 16 × 8 inches, bound in book form. Folia, 12. Lines, 12–13 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old. Verse. Not correct. Incomplete.

This codex contains only a little portion of the Muhūrtacintāmani, noticed in No. 92, from the beginning of the work upto a part of the fifth prakaraṇa.

Beginning.
गौरीश्रवःकेतकपत्रभङ्ग-
माकृष्य हस्तेन ददन्मुखाग्रे।
विघ्नं मुहूर्ताकलितद्वितीय
दन्तप्ररोहो हरतु द्विपास्यः॥ १॥
क्रियाकलापप्रतिपत्तिहेतुं
संक्षिप्तसारार्थविलासगर्भम्।
अनन्तदैवज्ञसुतः स रामो
मुहूर्तचिन्तामणिमातनोति॥

End. नास्ति।

Colophon. इति श्रीदैवज्ञानन्तसुतदैवज्ञरामविरचिते मुहूर्तचिन्तामणौ श्रीचरप्रकरणं चतुर्थम्।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् मुहूर्तचिन्तामणिनिबन्धस्य प्रारभ्य पञ्चमप्रकरणमसम्पूर्णं वर्तते।

No 96. मुहूर्त्तचिन्तामणि सटीक । Muhūrtacintāmaṇisaṭīkaḥ
Substance, country made white and yellow paper, 18 × 8½ inches. Folia, 197. Lines, 1–16 in a page. Character, Nāgara. Date, ?(1) Appearance, not fresh, but torn in parts. Prose and verse. Not correct. *Incomplete.*

This codex contains the text of the Muhūrtacintāmaṇi with commentary, entitled Pramitākṣarā, by the author of the text, except the first prakaraṇa or chapter. Each prakaraṇa has separate *folio marks of its own* and the third prakaraṇa is written twice. Noticed in No 92.

End *of the Text*

एवं मुहूर्ते च गृहप्रवेश
वितानपुष्प श्रुतिघोषयुक्तम् ।
मित्रस्वदैवज्ञविधिप्रपौरान्
राजार्चयेद्भूमिहिरण्यवस्त्रैः ॥ ७ ॥
आसीद्धर्मपुरे षडङ्गनिगमाध्येतृद्विजैर्मण्डिते
ज्योतिर्वित्तिलक फणीन्द्ररचित भाष्ये कृतातिश्रम ।
तत्तज्जातकसंहितागणितकृन्मान्यो महाभूभुजां
तर्कालङ्कृतिवेदवाक्यविलसद्बुद्धि स चिन्तामणि ॥ ८ ॥
ज्योतिर्विद्गणवन्दिताङ्घ्रिकमलस्तत्सूनुरासीत् कृती
नाम्नानन्त इति प्रथामधिगतो भूमण्डलाहस्कर ।
यो रम्यां जनिपद्धतिं समकरोद्दुष्टाशयध्वंसिनीं
टीकां चोत्तमकामधेनुगणितेऽकार्षीत् सतां प्रीतय ॥ ९ ॥
तदात्मजउदारधीर्विबुधनीलकण्ठानुजो
गणेशपदपङ्कजे हृदि निधाय रामाभिध
गिरीशनगरेऽजरे भुजभुजेषुचन्द्रैर्मिते १५२२
शके विनिरमादिमं खलु मुहूर्तचिन्तामणिं ॥

Colophon *of the Text* इति श्रीदैवज्ञानन्तसुतदैवज्ञरामविरचिते मुहूर्तचिन्तामणौ गृह
प्रवेशप्रकरणं समाप्तम् ।

End *of the Commentary.* तदात्मजेति तस्यानन्तस्यात्मजो रामाभिधो गिरीशनगरे वारा

(1) The date of composition of the work is Śaka, 1521. See the end

यस्यां मुहूर्त्तचिन्तामणिं मुहूर्त्तचिन्तामणिसंज्ञकं यं भुजभुजिभुवस्त्रीमिते
शके वार्द्धिमन्वधिकपञ्चदशशतमिते शके विनिरमात् चकार्षीत् प्रोक्तं स्पष्टम्।

Colophon *of the Commentary.* इति श्रीदैवज्ञानन्तसुतदैवज्ञरामविरचितायां स्वकृत-
मुहूर्त्तचिन्तामणिटीकायां प्रमिताक्षरायां गृहप्रवेशप्रकरणं समाप्तम्।

मङ्गलं लेखकानाञ्च पाठकानाञ्च मङ्गलम्।
मङ्गलं सर्व्वजन्तूनां भूमिभूपतिमङ्गलम्॥
श्रीराम।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् प्रमिताक्षराभिधटीकासहितस्य मुहूर्त्तचिन्तामणिनिबन्धस्य द्वितीय-प्रकरणतः समाप्तिपर्य्यन्तनिबन्धभागो वर्त्तते।

No. 97. पीयूषधारा। Pīyūṣadhārā. Substance, country-made white paper, 10 × 5 inches Folia, 480. Lines, 1–9 in a page. Character, Nāgara. Date, 1525 (the date of composition of the work). Appearance, not old. Prose Not correct Incomplete

This codex contains another commentary on the Muhūrtacintāmaṇi by Govinda, son of Nīlakantha, incomplete, the prakaranas or chapters eight, nine and ten being wanting and each prakarana having its separate page marks. Noticed in No 94.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

दधान भृङ्गालीमणिमयमलं गण्डयुगले
ददानः सर्व्वार्थान् निजचरणसेवासुकृतिने।
दयाधारं सारं निखिलनिगमानामनुदिनं
गजास्यं कैरास्ये तमिह कलये चित्तनिलये॥१॥
निपीतध्वान्ताग्र प्रथमरुचरायोपमदृशे ·
निकामं कामानां वितरणविनोदव्यसनिने।
समस्तप्रत्यूहप्रशमनकृते श्रीदिनकृते
नमस्कुर्वे यस्मै स्पृहयति समस्तासु जगती॥२॥
लसत्पीतीलीलावसतिरमितो वेदविहित-
स्फुरद्धर्म्माधारः श्रुतिमुखपयोदः प्रतिदिनम्।
चतीव पद्मात' स जयति गुरूणां जननभू
र्विदर्भाख्यो देशो हरिरिव सदानन्दजनकः॥३॥

तस्मिन् विदर्भविषये विषये विलक्ष
चिन्तामणिर्द्युमणिरेव बभूव सूनुः ।
ज्ञाता चतुर्भुजचतुर्मुखशायिविद्या
माया प्रपञ्चयितुमक्षयविश्वकीर्तिः ॥ ४ ॥
वादे विजित्य धरणीतलमागमज्ञ
सुसिद्धतर्कमततर्कप्रबुद्धिसिद्धे ।
चत्वार उर्जितसमर्जितकीर्तिदम्भ
स्तम्भा दिशासु रचिता सकलासु येन ॥ ५ ॥
ज्योतिर्विदुज्ज्वलयशोहरणाय किंवा
चन्द्रांशुभिर्मलकुलाभरणाय किंवा ।
विद्यासरोरुहवनस्य शरणाय किंवा
श्रीमाननन्त इति तनयोऽजनिष्ट ॥ ६ ॥
तस्मात् पद्माक्षपद्मास्थितिविमलमती वाक्पती दिक्पतीनां
आशा कासारजातस्फुरदधिकयशोराशिभिर्व्याप्यमानौ ।
प्रादुर्भूतौ तनूजौ श्रुतिगणगणितावारधारापवित्रौ
ज्येष्ठः श्रीनीलकण्ठः सदगुणगणालङ्कृतो रामनामा ॥ ७ ॥
श्रीमान् मीमांसकानां कृतसुकृतचयः कर्कशस्तर्कशास्त्रे
ज्योतिःशास्त्रे च गर्गः फणिपतिभणितिव्याकृतौ शेषनागः ।
पृथ्वीशाकब्बरस्य स्फुरदतुलसभामण्डने पण्डितेन्द्रः
साक्षाच्छ्रीनीलकण्ठः समजनि जगतीमण्डले नीलकण्ठः ॥ ८ ॥
रामो दैवज्ञभर्ता रचितविशदानेकविद्योऽनवद्यो
बुद्धिप्रद्योतमानीकृतिगुणवतां मानवानां सुखाय ।
ग्रन्थैर्नानाप्रकारैरतिकठिनतरव्यञ्जके विशाले
ज्योतिःशास्त्रार्णवे द्राग्वहनमतुलं पोतवच्च चकार ॥ ९ ॥
श्रुतिस्मृतिप्रोक्तसमस्तकर्मा
श्रीयुक्तमानन्दितशिष्टलोकम् ।
सुदर्शनं चिन्तामणिनामकं स
सुतं व्यधात्तत्र पुरे सपद्ये ॥ १० ॥
श्रीनीलकण्ठस्य बभूव पत्नी
सा चन्द्रिकाख्याऽभयधर्मदीपा ।
नारायणस्येव समुद्रकन्या
शर्वस्य गौरीव विराजते या ॥ ११ ॥

तस्माद्दैवविदग्रणीर्निजकलाश्रीनीलकण्ठात्मजो
गोविन्दाख्यसुतोऽजनि मनुजवत्सुधाविद्वद्गुरुः ।
यः शास्त्रागमनिस्पृहस्पृहरयीवीवोर्तु निधालता
स्वानन्दं समवाप्य भुवि कृतवान् यत्नो मुदं ज्योतिषि ॥ १२ ॥
अनेकबुधमण्डलीविरचिता हि टीकाकृती
निधाय हृदयेऽधुनामिह मुहूर्तचिन्तामणे ।
निगूढतरतत्त्वप्रचुरभावभावुक्तिभि
र्बुधा विवरणे कारानमकमायु कार्यं यते ॥ १३ ॥
मुहूर्तचिन्तामणिस्पष्टमिम्
मामस्य युक्तिप्रकरणश्रेण ।
गोविन्दसंज्ञकस्तै सुधाय
पीयूषधारां भुवि सुप्रभाताम् ॥ १४ ॥

End. श्रीमत्सुपरिशालिशाकहरावतके चन्द्रावकाशेर्मिते । १५८१
आसीद्दे दरपरी मुनिनिदी लिप्सायुवादे लिली ।
धर्मज्योतिषशास्त्रपारिनिवहाशास्त्राभिधावगमात
सभूत रामः श्रीनीलकण्ठविदुषोगोविन्दनामा सुत ॥ १५ ॥
शाके सत्कतिथिमिते १५२५ श्रीनीलकण्ठात्मजः
निर्विघ्नार्थगुरुमपदं मौहूर्तचिन्तामणिम् ।
कास्ता वा ग्रविचारमन्दरवरी निर्मथ भेद्यद्रव्यो
गोविन्दो विधिविद्गतोऽधिविमला पीयूषधारां व्यधात् ।
॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

Colophon. शान्ति ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् गोविन्ददैवज्ञविरचिता मुहूर्तचिन्तामणिटीका पीयूषधारा वर्णिता वर्तते । नवमदशमप्रकरणे स्त. ।

No. 98. प्रमिताक्षरा । Pramitākṣarā. Substance, country-made colourless paper, 12 × 5 inches. Folia, 23, (of which foll. 2 and 9 are wanting). Lines 10-12 in a page. Character, Nāgarī. Date, [illegible] Appearance, very old, worn out and torn in parts. Prose. Not [illegible] Incomplete.

This codex contains only the last two prakaranas of the Pramitakṣarā, the well known commentary on the Muhurttacintamani

पुस्तकेऽस्मिन् मुहूर्त्तचिन्तामणिटीकाया प्रमिताक्षराया अन्तिमप्रकरणद्वय वर्त्तते।

No. 99. मुहूर्त्ततत्त्वम्। Muhurttatattvam Substance, country made white paper, 17 × 5 inches Folia, 17 Lines 2–9 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1885 Appearance not fresh Verse Not correct. Complete

An astrological hand-book for determining auspicious days for the performance of domestic rites as also for coronations and other *civil and religious ceremonies, by Keśava Daivajña, son of Kamalākara*, an inhabitant of Nandigrama. (1) Noticed by Dr R. Mitra in his Bik Catalogue, No 688, p 319

Beginning श्रीगणेशाय नमः।

नत्वाऽधीशं नमस्कृत्य ज्योतिषव्यवहारिकम्।

मुहूर्त्ततत्त्वं वध्नाऽयं केशवोऽध्यायमाश्रित॥

यदुक्तं केशवेनेदं सचिरं नदिहृदय।

नानाविशेषे सद्योदैर्गिषेऽद्य तदाज्ञत॥ २॥

स्वजनुष्टधिय दुष्कृति(?)मपि सदा दुष्टकर्त्तं

कुमतयो नेहे खलद्वयमपि स्यात्मयुग्मि।

विधिसुधात्ता विभ्रत् द्विजपतिवत् प्राप्य कमला

पति ध्यायन् प्राप्तोऽत्यमलमलसहिंमगुणाम्॥ ३॥

End मदीयपरिपूर्णयेऽपि च स्वदीयसंप्रहर्षे।

विलोकयतु सज्जनोत्तम यशोभिरद्दैर भुवि।

Colophon सकलगणकाचार्यवर्य्यश्रीकमलाकरसुतश्रीकेशवदैवज्ञविरचित मुहूर्त्ततत्त्वं सम्पूर्णम्। शुभमस्तु सम्वत् १८८५ श्रीरामचन्द्रकृष्ण।

विवरणम्—गर्भाधानादिचितप्रशस्तमुहूर्त्तनिरूपकमुहूर्त्ततत्त्वाभिधो ज्योतिर्निबन्धविशेष श्रीकेशवदैवज्ञविरचित।

---

(1) Nandigrāma is a village in the Goomgada Pargana of Medinipur under the zemindary of the Mahiṣādal estate It is renowned as a seat of learning from ancient times.

No. 100. मुहूर्त्ततत्त्वम् । Muhūrttatāttvam Substance, country-made white paper, 11 × 5 inches Folia, 15 Lines, 9–11 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, torn and worm-eaten throughout Verse. Not correct Incomplete

An incomplete copy of the above-mentioned work.

विवरणन्तु पूर्ववत् ।

No. 101. मुहूर्त्तदीपकः । Muhūrttadīpakaḥ Substance, country-made white paper, 9 × 4 inches Folia, 23 Lines, 8–9 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1879, Śaka 1743 Appearance, old Verse Not correct Complete

An astrological work on the determination of auspicious times for domestic rites, etc., as also on the effects of planets on men, etc., entitled Muhūrttadīpaka, by Rāmasevaka Trivedin, son of Devidatta. Noticed in No 1069, p. 329 of Katalog der Sanskrit handschriften der Universitats Bibliothek Zu Leipzig von Theodor Aufrecht. In Cat. Cat. we find other two works of the same name by two different authors, one by Nāgadeva, and the other by Mahādeva. The latter has also been noticed in No. 790, p. 336 of the Catalogi Codicum Manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae Pars Septima Codices Sanscriticos complectens confecit Th. Aufrecht, A. M.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमन्नारायणं नत्वा रामसेवकशर्म्मणा ।
मुहूर्त्तदीपको नाम बालबोधाय रच्यते ॥ १ ॥
माघफाल्गुनवैशाखज्येष्ठाषाढे शुभे दिने ।
रोहिण्योत्तरहस्तान्यमघामूलानुराधिते ॥ २ ॥
स्वातीमित्रे तथायोगे पातवैधृतिवर्जिते ।
रिक्तामावास्यासतिथौ विवाहः शुभदो भवेत् ॥ ३ ॥

End. वसुत्रये गुरौ प्रोक्ता ऊनविंशतिवत्सराः ।
राहोस्तु द्वादश प्रोक्ता उत्तराभाद्रपादत ।
एकविंशतिवर्षाणि शुक्रस्य कृत्तिकात्रयं ॥
इति षष्टोत्तरी दशा ॥ * ॥ * ॥

Colophon इति श्रीमद्वादनाख्यविबुधवरात्मजमहादेवकृतमुहूर्त्तदीपक समाप्त ॥
सम्पूर्ण ॥ ११ ॥ संवत् १८०८ शाके १०७३ मार्गशीर्ष मासि कृष्ण
पक्षे सप्तम्यां बुधवासरे इदं पुस्तकं मिश्रनीलेन धन्यार्थेन किया है ॥

विवरणम्—मुहूर्त्तदीपकोनाम प्रसिद्धमुहूर्त्तादिनिर्णायको ज्योतिर्निबन्धविशेष श्रीरामसेवकत्रिवेदि विरचित ।

No. 102. **मुहूर्त्तमार्त्तण्डः ।** Muhurttamarttandah Substance, country made colourless paper, 7 x 4 inches Folia, 23, (of which fol 1 is wanting) Lines, 6–16 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1785, Śaka 1650 Appearance, old, and worn out Verse Not correct Complete, excepting the first folium

An astrological calendar of auspicious moments, composed in 1572 A. D, by Nārāyana, son of Ananta, grandson of Krisna Noticed by *Dr R Mitra* in *Bik Catalogue*, No 684, p 318 *See also the* Catalogue of the India Office Library, No 3023 p 1074.

Beginning. नास्ति ।

End. श्रीमत्कौशिकपावनीहरिपदद्वन्द्वार्पितात्मा हरि
तस्मोऽनन्त इहात्मु रचितगुणो नारायणस्तत्सुत ॥
ख्यातं देवगिरे शिवालयमुदक् तस्मादुदक्टापर
ग्रामस्तत्रसनिर्मुहूर्त्तभुवन मार्त्तण्डमत्राकरोत् ॥ १ ॥
य ब्याप्रुतगलदतमवद्भनम
मार्त्तण्ड पठति नर स विश्वपूज्य ।
सद्भायु सुखधनभृत्यमित्रपुत्रान्
संप्राप्नोत्यविकलधीय तीर्थसिद्धिम् ॥ २ ॥
शाकेन्द्रमिते १४९२ वर्षे शालिवाहनजन्मत ।
कृतस्तपसि मार्त्तण्डोऽयमल सुजयसूनुत ॥ ३ ॥
पूर्ववाक्यार्थमादाय ग्रन्थोय रचितो लघु ।
पठनार्थमजानानामङ्गीकार्यो बुधै सदा ॥

Colophon. इति मुहूर्त्तमार्त्तण्ड समाप्त । संवत् १७८५ शके १६५० पिङ्गलसंवत्सरे
मार्गशीर्षे शुक्लपूर्णिमायां भृगौ लिखितो ग्रन्थ समाप्त ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥
छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

विवरणम्—मुहूर्त्तमार्त्तण्डाभिध सुप्रसिद्धज्योतिर्निबन्धोऽयम् श्रीनारायणविरचित ॥

No. 103. मुहूर्त्तमार्त्तण्डः। Muhūrttamārttaṇḍaḥ Substance, country-made colourless paper, 11 × 4 inches, Folia, 33. Lines; 7–8 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1849. Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts Verse. Not correct. Complete.

A complete copy of the above-mentioned work.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

सिन्दूरोद्भमितमिभेन्द्रवक्त्रः
नत्वा श्रीविष्णु विपतिचरान् गुरून् प्रणम्य ।
वक्ष्येविबुधमुदे लघु मुहूर्त्तमल
मार्त्तण्डं सुगंममहं सनोमि सिद्धैः ॥ १ ॥
यामार्द्धं कुलिकं दिनार्द्धमवमं पूर्व्वं दशं पारिघं
विष्टिं वैधृतिपातसंक्रमगणं गण्डान्तमेकार्गलम् ॥
क्षेपाभद्रचतुर्दिनं रविग्रग्रिक्रान्त्यो. समत्वं मलं
हीरा·राविदिनार्द्धके क्षयदिनं पिशीर्णमन्यार्णवम् ॥ २ ॥

End *Noticed above*

Colophon. इति श्रीमद्दनन्ताख्यचतुर्धाम्यधाजिपुत्रनारायणविरचिते (मुहूर्त्तमार्त्तण्डे) ज्ञविमर्शक्षिप्रकरणम् । सवत् १८४९ मार्गशीर्ष शुक्लप्रतिपदायां लिखितं इदं पुस्तक गणेशदत्तमिश्रः ॥ श्रीरस्तु शुभम् ॥ छ छ ॥

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No. 104. मार्त्तण्डवल्लभा। Mārttaṇḍavallabhā Substance, country-made colourless paper, 8 × 4 inches. Folia, 139, (of which foll. 19—78 are wanting). Lines, 9–14 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, worm-eaten throughout, and written by different hands. Prose. Not correct. Incomplete.

A commentary on the Muhūrttamārttaṇḍa, entitled Mārttaṇḍavallabhā, by Nārāyaṇa, the author of the text. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No. 1737.

Beginning. नास्ति। (1)

---

(1) Although the folia are marked with figures beginning from 1, the codex does not appear to contain the very beginning of the work.

End. नास्ति ।

Colophon. इति मुहूर्त्तमार्त्तण्डटीकायां मिश्रप्रकरणम् ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् मार्त्तण्डवल्लभानाममुहूर्त्तमार्त्तण्डटीका समपूर्णा वर्त्तते ।

No. 105. मार्त्तण्डवल्लभा (मुहूर्त्तमार्त्तण्डटीका) । Mārttaṇḍa vallabhā (Muhūrttamārttaṇḍaṭīkā) Substance, country made white paper, 10 x 4 inches Folia, 78, (of which foll 1–3 are wanting) Lines, 9–15 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, old, and written by different hands Prose Not correct Incomplete

Another incomplete copy of the same work.

Beginning. नास्ति ।

End. नास्ति ।

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No. 106 मुहूर्त्तमाला । Muhurttamālā Substance country made white paper, 10 x 4 inches Folia, 36 Lines, 7–8 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old Verse Not correct Incomplete

An astrological calendar of auspicious moments and conjunctions, entitled Muhūrttamāla complete in nine prakaranas, (1) Saṁjñā, (2) Tyājyâtyājya, (3) Prakirna, (4) Samkrānti, (5) Gocara, (6) Samskṛti, (7) Vivāha, (8) Yātrā, (9) Vastu; by Raghunātha, son of Sarasa of the Śāndilya race, bearing the title of Cittapavana Noticed by Dr. R Mitra in his Bik Catalogue, No 682, p 307. The codex contains upto the end of the 4th prakarana.

Beginning. ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रेङ्खत्खड्गविनिपत्स्फुरितेन यस्मिन्
रक्षाविधानकौतुकमन्त्रकारि ।
सद्दीप्तमस्ति गुणवानजन सम्भूयाद्
भूयात् करग्रहविधि मिथ्यो मिवाय ॥

रचयति कृपाप्रीत्या रघुनाथ सरसदैवविनय ।
गुण्यां मुहूर्तमालामर्थवतीं मुक्तिमौक्तिकैर्वैरी ॥ १ ॥
मंगलाद्याध्यायप्रकीर्णं सक्रान्तिगोचरा क्रमत ।
मस्क्रान्तिविवाहयात्रा वास्तुसत्या नवप्रकरणानि ॥
ये ज्योतिर्विद् कुलोत्पन्ना हन्तिमन्तोऽल्पबुद्धय ।
तदिमिमोयमारम्भ किमग्रास मनीषिणाम् ॥
गुरु श्रीमान् राम सततहरिनामप्रणयवान्
उपास्यो नामास्य सरसगणकोयस्य जनक
गुणानस्यैकैक प्रथयितुमलं किं पुनरय
वयाणां मन्नात सुकृतपरिपाकात् प्रमुदित ॥ ५ ॥
दोषदुष्टमिदमित्यवज्ञया त्यानुमिच्छत न जातु माधव
शैवल किम विहाय कबलं निर्मल किमु न पीयते जलम् ॥ ६ ॥
वाग्लाघवं तत्र धन्य यदन्यापेक्षमाचिपन् ।
स्वार्थव्यञ्जी ध्वनिवधा वाग्मिन सैव वाग्मिता ॥ ७ ॥
नव्यर्थमचोदितमन्यतत्वान्
न प्रायशोध्याहरणीयमस्ति ।
कात्स्न्येन शास्त्र विदशाचिंतोऽपि
वस्तु न शक्त किमय मनुष्य । ८ ॥

End. नास्ति ।

Colophon इति गौचितपावनजातीयशाण्डिल्यकुलमण्डनज्योतिर्वित्सरसात्मजरघुनाथकविकण्ठीरवविरचितायां मुहूर्तमालायां सक्रान्तिप्रकरण चतुर्थं ॥

विवरणम्—सरसदैवज्ञात्मजरघुनाथकविकण्ठीरवप्रणीतमुहूर्तमालाभिध शुभमुहूर्तादिनिरूपक ज्योतिर्निबन्धविशेष ।

No. 107. यात्राशुभाशुभग्रहपरीक्षा । *Yātrāśubhāśubhagraha parīkṣā* Substance, country made white paper, 8 × 4 inches Folia, 3 Lines, 3-11 *in a page* Character, *Nāgara* Date ? Appearance, old Verse Not correct Complete

A short work on the auspicious moments for undertaking a journey, by Garga

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ यात्रायां यद्वर्षांत् कालनिर्णयं शुभाशुभं चाह ।

तनुस्थाने यदा क्रूरो यात्राकाले प्रदीप्यते ।

रोगो हानिश्च मृत्युश्चेदर्थनाशं न संशयः ॥

बुधः शक्रो गुरुश्चैव शुक्रश्चैव फलदायकः ।

तनुस्थाने समाप्नोति लाभश्च मानमावत ॥ १ ॥

बुधश्च शौरी भृगुनन्दनस्तु.

प्रस्थानकाले च यदा द्वितीये ।

सुवर्णलाभश्च तुरङ्गलाभ

मानस्य सार्थोऽपि चतुर्दशे वा ॥ २ ॥

End. मज्जितं चोभितश्चैव क्षयितं गर्जितस्तथा ।

मुषितं चर्वितं मुक्ता मू...चैव चोत्पन्नम् ॥

Colophon. इति श्रीगर्गविरचिताकारे द्वादशभावफलानि । श्रीरस्तु

विषयः—यात्राफलनिरूपणं ज्योतिर्विषयविशेष ।

No. 108. यात्रायां होरावशेन शकुनविचारः । Yātrāyām horāvaśena Śakunavicārah

A treatise on omens at the time of undertaking journeys, complete in one page, containing seven lines Anonymous

यात्राविषयकार्ये ज्योतिर्विदां रहेन मदुर्दे ।

No. 109. योगिनीदशा वा दशाचिन्तामणिः । Yoginīdaśā or Daśācintāmaṇih Substance, country made white paper, 12 x 5 inches Folia, 14 Lines, 7-9 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1[illegible] Appearance, old Verse Not correct Complete

A short work treating of the effects of Yoginīs on human destiny, entitled Yoginīdaśā, composed in Śaka 1555, by Rājarāma, son of Kalyāṇa. Noticed by Dr. R. Mitra under the name of Daśācintāmaṇi in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 2770. Peterson

in 6, 412, makes mention of a Yoginīdaśā from the Gaurījātaka. The codex under notice contains something additional about the Antardaśā, taken from the Śivoddāmara, by the same author, which is not to be found in the codex noticed by Dr. R. Mitra.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ पिनाकिनयने संयोज्य वसुभिर्हरेत्
शिष्टेन योगिनी ज्ञेया मङ्गलाद्येन सङ्कटा ॥ १ ॥
अथ मङ्गला पिङ्गला धान्यका च
तथा भ्रामरी भद्रिका चोल्किका च
तथा सिद्धिका सङ्कटाख्या क्रिमात्
शिवाया मुखे योगिनीकल्पनायाः ॥

End. एवमुक्ता विरदा यामले ज्वालामुखी सदा ।
पुस्तकीया प्रयत्नेन न वक्तव्यं न संशय ॥ १०४ ॥
इदं रहस्यं परमं सुगोप्यं
यद्गुरूक्तविद्ययाभर्णि हि
अपवार्णीकस्य हिताय सम्यक्
राजर्षिणा तत् प्रकटीकृतं हि ॥ १०६ ॥
दशाविभागार्थं तत् कल्यायस्य चकार हि ।
इति पञ्चरोषिकावृत्ते राजर्षि शिव ॥ १०७ ॥

The additional part commences after this and consists of ten ślokas as quoted below—

अथान्तर्दशायां च रीतिं स्वर्णगा
इतो दिन सुख सौदिनाद्य ।
तत्र योगस्यानीऽन्तर्दशाना
शिवोऽद्दामरादीत्य राजर्षिणोक्त ॥ १०८ ॥
पूर्वे ० तत्र १४ मङ्गलायां ३० दिनादी
कुर्योदयाभिमन्त्र्याधीशा ।
महादशाया न नवोत्तवासा
अन्तर्दशामध्ये कलाद ददात् । १०९ ॥
एव क्रमेणैवशार भवन्ति
अथान्तर्दशायामपि मङ्गलाद्ये ।

चन्द्रदशायामुपमभवन्ति
स्वकीयवर्गेगणमीयमनन ॥ ११० ॥
चन्द्रदशाया दिवसविनिघ्ना
पृथक पृथक स्वैव महादशब्दे ।
षडवस्रिमक्तोपदशा दिनाद्या
ज्ञया सुधीभि श्रियामणीता ॥ १११ ॥

प्रकारान्तरमाह ।

चन्द्रदशाष्टयोगिन्यय समादिका ।
चधोपदशा मध्ये विदशा प्रवेशदिनानि पृथक ॥ ११२ ॥
०।० २६।४६ ४०।०।ख०सभे मगाघाषि २७ तकाअयी ४६ वै खवेदा ४०
दिनादिर्भैव प्रोक्त एव ॥ ११३ ।
महाब्दैमतोऽन्तर्दशाया प्रमाणन कृत्यात्
इदमपि द्वितीयादिगुणा भवटपदशा सदा ।
श्रीमद्गलायामनुरव माया
चीर्ण च सर्वोधितमगलादि ॥ ११४ ॥
मामान्य स्वम्य च वक्रिशाया
चैकादशाद्यो हि मया निरूक्ता ।
पवर्गस्य वर्णो यवर्गस्य यच
तृतीय स्वरा सप्तमी नादविन्दु ।
तत पिङ्गलि वैश्विविख्यातस्तम
प्रमीत्स्यत चर सन् ग्रकरण ॥

Colophon इति दशाचिन्तामणि समाप्त संवत् १८५० ज्येष्ठ शुक्र ॥

विवरणम्—कन्याणाममराजयिमग्दहीतयोगिनीदशाविषयकोऽय निबन्ध ॥

No 110 ज्योतिषरत्नमाला । Jyotiṣaratnamālā Substance country made white paper, 14 × 7 inches Folia 18 Lines 8 14 in a page Character Nagara Date ? *Appearance old and slightly* worm-eaten in parts. Verse Not correct. Complete

A treatise on astronomy and judicial astrology based on the maxims of Garga and complete in nineteen prakaraṇas or chapters

by Śrīpati Datta. It treats of years, lunar days, sidereal days, days of the week, *Yogas*, Karanas, Nakṣatras, *Muhūrttas*, *etc. etc.*, Noticed by Dr. R Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS., No. 1426.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ॥

प्रभवविरतिमध्ये ज्ञानवन्धा नितान्तं
विदितपरमतत्त्वा यत्र ते योगिनोऽपि ।
तमहमिह निमित्तं विश्वजन्मात्ययाना
मनुमितमिह वन्दे भयहं कालमीशम् ॥
विलोक्य गर्गादिमुनिप्रणीतं
वराहलल्लादिकृतं च शास्त्रम् ।
दैवज्ञकण्ठाभरणार्थमेष
विरच्यते ज्योतिषरत्नमाला ॥ २ ॥
शकेन्द्रकालः पृथगाकृती १२ घ्नः
शशाङ्कनन्दाश्वियुगैः ४२१ समेतः ।
शराद्रिवस्विन्दुहृतः १८६ सलब्ध
षष्ठ्यांशयुक्ते प्रभवादयोऽब्दाः ॥ ३ ॥

End. इति ललितमुदारां निर्मलां रत्नमाला
मुदहरदधिकार्था सद्गुणां रत्नकोशात् ।
निजगुरुपदभक्तः श्रीपतिः शास्त्रदर्शी
चतुरगणककण्ठे राजतामुज्ज्वलश्रीः ॥ ११ ॥
सुवृत्तया श्रीपतिवर्द्धमानया
कण्ठस्थया ज्योतिषरत्नमालया
\+ + + + +
सभासु भव्या गणको विराजते ॥ १२ ॥
आतरयतनविघ्ननिर्मितं
शास्त्रमेतदिति मा वृथा त्यज ।
आगमोऽयमृषिभाषितार्थता
नात्र किमपि कीर्तितं मया ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीपतिभट्टविरचितायां ज्योतिषरत्नमालायां सुरपतिशापकरणमेकोन-
नमविंशति ॥ ० ॥ ० ॥ १८ इति रत्नमाला समाप्ता ॥ *

पौषमासे सिते पक्षे सप्तम्यां शनिवासरे ।
भरणीसंज्ञके लिखितं पाठार्थं सुसानम् ॥

विवरणम्—श्रीपतिभट्टविरचितज्योतिषरत्नमालाभिधज्योतिर्निबन्धोऽयम् ।

No. 111. ज्योतिषरत्नमाला । *Jyotiṣaratnamālā* Substance, country made colourless paper, 12 x 5 inches Folia, 9 Lines, 6-11 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, worn out and writing effaced in parts Verse Not correct Incomplete

Another incomplete copy of the same work.

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No. 112. रमलरहस्यम् । Ramalarahasyam Substance, country made white paper, 15 x 5 inches Folia, 511 Lines, 7 in a page Character, Nāgara Date, Samvat *1863* Appearance, not old, but slightly worm-eaten throughout. Verse and prose Not correct Complete

A work on Ramala, a science unfolding the mysteries of human fate, borrowed from the Arabian and Persian books on divination, entitled Ramalarahasya, complete in four prakaranas The first prakarana has *three chapters or adhyāyas, the second, twenty one, the* third, twelve, and the fourth, one by Bhayabhañjana Śarman

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीनवग्रहेभ्यो नमः श्रीकालभैरवाय नमः । श्रीरमल सांप्रदायिकेभ्यो नमोनमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । ओं

गङ्गाधरकरकमलसत्करदण्डयुग्मा
भालान्तरालसितभस्मधृतत्रिपुण्ड्रा ।
रुद्राक्षमण्डपविभावितदिव्यमूर्त्ति
श्रीरामदीक्षितगुरोर्मम सन्निधत्ताम् ॥ १ ॥
गणनाथं नमस्कृत्य मायनाथ गुरुं तथा ।
कुर्वे भास्करं प्रश्नं यत्र सात्त्विकं वदेत् ॥ २ ॥

रमलरहस्यं नामेदं शास्त्रं सारतरं ब्रुवे ।
लाभालाभं सुखं दुःखं जयश्चैव पराजयम् ॥ २ ॥
जीवनं मरणं गुह्यं मनोभिलषितं तथा ।
इतान्त सर्व्वजन्तूनां येन जानन्ति तद्विद ॥ ३ ॥

अथानुक्रमणिका अस्मिन् शास्त्रे सर्व्वाणि चत्वारि प्रकरणानि सन्ति । तत्र प्रथमं रमलदपिणामुत्पत्तिकथनं नाम तस्य त्रयोऽध्यायाः, द्वितीयप्रकरणं व्याख्यानरूपं तस्य चैकविंशत्यध्याया तृतीयप्रकरणं तन्वादिद्वादशभावानां प्रश्नकथनरूपं तस्य द्वादशाध्याया. चतुर्थं तु मिश्रप्रकरणं तस्य नानाविधैः स्फुटतरवस्तुभिरेकपञ्चाध्यायोऽस्ति । तत्र तावत् प्रथमप्रकरणस्य प्रथमाध्यायो व्याख्यायते ।

End.

यः कुत्रापि परिश्रमोऽयदि भवेत् पत्रे विशालं लहौ ।
शब्दे वापि कलाप विकारशीलमत्र्छाध्यता सादरात् ।
सद्यस्तिथिवर्शादिश१२खेचराद्या याष्टमेऽपि विगणं च क्रमात् ।
इचे सम हृत्यमर्भ च नामं सुगधी बदन्ति
श्रीमिद्वाद्दितकारतत्वनिरता श्वामावबोधात्सया
विघ्नविनिर्मन मावधाननसन्तिषाम् पादाकर्के ॥

Colophon.

इति श्रीमद्भवनशर्म्मकृतौ रमलरहस्ये सारसंग्रहे मिश्रप्रकरणं समाप्तं ॥ संवत् १८१६ । पत्रसंख्या ३१९ पौषशुद्ध पञ्चतिथौ ३ तद्दिने ग्रन्थः समाप्त. ॥ शुभम् ॥

विवरणम् — रमलरहस्याभिधप्रागभाद्दिमग्निरूपकज्योतिर्निबन्धविशेषः श्रीमद्भवनशर्म-विरचित आरब्यपारस्यज्योतिःशास्त्रमूलकोऽयं निबन्धः ।

No. 113. रमलशास्त्रम् । Ramalaśāstram Substance, country-made white paper, 11 × 5 inches. Folia, 29 . Lines, 11-12 in a page. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1816 Appearance, very old and slightly worm-eaten in parts Verse Not correct Complete.

A treatise on Ramala or finding out one's desired objects from questions, by the throw of dice, entitled Ramalaśāstra, by *Cintāmaṇi Daivajña* *From the last colophon in the codex, the work*

appears to be a part of the Prasnatantra, probably a more extensive work of the author on the same subject, so that it seems that the author might have been first treating the subject according to the Hindu method and afterwards added to it the Ramala, which has been taken from the Yavanasastras A work, Ramalacintâmani, by the same author is also mentioned in Cat Cat

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

गजास्यं सिन्दूरारुणितवदनं विघ्नदमनं
भक्ताभीष्टं स्वैर्नमितचरणं श्रीपकमलं ।
तथा देवीं वन्दे भुजगसुतदात्रीं त्रिभुवने
सुदीपं चक्रस्थं सकलदुरितौघार्द्दनभजे ॥ १ ॥
विलोक्य यावनं शास्त्रं रामलं प्रश्नसंग्रहान् ।
चिन्तामणिस्तनोत्येव रमलोत्कर्षमुत्तमम् ॥ २ ॥
सायने रुधरी दृष्टौ पाशान् धातुमयान्कुरु ।
अयने तेषु शून्यानि कर्त्तव्यानि यदादितम् ॥

End. अथ स्त्रियाः गर्भो विद्यते न वा ।
प्रथम वारिगेहे वा शुभे खण्डे यदा भवत् ।
वनिताया तदा गर्भो वर्त्तते नात्र संशय ॥ १ ॥
प्रथमं शुभखण्डं चेत् षष्ठ वा द्वादशीयवा ।
पुंनरक्तं तदा गर्भो व्यत्यये व्यत्यय वदत् ॥ २ ॥
अथ कश्चिद्गृहे वर्त्तते न वा ?
चतुर्थे खारिजे खण्डे गृहे नास्तीति संवदेत् ।
चतुर्थे दाखिले खण्डे वर्त्तते नात्र संशय ॥
द्वितीये पुनरक्तं चेद् द्रव्यमाश्रित्य तिष्ठति ।
षष्ठे रोगयुतो ज्ञेयो सप्तम स्त्रीयुतो भवत ॥
एवं सर्व्वेषु खण्डेषु पुनरुक्तिवशात् फलम् ।
तत स्थानभवं तेभ्यो रमल च विचक्षणे ॥ ३ ॥

Colophon. इति श्रीदैवज्ञचूडामणिश्रीमन्महाराजवन्दितपदाम्बुजश्रिष्टजनानन्ददायि सर्व्वविद्याकुशलसर्व्वशास्त्रज्ञतमश्रीमच्चिन्तामणिविरचितायां ज्योतिःशास्त्रे प्रश्नतन्त्रे रमलशास्त्रं सम्पूर्णं ॥ ॥ छ । संवत् १८१६ ॥ श्रावण कृष्ण ।

विवरणम्—श्रीमच्चिन्तामणिदैवज्ञविरचितप्रश्नतन्त्रान्तर्गतरमलशास्त्ररूपोऽयं निबन्धः ।

No. 114. रमलशास्त्रं । Ramalaśāstram. Substance, country-made colourless paper, 12 x 5 inches Folia, 20, (of which foll. 1—2 are wanting) Lines, 5-13 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, writing slightly effaced in parts, and written by different hands Verse. Not correct Complete (except the first two folia)

Another copy of the above-mentioned work.

विवरणन्तुक्तपूर्व्वम् ।

No. 115. रसाला, नीलकण्ठीटीका Rasālā, Nilakanthītīkā. Substance, country made colourless paper, 13 x 6 inches Folia, 23 Lines, 11-13 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, worm-eaten and torn in parts Prose Not correct. Incomplete

An incomplete copy of the commentary on Nilakantha's Tājika, entitled Rasālā, by Govinda, noticed in No 46

विवरणन्तुक्तपूर्व्वम् ।

No. 116. रेखागणितक्षेत्रव्यवहारः । Rekhāganita-ksetravyavahārah Substance, country-made white paper, 14 x 7 inches Folia, 258. Lines, 10 in a page, Character, Nagara Date, ? Appearance, not fresh Prose Not correct Incomplete

A Sanskrit translation of Euclid's elementary Geometry, by Pandita Samrāt Jagannātha, under the auspices of king Jayasimha of Jaypur. This work with fifteen chapters was completed in the early part of the 18th century (1730) and has been included in his voluminous work Samrāt Siddhānta. The codex under notice contains up to the end of the 4th chapter only, without figures, for which blanks are left. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2882, p. 1023, and also in Catalogi Codicum Manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae Pars Septima Codices Sanscriticos complectens confecit Th. Aufrecht, A M, No 797, p. 340.

Beginning. ॐसिद्धिः श्रीगणेशाय नमः ।

गजाननं गणाधिपं सुरासुरार्चितं सदा ।
समस्तभक्तकामदं शिवात्मजं सुखप्रदम् ।
विनष्टकष्टयोगिनो ममाशमचर्चितं
प्रणम्रभक्तिपूर्वकं भजामि विघ्नवारकं ॥ १ ॥
यच्छ्रीमूर्तिर्हरब्राह्मणसुरैर्नि
वन्द्यं समस्तजनमीडितवेदगम्यम् ।
वाग्देवतानिखिलमौक्तिकमौक्तिकश्रीं
वन्दे गुरुं गणितशास्त्रविशारदं च ॥ २ ॥
श्रीगोविन्दममरवादिविबुधान् ब्रह्मादबीजाङ्गिनान्
एतानेव निराकृतं गुणितमत्योभाव स्वभक्तानयन् ।
येनाहम् मानसदृप्तान् मनसा निर्जित्य भूमण्डले
श्रीमान्श्रीजयसिंहदेवनृपतिः श्रीराजराजेश्वर ॥
सर्व जनार्दन नाम दृष्टीभूय स्वतेजसा ।
भ्राजते ॰ महीपीठ यथा पैषो दिवाकरः ॥ ४ ॥
येनेष्टं वाजपेयाद्यैर्महादानानि षोडश ।
दत्तानि द्विजवर्येभ्यो गोग्रामगजवाजिनः ॥ ५ ॥
तस्य श्रीजयसिंहस्य तुष्ट्यै रचयति स्फुटम् ।
द्विजः सम्राट् जगन्नाथो रेखागणितमुत्तमम् ॥ ६ ॥
अपूर्वं विहितं शास्त्रं यत्र कोणावबोधनात् ।
क्षेत्रेषु जायते सम्यक् व्युत्पत्तिर्गणिते तथा ॥ ७ ॥
शिल्पशास्त्रमिदं प्रोक्तं ब्रह्मणा विश्वकर्मणे ।
पारम्पर्यवशादेतदागतं धरणीतले ॥ ८ ॥
तद्विच्छिन्नं महाराजजयसिंहाज्ञया पुनः ।
प्रकाशितं मया सम्यग्गणकानन्दहेतवे ॥ ९ ॥

अथ रेखागणितं । अत्र ग्रन्थे पञ्चदशाध्यायाः सन्ति अष्टसप्तोत्तरचतु शत प्रकरणानि सन्ति तत्र प्रथमाध्याये ऽष्टचत्वारिंशत्क्षेत्राणि तत्रादौ परिभाषाव्य. पदार्थ । दर्शनयोग्य विभागानर्हं स बिन्दुर्वाच्य ।

End. शान्ति ।

Colophon. चतुर्दशोऽध्याय । श्रीमद्राजाधिराजप्रभुवरजयसिंहस्य तु द्विजेन्द्रः श्रीमत्सम्राट् जगन्नाथ इति समभिधारूढेन प्रणीते ग्रन्थेऽस्मिन् रेखागणित इति सुकोणावबोध प्रदात्र्यध्यायोऽधीमीहार इहाविरति प्रापतुर्दशोऽगतोऽभत ॥

विवरणम्—सम्राट्पण्डितजगन्नाथानुदितयुक्लिड्कृतग्रन्थस्य रेखागणिताभिधोऽयं विषयः ।

No. 117. रेखागणितम् । Rekhāganitam. Substance, country-made white paper, 15 × 10 inches, bound like a book. Folia, 315. Lines, 5-19 in a page. Character, Nāgara. Date, Saṁvat 1878. Appearance, very old, worn out, torn and worm-eaten throughout, and writings injured in several places. Prose. Not correct. Complete.

A complete copy of the above-mentioned work.

End. तदा पञ्च समभुजकोणा अपि समाना भविष्यन्ति पञ्च समभुजदैर्घ्य चतुरस्रयः कोणा इष्टदैर्घ्य कोणाः स्युः तस्मात् इष्टदैर्घ्य कोणा अपि समाना भविष्यन्ति इदमस्माकमिष्टम् ॥ ७ ॥

Colophon. श्रीमद्राजाधिराजप्रभुवरजयसिंहस्य तुष्ट्यै द्विजेन्द्रः
श्रीमत्सम्राट् जगन्नाथ इति समभिधारूढितेन प्रणीते
ग्रन्थेऽस्मिन्नाम्नि रेखागणित सुकोणत्वबोधप्रदान
अध्यायोऽन्तमीदापद इह विरति धमसंख्योगतोऽभूत् १५ ।
समाप्तोऽयं ग्रन्थ शुभं भूयात् ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥
भग्नपृष्ठकटिग्रीव ऊर्ध्वदृष्टिरधोमुखः ।
कष्टेन लिखितं ग्रन्थं यत्नेन परिपालयेत् ॥ १ ॥
संवत् १८७८ शाके मौनि पौषमासे कृष्णपक्षे द्वितीयायां भौमवासरे ।
शुभमस्तु ॥

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No. 118. उकराख्यग्रन्थः । Ukarākhyagranthaḥ. Substance, country made white paper, 10 × 7 inches, bound in book form. Folia, 54. Lines, 15–24 in a page. Character, Nāgara. Date, Saṁvat 1787; Śaka 1652. (Probably the date of Sanskrit translation.) Appearance, very old, worn out, and slightly worm-eaten in parts. Prose. Not correct. Complete.

A work which appears, from the figures given in illustration of its course, to be a treatise on spherical Geometry, entitled Ukarā-

grantha This was first composed in Yavānī or Greek language and translated into Arabic by several authors Kustavivilukā bālbhui had translated upto the fifth figure of the third chapter at the request of Abul Abbas Ahmed, and the remaining portion was translated by others whose names are not given Savita vimkusais corrected the work, and Narsir made a commentary on it Then Abid explained the Arabic text to Nayanasakha who translated it into Sanskrit in Samvat 1787

Beginning श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ उकराख्यग्रन्थस्य सावजूसयूसकृतौ लिख्यते। तत्रास्य त्रयोऽध्याया एकोनषष्टि शुल्कानि ५९ क्षेत्राणि सन्ति परं च कश्चित् पुस्तकेऽष्टपञ्चाश ५८ न्मितान्येव क्षेत्राणि सन्ति तत्र प्रयोजनद्वयस्यैक क्षेत्रमेव कृतं। इदं यूनानी भाषातः अरबभाषायां अबुल अब्बास अहमद स्याज्ञया कुस्ताविविलुकाबाल्बक्कीनाम्ना तृतीयाध्यायस्य पञ्चमक्षेत्रपर्यन्त परिवर्तितं शेषमन्यैः परिवर्तितं इदं सावितविमिकुसीसनाम्ना शोधितं नरसीर नाम्ना च टीका कृता। सेयं संस्कृतभाषायां नयनसुखोपाध्यायेन बध्यते। अथ प्रथमाध्यायः। तत्र द्वाविंशति क्षेत्राणि सन्ति आदौ परिभाषा एक धरातलेन यत् क्षेत्रं तथा वेष्ट्यते यथा तदन्तर्गतमध्यदेशैकबिन्दोः सकाशात् सूत्राणि आवेष्टकधरातलपर्यन्तं सर्वाणि समानानि भवन्ति तस्य गोलक्षेत्र मिति संज्ञा कृतास्ति। तद्बिन्दु गोलस्य केन्द्रं भवति

End तस्मात् हवचाप कलचापस्य सजातीयं भविष्यति तस्मात् हवचाप कल चाप सजातीयस्य हतस्य चापात् अधिकं भविष्यति। पुनर्मतचाप दभ चापस्य सजातीयमस्ति। तस्मात् मतचापं दभचापसजातीयस्य हतस्य चापादधिकं भविष्यति इदमेवेष्टं। इदमारवीभाषातः आबिदसूनुना कथितं नयनसुखोपाध्यायेन संस्कृते रचितं

Colophon इत्युकरं सावजूस् यूस सस्य समाप्तं। अस्मिन् अध्यायत्रयम् एकोनषष्टि ५९ क्षेत्राणि सन्तीति सं १७८७ शाके १६५२ चैत्र वदि १ शनि समाप्तश्चायं ग्रन्थः। शुभं भूयात्॥

विवरणम्—निबन्धोऽयं श्रीनयनसुखोपाध्यायमारवीभाषातः संस्कृतेऽनूदित क्षेत्रतत्त्वविशदरूप

NOTE—In this codex we find attached another work containing a part of the Samrāṭ Siddhānta of Jagannātha of the following description—

सम्राट्सिद्धान्तः । Samrāṭ Siddhāntaḥ. Substance, country made colourless paper, 10×7 inches, bound in book form. Folia, 118. Lines, 20–27 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old. *Prose. Not correct. Incomplete.*

An incomplete part of the Samrāṭ Siddhānta, by Paṇḍita Samrāṭ Jagannātha, a Paṇḍita in the court of Mahārāja Jaya Siṁha of Jaypur, treating of Hindu Astronomy.

Beginning. श्रीमद्गणपतये नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

गजाननं गणाधिपं सुरासुरार्चितं सदा ।
समस्तभक्तकामदं शिवासुतं सुखप्रदम् ।
वितण्डखण्डयोगिनीसमाजमध्यवर्तिनम् ।
समस्तभूतिभूषितं नमामि विघ्नवारणम् ॥ १ ॥
लक्ष्मीन्द्रसिद्धचरणाम्बुरुहं सुरेशै
र्वन्द्यं समस्तजनसेवितरेणुगर्भं ।
वाग्देवतां निखिलभीहतमीपदन्तीं
वन्दे गुरुं गणितशास्त्रविशारदञ्च ॥ २ ॥
श्रीगोविन्दसमाह्वयादिविबुधान् ब्रह्माटवीनिर्गतान्
यत्नेनैव निराकुलं प्रथिमनोभावं स्वपक्षान्नयन् ।
म्लेच्छानमानसमुन्नतान् सततरसा निर्जित्य भूमण्डले
श्रीराजश्रीजयसिंहदेवनृपतिः श्रीराजराजेश्वरः ॥ ३ ॥
करं जनार्दन नाम दूरीकृत्य स्वतेजसा ।
भ्राजते दुःसहोऽरीणां यथा श्रीमद्दिवाकरः ॥ ४ ॥
राजाधिराजो जयसिंहदेवो
श्रीमत्समस्तदेशाधिपतिश्च सम्राट् ।
श्रीरामपादाम्बुजसक्तचित्तो
यज्वा सदादानरतः सुशीलः ॥ ५ ॥
श्रीलादिग्रन्थेषु नवीनयुक्ति
प्रचारदक्षो गणितागमज्ञ
सच्चरित्र. सत्परत कृपालु
स्निग्धप्रतापो जयति क्षमायाम् ॥ ६ ॥
दिनेष्टं वाजपेयाद्यैर्मखैर्दानानि षोडश ।
दत्तानि द्विजवर्येभ्यो श्रीरामविजयाश्रितः ॥ ७ ॥

स श्रमपाण्डीगणितप्रवीणान्
ज्योतिर्विदो गोलविचारदक्षान् ।
कारुञ्जयाह्वय चकार वेधम्
गोलादियन्त्रैर्दृढदाव भाजाम् ॥ ८ ॥
तेन श्रीजयसिंहेन मार्थित शास्त्रसंविदा ।
करोति श्रीजगन्नाथ सम्राट् सिद्धान्तमुत्तमम् ॥ ९ ॥
अथ वेधोपयोगीनि यन्त्राणि प्रोच्यन्ते ॥

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् जयपुराधिपमहाराजश्रीजयसिंहसभापण्डितपण्डितसम्राट्जगन्नाथविरचितसम्राटसिद्धान्ताभिधग्रन्थविरचितनिबन्धस्य भारतीयज्योतिःशास्त्रसम्मतयन्त्रवेधयन्त्रादिनिरूपकोऽ प्रथमोऽसम्पूर्णो वर्त्तते ।

No. 119. सम्राट्सिद्धान्तं । Samrāt Siddhāntam Substance, country made yellowish paper, 10 × 7 inches Folia 288 Lines 14–23 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, old Prose Not correct. Incomplete

This codex contains a Sanskrit translation of the Arabic work Almajest, by Paṇḍita Samrat Jagannātha, at the request of king Jayasimha, entitled Siddhantasarakaustubha It has been included in the Samrât Siddhânta This codex contains upto the end of the ninth prakarana of the thirteenth or the last chapter

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

The first eight verses are as in the preceding No Then follow—

ग्रन्थं सिद्धान्तसम्राजं सम्राट् रचयति स्फुटम् ।
तुष्टेः श्रीजयसिंहस्य जगन्नाथाह्वय कविः ॥ ९ ॥
आरबीभाषया ग्रन्थो मिजस्ती नामकः स्थित ।
बालकानां सुबोधाय गीर्वाण्या प्रकटीकृत ॥ १० ॥

[illegible] अर्थशास्त्राख्या भवति । एकचत्वारिंशदधिकशतं प्रकरणानि [illegible] पञ्चदशैवाधि भवति । तत्र प्रथमाध्याये षड्विंशत्प्रकरणानि [illegible] भवति तत्र प्रथमप्रकरणं । लोके विद्याचतुष्टयमस्ति । एका [illegible] विद्या च । ज्ञानविद्या त्रिविधा एका सच्चिदानन्द- [illegible] । द्वितीया शुद्धा द्रष्टा च [illegible] [illegible] तृतीया च दृष्टा पाञ्चभौतिक ज्ञानकारिणी । व्यवहार विद्यापि त्रिविधा आचारव्यवहारप्रायश्चित्तरूपा । व्यवहारविद्या सुगमास्ति [illegible] तथापि [illegible], पुनः यथो- [illegible] पदार्थानां ज्ञानमस्ति । अतः [illegible] मध्या दत्ता ।

End. नास्ति ।

Colophon.

राजाधिराजप्रभुतांपदाधे
सम्राट् जगन्नाथकवि सुधिश्चो ।
सिद्धान्तसारे खलु कौस्तुभेऽस्मि-
न्नर्कप्रमाणोविरति क्रमेण ।

विवरणम्—निरन्वयोर्थं मजिस्टीअभिधयवनग्रन्थानुवादरूप, सिद्धान्तसारकौस्तुभाख्य, पण्डित-सम्राट्श्रीजगन्नाथकृतमहीयसम्राट्सिद्धान्तमस्ति. ।

No. 120. लग्नचन्द्रिका । Lagnacandrikā Substance, country-made reddish paper, 13 x 6 inches Folia, 46 Lines, 6–11 in a page Character, Nāgara Date, । Appearance, old, and slightly worm-eaten throughout Verse Not correct Complete.

An astrological treatise on the influence of planetary conjunctions on the destiny of man, and the most auspicious moments for marriage, etc., complete in four chapters, by Kāśinātha. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices of Sanskrit MSS.*, No. 856. See also the Catalogue of the India Office Library, No. 3099, p. 1106.

Beginning. १ श्री । गणेशाय नमः ।

[illegible]
[illegible] ॥ १ ॥

सनु धनच भाता च सुतस्तुर्योरिपुस्त्रिय ।
मृत्युच धम्मकम्मायुर्व्यया भावा प्रकीर्त्तिता ॥ २ ॥
विषमोऽयसम पुंसौ क्रूरोऽक्रूरच नामत ।
चरस्थिरद्विस्वभावा मेषाद्याराशय क्रमा ॥ ३ ॥

End. परमोच्चफलमाह—
दशा मोक्ष मशी षाशे भौमोष्टादशमाशके ।
बुध पञ्चदशाशे च पञ्चमांशे वृहस्पति ॥
सप्तविंशाशके शुक्रोविंशत्यंशे शनैश्चर ।
सैंहिकेयच विंशांशे परमोच्चो निगद्यते ॥
परमांशाना फलमिदमथाधुना यत् पूर्व्वमुक्तम् ।

Colophon. (1) इति सर्व्वशास्त्रविशारद काशीनाथकर्त्ता लग्नचन्द्रिका समाप्ता । क्ष ॥ क्ष ॥

विवरणम्—श्रीकाशीनाथविरचितलग्नचन्द्रिकाभिधलग्नफलादिनिदर्शकोज्योतिर्निबन्धविशेष ।

No. 121. लघुचिन्तामणि । Laghucintamaṇih Substance, *country made reddish paper,* 9 × 4 inches. Folia, 4 Lines, 9 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, old, worn out, torn and writing injured in most parts Verse Not correct Incomplete

An abridgment of the author's own work, entitled Tithicintāmani or Vrihat Tithicintāmani, on auspicious lunar days, etc, by Ganesa.

Beginning. श्रीगणपतये नम ॥ श्रीगणपतिप्रसाद ॥
यश्चिन्तामणिरद्वलब्धमहुलीम्याल्क्रियो मतृकृते
तिथ्याद्यागमप्रदोऽस्य सुखिनो य स्तवने भीरव ।
तत्प्रीत्यै लघुमप्यकल्पममलं तिथ्यादिचिन्तामणिं
विश्वेशार्क्कसुखात् प्रणम्य कुरुत श्रीमद्गणेश कृती ॥ १ ॥
भगयुगमत् १४४०' शाक स्यात् सर्मांशोद्दतोऽर्यं
स्वरखख कुभि १००० यातो नागरख्याद्दय ८०० स्यात् ।

---

(1) The colophon in the codex noticed by Dr R Mitra reads इति श्रीकाशीनाथकर्त्ता लग्नचन्द्रिकायाचतुर्थ परिच्छेद समाप्त. ।

शुभश्च इह फल्गु वा्ञि ४१ दृश्पंयुक्त:
श्रुति ४ भिरिषुमसुद्रे ८४ मैं २० युंत: मनतः ॥

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

· विवरणम्—श्रीगणेशविरचित स्फुटतिथिचिन्तामणिसंनिभतत्त्वचिन्तामणि नामकोऽयं ज्योतिर्निबन्ध विशेष ।

No. 122. लघुजातकम् । Laghujātakam Substance, country made white paper, 15 × 6 inches Folia, 10 Lines, 8–12 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1855 Appearance, old Verse Not correct Complete

A short manual of horoscopy, entitled Laghujātaka or Saṁksiptajātaka, by Varāhamihira. The text of the work has been published from the Berlin MSS. with a German translation by Dr. A. Weber. This work is an abridgment of the Vrihatjātaka. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 3057, p. 1094, and also by Dr. R. Mitra in his *Notices of* Sanskrit MSS., No. 812; also in Bik. No. 692, p 321. See also Die Handschriften verzeichnisse Koniglichen bibliothek zu Berlin Von A. Weber, No. 858, p. 256.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ॥

यस्योदयास्तसमये सुरमुकुटनिघृष्टचरणकमलोऽपि ।
कुरुतेऽञ्जलिं त्रिनेत्र. स जयति धाम्नां निधि सूर्य ॥ १ ॥
होराशास्त्रं वृत्तैर्मया निबद्धं निरीक्ष्य शास्त्राणि ।
यत् तस्याप्यार्याभि. सारमहं प्रवक्ष्यामि ॥ २ ॥
यदुपचितमन्यजन्मनि शुभाशुभं तस्य कर्मण प्राप्तिं ।
व्यञ्जयति शास्त्रमेतत्तमसि द्रव्याणि दीप इव ॥ ३ ॥
शीर्षमुखबाहुहृदयोदराणि कटिवस्तिगुह्यसंज्ञानि ।
ऊरू च जानुजङ्घे चरणाविति राशयोऽजाद्या. ॥ ४ ॥
कालनरस्यावयवा पुरुषाणां चिन्तयेत् प्रसवकाले ।
सदसद्ग्रहसंयोगात् पुष्टान् सोपद्रवांश्चैव ॥ ५ ॥

End शैलामय विलग्न च होरा मंगकमिवच ।
पचकेष्वेव आमीयान्नष्टजातकमिद्रये ॥ ६ ॥
सम्कार मान्म मासा द्विगुणयाङ्गुले समायुक्ता ।
विषवकभक्ता शेषं मघर्ं तद्वनिशादि ॥ ७ ॥
द्विविघतुर्दंग्दशदशतिथिसप्तविगुणानवाष्टचन्द्राकौ ।
पञ्चदशघ्ना सदिशुखान्विताभवनिशादि ॥ ८ ॥

Colophon इति लघुजातके नष्टजातकाध्याय ॥ १६ ॥ संवत् १८४५ फाल्गुनमासे कृष्णपक्षे शिवचतुर्दश्यां शशाङ्क वासरे । राम ।

विवरणम्—लघुजातकाभिधवृहज्जातकसारभूतज्योतिर्निबन्धविशेष ।

No 123 लघुविनोदसारणी । Laghuvinodasāranī Substance country made white paper 13 × 6 inches Folia 78 Lines 9–11 in a page Mathematical figures Date ? Appearance very old, worn out and worm-eaten throughout Complete

This codex contains a Sārani only

पुस्तकेऽस्मिन् काचित् सारणिर्विद्यते

No 124 लघुसंग्रह । Laghusamgrahah Substance country made colourless paper 12 × 4 inches Folia 19 (of which foll 1—5 are wanting) Lines 8 in a page Character Nagara Date ? Appearance very old worn out torn worm-eaten and injured in parts Verse Not correct Incomplete

A primer on Astronomy and Astrology, by Laksminārāyana Noticed by Dr R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS No 2875

Beginning. नास्ति ।

End नास्ति ।

Colophon इति लघुसंग्रह मतवप्रकरणम् ।

विवरणम्—श्रीलक्ष्मीनारायणविरचितप्रथमज्योतिःशिक्षोपयोगीनिबन्धविशेषो लघुसंग्रहो नाम ।

No. 125. **लीलावती।** Līlāvatī. Substance, country-made colourless paper, 12 × 5 inches. Folia, 14. Lines, 9–13 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten throughout, writing also injured in parts. Verse and prose. Not correct Incomplete.

Līlāvatī is the first part of the well-known mathematical work, Siddhāntaśiromani of Bhāskarācāryya, the son of Maheśvaropādhyāya, who completed his great work in 1075 Śaka (A D. 1150). It treats of arithmetic only, and has been published in Calcutta and Madras, and also translated into English by Mr. Colebrooke. There are also Hindi and Bengali translations of the work. Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2791, p. 1001.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

प्रीतिं भक्तजनस्य यो जनयते विघ्नं विनिघ्नन् स्मृत:
तं वृन्दारकवृन्दवन्दितपदं नत्वा मतङ्गाननम्।
पाटीं सद्गणितस्य वच्मि चतुरप्रीतिप्रदां प्रस्फुटां
संक्षिप्ताक्षरकोमलामलपदैर्लालित्यलीलावतीम्॥ १॥

End. नास्ति।

Colophon. नास्ति।

विवरणम्—श्रीभास्कराचार्य्यविरचित-सिद्धान्त-शिरोमणिनामक-प्रसिद्धनिबन्धीय-प्रथमांशभूत-पाटीगणितविषयकोऽयं निबन्धः सुप्रसिद्ध एव। निबन्धोऽयं कलिकातादिनगरे मुद्रितः प्रकाशं नीतश्च। निबन्धोऽयं हिन्दीवङ्गाङ्गलभाषास्वनूदितश्च।

No. 126. **लीलावती।** Līlāvatī. Substance, foolscap paper, 15 × 5 inches Folia, 55. Lines, 6 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, not fresh Verse and prose. Not correct. Complete.

This codex contains the complete text of Līlāvatī, noticed in the preceding No.

Beginning already given above.

End. न गुणो न हरो न कृतिर्न घन पृच्छास्तथापि दुष्टानाम् ।
गर्भितगणकानां स्यात् पातोऽवश्यमनुपातोऽस्मिन् । २६६ ।
येषां सुजातिगुणवर्गविभूषिताङ्गी
शुद्धाखिलव्यवहृति खलु कण्ठसक्ता ।
लीलावतीह सरसोक्तिमुदाहरन्ती
तेषां सदैव सुखसम्पदुपैति वृद्धिम् । ११०१० ।

Colophon. इति श्रीभास्कराचार्यविरचितायां लीलावत्यां सिद्धान्तशिरोमणौ प्रथमखण्ड सम्पूर्णं गणितपाठ्यां समाप्तश्चाङ्कपाशाधिकार ॥ ० ॥
अष्टौ व्याकरणानि षट् च भिषजां व्याचष्ट ता संहिता
षट् तर्कान् गणितानि पञ्च चतुर्वेदानधी-त य ।
रत्नानां त्रितयं द्वयं च बुबुधे मीमांसयोरन्तर
सद्ब्रह्मैकमगाधबोधमहिमा सोऽस्या कविर्भास्कर ॥ १ ॥
लीलावत्यां छन्दसंख्या २०१ समाप्तोऽयं ग्रन्थ । लिपिकृत् तुलसीरामो ॥*

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No. 127. लीलावती । Lilāvati Substance, country made yellowish paper, 10 x 4 inches Folia, 16 Lines, 11–14 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, and worn out Verse and prose Not correct Incomplete

Another incomplete copy of the same work

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No. 128. शीघ्रबोध । Śighrabodhah Substance, country made colourless paper, 12 x 5 inches Folia, 31 Lines, 9–10 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, old, and worn out Verse Not correct Incomplete

A treatise on astrology, complete in four Prakaranas, consisting of 507 slokas, by Kasinatha Bhattacarya Noticed in the Catalogue

of the India Office Library, No. 3015, p. 1071. See also Dr. Weber's *Berlin Catalogue*, No. 884, p. 266.

Beginning श्रीमहागणपतये नमः ॥

आमयन्त जगन्नाथं नत्वा भास्वन्तमव्ययम् ।
क्रियते काशीनाथेन शीघ्रबोधाय सद्वच. ॥ १ ॥
रोहिण्युत्तररेवत्यो मूलं स्वातिमृगोमघाः ।
अनुराधा च हस्तश्च विवाहे मङ्गलप्रदाः ॥ २ ॥

इति विवाहनक्षत्राणि ।

माघे धनवती कन्या फाल्गुने सुभगा भवेत् ।
वैशाखे च तथा ज्यैष्ठे पत्युरत्यन्तवल्लभा ॥ ३ ॥
आषाढे कुलहृद्धि स्यादन्ये मासाश्च वर्जिता. ॥
मार्गशीर्षमपोच्छन्ति विवाहे केऽपि कोविदाः ॥ ४ ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति काशीनाथकृते शीघ्रबोधे मुहूर्तप्रकरणं द्वितीयम् ॥ २ ॥

विवरणम्—श्रीकाशीनाथकृतशीघ्रबोधाभिधज्योतिःशास्त्रनिबन्धविशेष ।

No. 129. शुद्धिदीपिकाप्रभा । Śuddhidīpikāprabhā. Substance, *foolscap paper, 16 × 5 inches* Folia, 40 Lines, 3–8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not old Prose. Not correct. Incomplete

A commentary on the Śuddhidīpikā, entitled Prabhā, by Krisnācāryya. The codex contains up to the end of the fifth chapter.

Beginning. ओँ नमः सवित्रे ॥

प्रणम्यापारसंसारपारावारतरिं हरिम् ।
कृष्णाचार्य्यो वितनुते दीपिकायाः प्रभामिमाम् ॥

ग्रन्थारम्भे निर्व्विघ्नसमाप्तिकामाः सदाचारपरम्परानुमितवेदबोधितकर्त्तव्यताक मङ्गलमाचरन्ति । तदयमपि श्रीनिवासपण्डित ज्योतिःशास्त्राधिकृतस्य भगवतः श्रीसूर्य्यस्य सडोर्नमस्य कुर्व्वन्व्यापकत्वाभ्यामहतुयानुसन्नतोऽपि मङ्गलनिर्व्वाहार्थं क्रियमाणदीपिकाख्यग्रन्थादौ निबध्नाह—

जयति तरणि पूर्णौ यौ शुभाम् पातु तथासहाराभौधिलङ्घने तरणिर्यदि रप ।

End. शीघ्रगत्या स्वभोगकालातिक्रमणम् शीघ्रचार एवं विपरीतो वक्रगतिचाम् एव भुजे शौरस्तसुपगत च सतीचारौ न कुर्व्वीत इति दीपमाह ज्ञायत तरण भुवमिति तथातिचारेण गुरौ राज्यन्तरसञ्चरणपद दीपलिकौपचातेत्यादि पदयोकि तदितरयु सामान्यविशेषवचनेयु राज्यन्तरप्रमाणागुवादासदैव सरलोपलम्भादिति टौकाकारकृत । ० ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णानन्दाचार्य्यविरचितायां शुद्धिदीपिकाटीकायां पञ्चमोऽध्याय ।०। ०।०॥०॥०।०।

विवरणम्—श्रीकृष्णानन्दाचार्य्यविरचितशुद्धिदीपिकाटीकाभूतप्रभाभिधनिबन्धोऽयम् ।

No 130 शुद्धिदीपिका । Suddhidipika. Substance, foolscap paper, 15 x 5 inches Folia, 37 Lines, 7-8 in a page Character, Bengali Date, Saka 1749 Appearance, almost fresh Verse Not correct Complete

An astrological work treating of auspicious and inauspicious days &c, entitled Suddhidipika complete in eight chapters by Srinivasa Noticed by Dr R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS, No 325 See Aufrecht's, Cat Bodl No 792, p 386, and also the Catalogue of the India Office Library, No 3007, p 1068

Beginning. ओं नम श्रीसूर्य्याय ॥

तथातरङ्गदुस्तरससाराम्भोधिलङ्घने तरणि ।
उदयवसुधाधराहयमुकुटमणि पातु वस्तरणि ॥
यस्य गलवति भिद्विदेशिमलिनदोषाकुल च गोविन्दे ।
तदाशादिशुद्धिसहपार्थं दीपिका क्रियते ॥
अफलान्यन्यशास्त्राणि विवादस्तषु केवलम् ।
सफल ज्योतिष शास्त्र चन्द्रार्कौ यत्र साक्षिणौ ॥

इति शास्त्रप्रशंसा ।

मुहूर्त्ततिथिनक्षत्रलग्नछायमानि च ।
सर्व्वाण्येवानुकल्पानि सुखं स्यात् साम्वत्सरो यदि ॥
इति दैवज्ञप्रशंसा ।

तमस्तोमावृते विश्वे जगदेतच्चराचरं ।
राशिग्रहोडुसंघातं सृजन् सूर्य्योऽभवत्तदा ॥

इति रव्याद्युत्पत्तिः ।

ततः प्रभृति जन्तूनां सदसत्कर्म्मसूचकः ।
होराख्यो वर्त्तते कालो ह्यहोरात्रोऽथ लौकिकः ॥

इति कालोत्पत्तिः ।

शीर्षमुखबाहुहृदयोदराणि कटिवस्तिगुह्यसंज्ञकानि ।
ऊरुजानुकजङ्घे चरणाविति राशयोऽजाद्याः ॥

इति अजादिराशिभिः कालस्याङ्गविभागः । मेषवृषमिथुनकर्कटसिंह-कन्यातुलावृश्चिक धनुश्च मकरकुम्भौ मीन इति राशयः कथिताः ॥

End. विबुधपितृपतिनरकालगुरुवड्गसिताङ्गवसूक्ष्मयमौ ।
रिपुरन्ध्रे संस्थपा नयन्ति चाक्षा विनिधनस्थाः (१) ॥
इति मृतदेवलोकादिगतिनिर्णयः ।

Colophon. इति महिन्तापनीयसत्पण्डितश्रीश्रीनिवासविरचितायां शुद्धिदीपिकायां यात्रानिर्णयो नामाष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ शुभमस्तु शकाब्दाः १७४९ ॥ पौषस्य पञ्चविंशतिदिवसे चन्द्रवारे सितपक्षे एकादश्यां तिथौ वेला चतुर्थदण्डे समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥ ० ॥ ० ॥ यथा दृष्टं तथा लिखितं ॥ यत्नेन लिखितं ग्रन्थं यत्नतः परिपालयेत् ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—श्रीश्रीनिवासपण्डितविरचितशुद्धिदीपिकाभिधशुभाशुभदिनादिनिरूपणज्योतिर्निबन्धविशेषः ।

---

(1) After this, the following verse is found in the codex noticed by Dr. R. Mitra.

सुविस्तरे ज्योतिषि यत्नतः कृतां
समस्तकर्म्मव्यवहारदर्शिकां ।
श्रीश्रीनिवासेन समाहृतामिमा-
ममत्सराः पश्यत शुद्धिदीपिकाम् ॥

This verse is also quoted and explained in the codex noticed below.

No. 131. शुद्धिदीपिकाटीका अर्थकौमुदी। Suddhidipikatika Arthakaumudi Substance, foolscap paper, 15 x 5 inches Folia, 106 Lines, 8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh Prose Not correct Complete

A commentary on the Suddhidipika, entitled Arthakaumudi, by Govindânanda Kavikankana, son of Ganapati Bhatta Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No 3010, p 1069

Beginning. ओं नमः श्रीसूर्याय।

श्रीगोमोहनमची रतिकलकण्ठीकण्ठ
ग्रवणकरीन्द्राननसुररिपुमुरलीध्वनिर्जयति।
जगति ख्यातगुणौघो हरिरवतीर्णः शत पृथिव्यां य।
श्रीमद्गणपतिभट्टो ज्योतिर्विद्यार्णवमार्त्तण्ड॥
कविकङ्कणपण्डित स्त्रिया सहितस्य सुतोऽर्थकौमुदीं।
तनुत किल शुद्धिदीपिकाखिलतत्त्वार्थविवेचनाविधिम्॥

ग्रन्थारम्भेऽभिमतसिद्धि याञ्छन्नयं श्रीमान् श्रीनिवासपण्डितो ज्योतिःशास्त्राधिकारित्व प्रज्ञाधिराज स्तुवन्नाह वृषेति।

End.

यस्माद् यद्यदतीतजन्मग्रहान स चेत्
तुङ्गी तदा तस्मिन् लोके श्रेय आसीत्।
तुङ्गभ्रष्टात् सुमित्रक्षेत्रस्थले सम
नीचशत्रुगृहस्थाने निकृष्ट इति॥

उपसंहारमाह सविस्तर इति।

इ समसुता श्रीश्रीनिवासपण्डितेन सर्व्वशास्त्रात् समाहृता शुद्धिदीपिका मिमां ग्रन्थत आनीत इत्यर्थः। सकलकर्मज्ञानहेतुत्वात्।

कविकङ्कणपण्डितेन यथाविहितेयं विषमार्थकौमुदी।
वचनामृतसारधारया गुणग्राह्या परिपिबन्तां बुधा॥
एतां शुद्धिविधानविषयिणीं श्रीदीपिका सर्व्वदा
भाष्यादिभिरित्तस्त प्रतिपन्नामालोक्य मूलान्विताम्॥
श्रीमत्तातपदारविन्दविलसद्भूलीभरोद्देशत
श्रीगोविन्दविपश्चिता विरचिताभनामनाक् कौतुकात्॥
कथा प्रसाद क्रियतां जगन्मङ्गले॥

Colophon. इति श्रीलश्रीगोविन्दानन्दकविकङ्कणाचार्य्यकृतायां शुद्धिदीपिकायामर्थकौमुद्यां यात्रादिनिर्णयो नामाष्टमोऽध्यायः॥०॥०॥

विवरणम्—श्रीगोविन्दानन्दकविकङ्कणविरचितार्थकौमुद्यभिधशुद्धिदीपिकाटीकाद्वयोऽयं निबन्धः।

No. 132. **शुद्धिदीपिकाटीकार्थकौमुदी।** Śuddhidīpikāṭīkārtha kaumudī. Substance, foolscap paper, 15 x 5 inches Folia, 128 Lines, 8 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, almost fresh. Prose Not correct. Complete.

Another copy of the above mentioned work.

विवरणमुक्तपूर्वम्।

No. 133. **षट्पञ्चाशिका।** Satpañcāśikā

A little work consisting of fifty-six verses on various subjects This is a work of the Kāvya class, and would be noticed in our appendix. There is indeed an astrological work of the same name as noticed in our next number This identity in the name might have misled to its being placed among Jyotiṣa works.

No. 134. **षट्पञ्चाशिका सटीका।** Satpañcāśikā Saṭīkā. Substance, *country-made colourless paper,* 12 x 5 inches Folia, 17 Lines, 10–13 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1872, Śaka 1617 Appearance, old, worn out and torn in parts Verse and prose. Not correct. Complete

This codex contains Ṣatpañcāśikā, a little work consisting of *fifty-six verses, treating of foretelling one's fortunes from questions,* entitled Satpañcāśikā, by Pṛthuyaśas, son of Varāhamihira, with a commentary, entitled Ṣatpañcāśikāvivṛti, by Bhaṭṭotpala. The text has been noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2992, p. 1058 B., in Weber's Berlin Cat, No. 257, *and in* Bik. Cat. No. 337, and the commentary in the Bik Cat. No 338

Beginning *of the Commentary* श्रीगणेशाय नमः ।

केशान्तार्कनिशाकरस्थितिजविज्ञानांशुजितमूर्ध्वजान्
विघ्नेशं स्वगुरुं प्रणम्य शिरसा देवीञ्च वागीश्वरीम् ।
प्रश्नज्ञानविधौ वराहमिहिरस्यात्मस्य तदस्तुनि
लोकानां हितकाम्यया द्विजवरष्टीकां करोत्युत्पल ॥ १ ॥

कानीह शास्त्रे सम्बन्धाभिधेयप्रयोजनानि भवन्तीत्युच्यते । शास्त्रादि विनि सृतमिदं वेदमिति सम्बन्धः । लग्नद्रेष्काणनवांशकादिना ग्रहस्थानव शेन च समागमजयपराजयलाभालाभहृतनष्टादिपरिज्ञानमभिधेयं सर्व्वत्र शुभाशुभकथनादिह लोके प्रसिद्धिरिह प्रयोजनं । किमभिधानैरित्येतत् प्रोच्यते ।

सिद्धिः श्रोतृप्रवृत्तीनां सम्बन्धकथनाद् यतः ।
तस्मात् सर्व्वेषु शास्त्रेषु सम्बन्धः पूर्व्वमुच्यते ॥
सर्व्वस्यैव हि शास्त्रस्य कर्म्मणो वापि कस्यचित् ।
यावत् प्रयोजनं नोक्तं तावत् केन न गृह्यते ॥

इति कस्यास्मिन् शास्त्रेऽधिकार उच्यते द्विजस्यैव ।

Beginning *of the Text*

प्रणिपत्य रविं मूर्द्ध्ना वराहमिहिरात्मजेन सद्यशसा ।
प्रश्ने कृतार्थगहनापरार्थमुद्दिश्य पृथुयशसा ॥ १ ॥
च्युतिर्विलग्नाद्धिबुकाच्च वृद्धि
र्मेष्यात् प्रवासोऽस्तमयान्निवृत्तिः ।
वाच्य षष्ठे प्रश्नविलग्नकाला
षष्ठे प्रविष्टो हिबुके प्रवासी ॥ २ ॥

End *of the Text*

अथकाञ्छायते द्रव्य द्रेष्काणैस्तस्करा स्मृताः ।
राशिभ्य कालदिग्देशा वयो जातिश्च लग्नपात् ॥ ५६ ॥

End *of the Commentary.*

लग्नपाश्च लग्नस्वामिनयोरंश्य वय प्रमाणं जातिं च वदेत् । तथा च संहितायां

वयांसि तेषां तनया स्त्रबाल्यव्रतस्थिता यौवनमध्यवृद्धाः ।
भलोवृद्धा इति चन्द्रभौमज्ञगुरुशुक्रार्कशनैश्चराणाम् ॥

इत्येव चन्द्रमप्रवती शिष ।

÷

भौमे बुधे ब्रह्मचारी बाल्यतः । शनौ यौवनोपेतः स्थिरदर्शने वा शनिश्च दृष्टः । गुरौ मध्यमवयाः पञ्चाशदब्दः । सूर्ये वृद्धः सप्तत्यब्दः । सौरे तथैव वृद्धः सप्ततेरधिकवयेति अथवा प्रथमवयोऽभिव स्यात् पुरुषलिङ्गिति । जातिः ब्राह्मणादिः । शौर्यसितौ विप्राणां क्षत्रियाणां गुरुः । चन्द्रो विशां । शूद्राधिपतिर्बुधः शनैश्चरः संकरमवानामिति । जातिनिर्णयकाध्य इति ।

Colophon. इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां पञ्चाशिकाविवृतौ मिश्रकाध्यायः सम्पूर्णः । संवत् १८७९ शके १६६७ आश्विन शुद्धपञ्चम्यां भृगुवासरे लिखितं स्वार्थे परार्थे वा । श्रीविश्वेश्वराय नमः । लिखितं महाराष्ट्र काश्यां मध्ये ।

ओजर्क्षे पुरुषांशकेषु बलिभिर्लग्नार्कगुर्विन्दुभिः
पुंजन्म प्रवदेत् समांशकगतैर्युग्मेषु तैर्योषिता ।
गुर्वर्कौ विषमे नरं शशिसितौ वक्रश्च युग्मे स्त्रियं
द्व्यंगस्था बुधवीक्षणाच्च यमलौ कुर्वन्ति पक्षे स्वके ॥ १ ॥

विषमराशौ पुरुषनवांशके लग्नार्कगुरवश्च यदि तदा पुंजन्मप्रदो भवति ।
एको योगः लग्नार्कगुरुचन्द्राः समराशौ समनवांशे तदा ।
योषितां जन्मेति द्वितीययोगः ।
गुरुसूर्यौ विषमे विषमराशौ च तदा पुंजन्मेति तृतीययोगः ॥
चन्द्रशुक्रभौमाः युग्मे समराशौ च तदा कन्याजन्मेति तुरीययोगः ।
गुरुसूर्यौ द्विस्वभावे बुधेन दृष्टौ पुत्रद्वयजन्म ।
चन्द्रशुक्रभौमाः द्विस्वभावे तदा कन्याद्वयजन्मेति षड् योगः ।
श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ॥

विवरणम् - पुस्तकेऽस्मिन् सटीकषट्पञ्चाशिकाभिधज्योतिर्निबन्धविशेषो वर्तते ।

No 135. षट्पञ्चाशिकाविवृतिः । Ṣaṭpañcāśikāvivṛitiḥ. Substance, country made white paper, 12 x 5 inches. Folia, 4. Lines, 13-15 in a page Character, Nāgara Date, 1724 Appearance, old, slightly worm-eaten throughout and torn in parts. Prose. Generally correct. Complete.

This contains only the commentary of Bhaṭṭotpala, entitled Ṣaṭpañcāśikāvivṛiti, as noticed above.

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीभट्टोत्पलकृतषट्पञ्चाशिकाटीकामात्रं वर्तते ॥

No. 136. षष्टिसंवत्सरप्रकरणम् । *Ṣaṣṭisaṃvatsara Prakaraṇam* Substance, country made white paper, 12 × 6 inches Folia, 24 Lines, 9–15 in a page Character, Nagara Date, Samvat 1833 Appearance, old, and worm-eaten in parts *Verse Not correct Complete*

A work describing the effects of sixty years, twenty of Brahmā, twenty of Viṣṇu and twenty of Rudra, in the form of a dialogue between Mahadeva and Pārvati, entitled Ṣaṣṭisaṃvatsara Prakaraṇa Anonymous

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ साटिका लिख्यति (?) ॥ पार्व्वत्यै नमः ॥

अथातः संप्रवक्ष्यामि यथोक्तं शिवभाषितम् ।
यत विज्ञातमात्रेण साटिक गुण कथ्यते ॥
पार्व्वत्युवाच ।
देवदेव महादेव शृणु त्वं परितापन ।
अहं पृच्छामि यत् त्वां च षष्टिवर्षशुभाशुभम् ॥
देवदेव जगन्नाथ भुवनेश मम प्रभो ।
स समायै कथ्यते शुभाशुभा च वत्सर (?) ॥
कथित पृथिवीशत्व व्यातिषां ज्योतिकमम् ।
गूढार्थगोपना विद्या तथा कथ्य मम प्रभ ॥
ईश्वर उवाच ।
यदि पृच्छसि मां देवि चिरार्थिं पर्विवत्सरा ।
तदहं संप्रवक्ष्यामि भवत्यै नाव संशय ॥

End. क्वचित् स्वस्था । क्वचिदभय अन्यथा चैव चाप्यत । एतत् परतरं लोके सौख्यम् । इति द्वयफलम । दन्दुभिस्वादिवत्साम्न वर्षा युग द्वादशं ॥ १ ॥ द्वादशयुगवर्षोद्देश ॥

Colophon. इति ब्रह्मविंशतिक २० विष्णुविंशतिक २० रुद्रविंशतिक २० वर्षे षष्ट्यब्द फलं समाप्त । समाकलषष्ट्युवाच्यं समाप्तम् । शुभमस्तु ।

मासि मासि भवद्युद्ध दुर्भिक्षरोगविभ्रमा ॥
यो यस्य भवती स्वामी तत् सर्व्वं ज्ञायत (?) ॥
आदौ मज्जनचीरहारतिलकं नेत्राञ्जनं कुण्डलं
नासामौक्तिककुसुमं स्फार यानं वरं नेत्रे (?) ।
चन्दनमवनं सुकमति क्षुद्रावलीघण्टिकाम् ।
ताम्बूलं करकङ्कणे चतुरता शृङ्गारभूषो दश ॥

दर्पणंच परं प्रोक्तं प्रथमं भूषणं शुभे।
शीलमेव द्वितीयं स्यात् तृतीयं धार्मिमेव च।
औदार्य्यन्तु चतुर्थं स्यात् पञ्चमं पुष्पमुत्तमं।
मधुरत्वं तथा षष्ठ सूद्रत्वं (?) सप्तमं मतम्।
अष्टमञ्च पतिभक्तिः शुश्रूषा नवमं तथा।
सहिष्णुता च दशमं रतिरेकादशं तथा।
पतिव्रतं च विप्रेन्द्र द्वादशाभरणं स्त्रिय (?)। शुभमस्तु
यादृश पुस्तकं दृष्ट तादृशं लिखितं मया।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते॥

सम्वत्सर १८१२। लिखितं कृपानरामब्राह्मण काशीक्षेत्रे गङ्गातटे विश्वेश्वरसमीपे मानमन्दिरमध्ये सोमेश्वरसन्निधौ नारदेश्वरसन्निधौ॥ रामचन्द्राय॥

विवरणम्—षष्टिसम्वत्सरफलकथनविषयकोऽयं निबन्धः।

No. 137. सत्कृत्यमुक्तावली। Satkrityamuktāvali Substance, country-made yellow paper, 10 × 4 inches Folia, 14 Lines, 6 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, old, and writing effaced in most parts Verse Not correct. Incomplete.

A compilation of all the leading facts regarding astronomy and astrology and the performance of auspicious domestic rites such as marriage etc., entitled Satkrityamuktāvali, by Raghunātha Sārvabhauma Bhaṭṭācāryya, noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS, No 1664. Two MSS. of this work are to be found in the Library of the Asiatic Society, Bengal, Calcutta. This codex has been printed.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

नत्वा मातृगणेशमच्युतगिरिशं श्यामां सुशीलां मतं
ज्योतिःसदृशसंहितार्थमथधर्मशास्त्रं रत्नाकरं च।
सारं तेषु निगूढमाहृतवता प्रज्ञावतामाज्ञया
संचिता रघुनाथेन रचिता सत्कृत्यमुक्तावली॥१॥

End.

शनिचक्रं नराकारं लिखित्वा सौरिभावितः ।
नाम ऋक्षं भवेद्यत्र फलं तत्र शुभाशुभम् ॥
एकं मुखे दक्षहस्ते चत्वारि षट् पदद्वये ।
हृदि पञ्च करे वामे चत्वारि मस्तके त्रयम् ॥
द्वयं नेत्रद्वये गुह्ये द्वयं तत्र वदेद् बुधः ।
मुखे हानिफलं जयो दक्षे भ्रमः पादे स्त्रियो हृदि ।
वामे भीर्मस्तके राज्यं नेत्रे सौख्यं मृतिर्गुदे ।
यस्य पीडाकरः सौरिस्तस्य चक्रे स्थितं फलम् ॥
शनिसञ्चारफलम् ॥ ० । * ।
धीराः प्रणम्य भवतो विनिवेदयामि
श्रीकामदेवधरणीतलवासवस्य ।
आज्ञामवाप्य रचितो रुचिरो निबन्धो
दोषो न मे बलवतीह यतो हि आज्ञा ॥

Colophon. इति रघुनाथशर्म्मभट्टाचार्य्यविरचिता सत्कृत्यमुक्तावली समाप्ता ॥०॥ लिखितेयं श्रीरघुनाथदेवशर्म्मणा शकाब्दा. १६८८ ॥

विवरणमनुक्तपूर्व्वम् ।

No. 139. सत्कृत्यमुक्तावली । Satkrityamuktāvalī Substance country made yellow paper, 12 x 6 inches. Folia, 83 Lines, 2–7 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh. Verse. Not correct. Complete.

A third copy of the same work.

विवरणमनुक्तपूर्व्वम् ।

No. 140. सत्कृत्यमुक्तावली । Satkrityamuktāvalī. Substance, country made yellowish paper, 18 x 3 inches. Folia, 73 (of which foll. 2, 4, 5, and 6 are wanting). Lines, 5–6 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, old. Verse Not correct. Incomplete.

The same work

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No. 141. सर्व्वविचारमाला । Sarvavicāramālā Substance, country-made colourless paper, 10 × 4 inches Folia, 18 Lines, 9 in a page Character, Nāgarī. Date, ? Appearance, very old, and worn out Verse Not correct Incomplete

A work on astrology, treating of the effects of planets and stars on human destiny, entitled Sarvavicaramalā Anonymous

Beginning. ओं नम सूर्याय।

आदित्यचन्द्रभौमबुधजीवशुक्रसौरा । एत ग्र मद्य । एषां दैवतानि ज्ञलवह्न वरुण षड़ानन केशव ब्रह्म शची प्रजापतिरेति। अधीपपद्या राहु केतुर्भूयोऽन्यद्येत सपपद्या । एषां दैवतानि गणपतौबद्री धर्म्मौ यमश।

End. नास्ति।

Colophon. नास्ति।

विवरणम्—यद्यादिसदपादिनिर्णयविषयको ज्योतिर्निबन्धविशेष ।

No. 142. सर्व्वार्थचिन्तामणि । Sarvarthacintamanih Substance, foolscap paper, 10 × 8 inches bound like a book Folia 118 Lines, 11 in a page Character, Nagarī Date ? Appearance, rather old and slightly worm-eaten throughout Verse Not correct Complete

A treatise on astrological calculations, by Venkatesa Śarman, son of Appaya Noticed by Dr R Mitra in his *Notices of* Sanskrit MSS, No 2870 See also the Catalogue of the India Office Library, No 3108, p 1109

Beginning. श्रीगणेशं भजे ॥

श्रीमच्छेषगिरिस्फटाधिनिलयं श्रीवेङ्कटेशं गुरु'

नत्वा वेङ्कटनायकं त्वनुदिनं जातोऽप्ययार्यात् सुधी ।

ज्योतिःशास्त्रमहाभिप्रायसमं वक्ष्यामि पीतामर्क
ज्योतिःशास्त्र + + विवेकविदुषां सर्व्वार्थचिन्तामणिम् ॥ १ ॥
श्रीमात्स्यदर्शिं देवं सन्नदयामि मनोरथम् ।
देवाः प्रणम्य यं सर्व्वे तं नमामि गजाननम् ॥ २ ॥
वाग्विभूतिप्रदा देवी या श्वेताम्बरधारिणी ।
श्रीक्षीरधवलाकारा स्वयं तिष्ठतु वाचि मे ॥ ३ ॥
सूर्यादिराजयः सर्व्वे दिनेशप्रमुखा यदा ।
ते च लोकोपकर्त्तारः पान्तु मामिह सर्व्वदा ॥ ४ ॥

End. एवं चिन्तामणौ प्रोक्तं वेङ्कटेशेन धीमता ।
सौभाग्यादियोगार्थं राजयोगादिकं फलम् ॥

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—सर्व्वार्थचिन्तामणिनामकज्योतिर्निबन्धविशेषः श्रीवेङ्कटेशशर्म्मविरचित ।

No. 143. समयप्रदीपः । Samayapradīpaḥ Substance, country-made yellow paper, 18 x 3 inches Folia, 35 Lines, 5-6 in a page. Character, Bengali Date, 1758 Appearance, not fresh Verse Not correct Complete.

A work treating of appropriate astral conjunctions and times for the performance of rites and ceremonies, by Harihara Ācāryya. Noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices* of Sanskrit MSS, No. 1088, and a manuscript of this work is be found in the Library of the Asiatic Society, Bengal, No 1 A. 64. In Cat. Cat., we find different works of the same name by different authors, such as Viṭṭala and Śrīpati Datta, of which the latter is quoted by Raghunandana and Vācaspati Miśra, etc.

Beginning. श्रीं नमः सूर्याय ॥

समायामेन समयं कर्म्मणां यो विवित्सति ।
तदर्थं ज्योतिषः श्लोकान् करिष्यामि यथामति ॥ १ ॥
ज्योतिर्ग्रन्थकथापारं बलान्यालक्ष्य शिष्यबोधाय ।
समयप्रदीपनामकं कुरुते श्रीहरिहराचार्य्यः ॥

नाधीत्य ये ज्योतिषपुस्तकानि
विधित्सव कर्म्मकलापकालम् ।
गृह्णन्तु ते न समयप्रदीपम्
भवेद् यतोऽज्ञानतमोनिरास ॥

तत्रादौ चन्द्रशुद्धि ।

सर्व्वकर्म्मसुपादेया विशुद्धिश्चन्द्रतारयो ।
तच्छुद्धावेव सर्व्वेषां ग्रहाणां फलदातृता ॥
सप्तम पञ्चमाद्यश्चन्द्र दर्व्वेव शोभन ।
शुक्लपक्षे द्वितीयस्तु पञ्चमो नवमस्तथा ॥
समाद्यचन्द्रे सुखमर्थलाभ
षष्ठे तृतीये धनभोगमायु ।
सर्व्वार्थसिद्धिं दशमे वदन्ति
एकादशे सर्व्वसुखानि चैव ॥

अथ वामवेधेन चन्द्रशुद्धि ।

सितशनिबुधजीवाङ्कभृत इन्दुर्नराणां
व्ययसुखनवमस्थोपीष्टदाताय तेषाम् ।
खसुतनिधनपञ्चेष्वन्त्यपुत्राष्टगोऽपि
प्रचुरशुभ फल स्याद्वामवेधेन शुद्धि ॥

End. अथ ग्रहण ।

अथ मलान्त्यफाल्गु चतुर्थे दशमे विधौ ।
त्रिजन्मनि त्रिनिधने न कुर्य्याद्राहुदर्शनम् ।
द्वितीये तृतीये षष्ठे पञ्चमैकादशे विधौ ।
त्रिजन्म च त्रिनिधनं हित्वा पश्येद् वि न्तुदम् ॥
येऽविद्वांस कर्म्मकाले तदर्थं
ज्योतिः शीका संगृहीता किंयन्त ।
चक्राज्ञानाविष्कृत मे यदि स्यात्
तद्धीमन्त पण्डिता शोधयन्तु ॥ ७ ॥

Colophon. इति श्रीहरिहराचार्य्यविरचित समयप्रदीप समाप्त ।
शाके वारणबाणसैनविमिते (१७५८)वेदाक्षमाने(१४)मधौ
पक्षे चन्द्रमये दिने दिनकृतो प्रातोर्धियुग्मं गतौ ।

पाठार्थं मधुसूदनस्य क्रमितः मार्हस्य तेनैव हि
मद्ग्रन्थं समयप्रदीपमलिखद्दुर्गाप्रसादो द्विजः ॥
अयि गुरौ त्वयि मे विशतां मनः ।

विवरणम्—श्रीहरिहराचार्य्यविरचितः समयप्रदीपाभिधो ज्योतिर्निबन्धविशेषः ।

No. 144. समयप्रदीपः। Samayapradīpaḥ Substance, country-made red paper, 15 × 3½ inches Folia, 20 Lines, 6–7 in a page Character, Bengali. *Date,* ? *Appearance, very old, and worn out. Verse.* Generally correct Incomplete

Another incomplete copy of the same work.

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

***No. 145.* समयप्रदीपः।** *Samayapradīpaḥ Substance, country-made red and white paper, 18 × 5 inches Folia, 17 Lines, 6–9 in a* page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old. Verse Generally correct. Incomplete.

A third incomplete copy of the same work

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No. 146. समयप्रदीपः। Samayapradīpaḥ. Substance, country-made foolscap paper, 18 × 6 inches Folia, 32 Lines 7–8 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, almost fresh. Verse. Generally correct. Complete.

A complete copy of the same.

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No. 147. समरसारः सटीकः। Samarasāraḥ Saṭīkaḥ. Substance, country-made white paper, 15 × 6 inches. Folia, 16 Lines, 5–11 in a

यस्यानुजंगमा दिशो दश विशान्तात्मा वनथा व्यधात्
स प्राज्यस्तमस्मारविजित रामो यमस्मिन्निधे ॥ ८ ॥

Colophon. इति श्रीरामवाजपेयिविरचित, समरसारराख्यो ग्रन्थः समाप्तः ॥

End *of the Commentary.*

अथ ग्रन्थकृत् रागीयोत्कीर्णमपूर्वक मापूर्वमनामकथनपूर्वकं ग्रन्थसमाप्त धर्मे यथानुनीयस्थिति यस्मत्गोप्यस्य धर्मे पदस्तपमिद: श्रिवदाना-ध्यात् यस्य जनक समात् वदन्तिमतदर्भनाजपेययाजिस्यात् धयिविन् सुवर्णचितिकारित्वात् श्रीमुकुन्दाख्यनामा जनि अस्य यथानवात् यस्यानु-धिशालात्या यशमा पातिश्यादमलेम दश दिशो धवलिता धवलिताः स रामनामा सोमयाजी कवि वैनिष्यार्थं समम् भरताख्य तस्य यः मातृसुत-युक्तायस्तस्य विचिति मयत्न व्याधदवादित्यस्य ।

गुरुदिताशंस्य सुबोधिताय
परोपकाराय तथा व्यधाद यम् ।
शुभे समितसारसमय्यवस्य
टीकाकृती तं दर्शयामि ॥
ग्रन्थकृती रामस्य भ्राता भरता मयूर्दिवान् ।
टीकामिमामकरोत् तदयथार्थप्रकाशिका सरलाम् ॥

Colophon *of the Commentary.*

इति श्रीरामचन्द्रसोमयाजिविरचितसमरसारग्रन्थटीका भरतकृता समाप्ता ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीरामचन्द्रवाजपेयिकृतः समरसाराभिधो भरतकृतसमरसारटीका-सहितो वर्त्तते ।

No. 148. समरसारटीका सरला । *Samarasāraṭīkā Saralā.* *Substance*, country-made colourless paper, 10 × 4 inches. *Folia*, 31. *Lines*, 10–13 in a page. Character, Nāgara. Date, ? *Appearance*, old, and slightly worm-eaten in parts. Prose. *Generally correct. Complete.*

This codex contains the commentary on *Samarasāra*, entitled Saralā, by Bharata, as noticed above.

विवरणन्तूक्तपूर्व्वम् ।

No. 149. समासविवेकटीका। *Samāsavivekaṭīkā.* *Substance*, country made white paper, 15 x 5 inches. Folia, 17. Lines, 4-6 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, almost fresh. Prose. Not correct. Complete (as regards a part).

A commentary on the Samāsaviveka or Varṣatantra, entitled Śiśubodhinī, by Mādhava, son of Govinda. The codex contains only a part of the work called Daśādāna Bhāva Vicāraṇa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

मकरन्द इदयपाल्लिनपदं प्रविषय मानपादप्रमपि कृष्णमाधव ।
प्रकुरुत विवृतिं प्रमितायरांगविभावतत ॥ १ ॥

अथ दादशफलाध्याये बहुकाम प्रथमादिकर्मे कारणाभावात् प्रथमभाव प्रकरणे वदन् सामान्यत सकलभावफलादौ पुनरदंवाशुभा कृते भाव इति भावो नामस्थानविशेष स्वामी क्रूरसौम्यो वा सौम्यशुभदश्च हिय चतुप्तलक्षणं यत सौम्येनासौम्याद्य सौम्येर्वा स्वामिना वा यो भावो दृष्टोय यथा समुचितो वा स्वामदार्थ भाव एव न वर्तते एव दृष्टो यो भाव स्वामिव्यतिरिक्तेन यहण दृष्टायुतो वा समुचितो वा स्वामदा तस्य भावस्य नाम निवे सौम्ये पापेय विद्युतो दृष्टो वा यो भावो भवति तद्भावस्य मिश्रं शुभमशुभफलं वदन् ।

End. यद्यप्यार्थ्याच्छन्दोनिर्मितलन पाठस्य दुष्करत्वात् दुर्बोधत्वाच तथ सतामस्तोष वदन्तु नानाविधैरिन्द्रवज्रप्रभृतिभिश्छन्दोभिर्निर्मितत्वेन दुराध्यं सुबोधश्च निर्मितमिति सता तोषो युक्त एवान्यस्वरूपतस्यं व्याख्यातमेव व्यधादिति व्यधामिति चानयो पूर्व्ववत् प्रक्रियेति शिवम् ॥ १० ॥

विद्वद्दैवज्ञगणसेवितपादपद्म
गोविन्दमज्ञसुतमाधवनिर्मितायां
श्रीवर्षतन्त्रविवृतौ शिशुबोधिनीति
तन्वादिभावविवृति परिपूर्त्तिमागात् ॥

Colophon. इति श्रीविद्वद्दैवज्ञमुकुटभूषणगोविन्दज्योतिर्वित्सुतमाधवज्योतिर्विद्विरचितायां समासविवेकटीकायां शिशुबोधिन्यां तन्वादिद्वादशभावविचारं समाप्तिमगात् ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—श्रीमाधवज्योतिर्विदविरचितश्रीवर्षतन्त्रापरपर्य्यायसमासविवेकटीकायाः शिशुबोधिनी नामधेय प्रबन्धो वर्त्तते ।

Beginning. ओं नमः श्रीकृष्णाय।

स्वप्नाध्यायं प्रवक्ष्यामि यथोक्तं पद्मयोनिना।
प्रत्यक्षमिव स्वप्नेन यथाकाले शुभाशुभम्।
स्वप्नस्तु प्रथमे यामे फलदो वत्सरादिह।
द्वितीये चाष्टभिर्मासैस्त्रिमासैव त्रियामके।
चतुर्थे चार्द्धमासेन फलं स्यान्नात्र संशयः॥
अरुणोदयवेलायां दशाहेन फलं लभेत्॥
पैत्तिक श्लेष्मज स्वप्न वातजञ्च निरर्थकम्।
अत ऊर्द्ध्वं प्रवक्ष्यामि पुण्यात् पुण्यतम यथा॥

End. कक्षाः परिभ्रश्यन्ति वस्त्रान्ते स्फोटयन्ति च।
दौर्भाग्यञ्च भवेत्तस्य देहश्चैव विनश्यति॥
भक्ष्याणि धारयेद् यस्तु स्वल्पं वा यदि वा बहु।
तादृक् धनक्षयं तस्य पीडां वापि विनिर्दिशेत्॥
आक्रान्ते दुर्गते गोष्ठे व्याधिभिः परिपीडिते।
शोकाकुले च दुःखे च कथनं निष्फलं भवेत्॥
देवता यत्र नृत्यन्ति विवदन्ति हसन्ति च।
धावतोऽधावतो वापि देशस्तस्य विनश्यति॥
रक्तचन्दनकाष्ठानि घृतमोदकमेव च।
साकल्याभ्यां सहस्रेण होमाच्छान्तिर्विधीयते।
गायत्र्याश्च सहस्राणि जप्ता शान्तिर्विधीयते॥
अपिबय औषधि च पुष्कराणि वच यदुक्त विपदां निषेधः।
इदं त्रिनेत्रं त्रिपथाच्च गङ्गा स्मरामि दुःस्वप्नविनाशकारिणीम्॥
स्वप्नाध्यायमिदं पुण्यं प्रातरुत्थाय यः पठेत्।
सर्व्वदोषोपशमनं कुरुते तस्य भास्करः॥

Colophon. इति सामुद्रिकग्रन्थे स्वप्नाध्यायः समाप्तः।

विवरणम्—सामुद्रिकग्रन्थान्तर्गतस्वप्नशुभाशुभफलविषयकोऽध्यायविशेषः।

No. 154. स्वप्नाध्यायः। Svapnādhyāyaḥ. Substance, country-made colourless paper, 8×4 inches Folia, 7 Lines, 5-7 in a page.

सूक्ष्माण्यङ्गुलिपर्व्वाणि केशाश्च दशनास्तथा ।
त्वक् सूक्ष्माणि येषां वै ते नरा दीर्घजीविनः ॥
कक्षा कुक्षिश्च वक्षश्च घ्राणस्कन्धललाटिका ।
सर्व्वभूतेषु निर्दिष्टं षडुन्नतं प्रशस्यते ॥
पाणिपादतलौ रक्तौ नेत्रान्तानि नखास्तथा ।
तालुजिह्वाधरौष्ठौ च सप्तरक्तोऽर्थवान् भवेत् ॥
उरः शिरो ललाटश्च त्रिविस्तीर्णं प्रशस्यते ।
स्वरः सत्त्वं च नाभिश्च त्रिगम्भीरं सुखप्रदम् ॥

End. नास्ति ।

Colophon इति सामुद्रिके पुरुषस्त्रीलक्षणं समाप्तम् ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सामुद्रिकमसम्पूर्णं विद्यते ॥

No. 157. सामुद्रिकम् । Sāmudrikam Substance, country made white paper, 10 × 4 inches Folia, 14 Lines, 7–12 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1876 Appearance, old Verse Not correct *Complete*

A complete copy of the above noticed work.

Beginning (*already noticed*)

End. पद्मिन्य प्रेममिच्छन्ति हर्षमिच्छन्ति हस्तिनी ।
चित्रिण्यो मानमिच्छन्ति कलामिच्छन्ति शङ्खिनी ॥ १०१ ॥
ज्ञातव्यं विबुधैः स्त्रीणां लक्षणं चाप्यलक्षणम् ।
कलहद्दुर्यशोऽद्विलंघोऽहिभवेन्नत ॥

Colophon. इति श्रीसामुद्रिकशास्त्रं सम्पूर्णम् ॥ शुभमस्तु संवत् १८७६ वैशाखशुक्ल पक्षे ११ ।

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No. 158. सामुद्रिकम् । Samudrikam Substance, country made white paper, 10 × 6 inches, bound in book form Folia, 21 Lines, 3–9 in

a page. Character, Nāgara. Date, ! Appearance, old Verse. Not correct. Complete.

Another complete copy of the same work.

विवरणशून्यपूर्व्वम् ।

No. 159. सारणी । Sāranī.

It contains a Sāraṇī without any particular description.

अत्र काचित् सारणी वर्त्तते ।

No. 160. सारणी । Sāranī.

This too contains another Sāraṇī without any description in words.

अत्रापि काचिदपरा सारणी विद्यते ।

No. 161. सिद्धान्तचूडामणिः । Siddhāntacūḍāmaṇiḥ. Substance, foolscap white paper, 18 × 5 inches Folia, 16 Lines, 5-9 in a page Character, Bengali Date, Śaka 1785, Samvat 1834. Appearance, not fresh Verse. Not correct. Complete

A little work on astronomy, entitled Siddhāntacūḍāmaṇiḥ, by Ranganātha, son of Nṛsiṁha Gaṇeśa and grandson of Kṛṣṇa Daivajña. This work has not been properly described in any Catalogue.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

लक्ष्मीशं धरणीधरार्चितपदं चाव्यक्तवेलास्थितिं
श्रीविद्याधरसेवितं पृथुकृपासिन्धुं सदानन्ददम् ।
धीपद्मासितदुष्कृतं द्विजपतिं श्रीवर्द्धमं सद्गुरुं
सौर्यानामधिपं दिवाकरमहं वन्दे मुदा सर्व्वदा ॥ १ ॥
सिद्धान्तसिद्धान्तकलाकलापं
चूडामणिं श्रीकमलाकराख्य ।

नत्वा नृसिंहात्मजरङ्गनाथ:
सिद्धान्तचूडामणिमातनोति ॥ १ ॥
चापाङ्गतिथ्यामितशकममीषो
दिवाकरघ्नो गतमासयुक्तः ।
पृथग्विनिघ्न पृथगंगचन्द्र-
मन्दैर्हसमेन विहीनकोऽहनि ॥ २ ॥

End.

क्रान्तिसाम्यसमये समीरित
सूर्यपर्वसदृशो मुनीश्वरैः ।
तत्र दत्तहुतजप्तमत्र
कोटिकोटिफलमाह भार्गवः ॥ १३ ॥
श्रीमन्नृसिंहात्मजरङ्गनाथ
विनिर्मिते खेचरसाधनेऽस्मिन् ।
सिद्धान्तचूडामणिनामधेये
पाताधिकारः समगात् समाप्तिम् ॥ १४ ॥

Colophon. इति श्रीमद्दैवज्ञनृसिंहसुतरङ्गनाथविरचिते सिद्धान्तचूडामणौ पाताधिकारो द्वादशः ॥ १२ ॥

श्रीलक्ष्मविष्णुतनीलमार्चि
ग्रामे गुर्वाघे प्रथितो बभूव ।
यथार्थनामा शिवलब्धधामा
श्रीकृष्णनामा गणकोत्तमधामा ॥ १ ॥
तस्मादभूतां तनयौ तदाद्य
श्रीमन्नृसिंहो बुधसेविताङ्घ्रि ।
ज्योतिर्विदाचार्यपदं प्रयात
स्वधामसंजीवितसद्द्विजौघ ॥ २ ॥
कविप्रसागरादुपरि स्फुरन् य
कविप्रसेवितपार्श्वभागः ।
ज्योतिर्विदां सूर्य इवाग्रगण्यः
श्रीमच्छिवाख्यस्तनयो द्वितीय ॥ ३ ॥
श्रीमन्नृसिंहस्य यशोधरित्रा:
श्रीमूर्तिमिष्टा गुणिना धरित्रा ।

श्रीमद्भरद्वाजकुलावतंसा

ये सूनवो भुवि सन्ति जयन्ति ॥ ४ ॥

ज्येष्ठस्तेषु दिवाकरो विजयते सत्सम्प्रदायाग्रणीः

सिद्धान्ताम्बुजबोधनैकमिहिरो दैवज्ञवाचस्पतिः ।

तर्केऽमन्दमतिः कवित्वकरणे साक्षात् पुराणो मुनिः

यस्याश्वमसरातिदर्पदलने शार्दूलविक्रीडितम् ॥ ५ ॥

श्रीमानमीमगुणमण्डितपण्डिताग्र्य

चूडामणिः सुगणितागमचक्रवर्ती ।

यस्यानुजस्तु धिषणा कमलाकरोऽस्य

आपाजयत्यखिलपण्डितवन्द्यपादः ॥ ६ ॥

कृष्णाख्यबुद्धिर्गणितागमज्ञ-

गणाग्रणीर्यो गुणिनां वरिष्ठ ।

दिवाकराराधनशुद्धचेता

श्रीगोपीनाथस्तनयस्तदीय ॥ ७ ॥

तस्यानुज पण्डितरङ्गनाथ.

सिद्धान्तचूडामणिनामधेय ।

सौरानुसार सुगमप्रकार

विनिर्ममे दैवविदां हिताय ॥ ८ ॥

मासानान्तरशेषद्युतिरसौ खाङ्कैर्विहीना तिथि-

र्वाणेन्दुद्विहतोडुवासरमितिर्वाराद्भभागात् पदम् ।

पञ्च सर्वयुति शको हिमदिनैर्युक्ताव जानाति य-

स्माच्चन्द्रविदो नितान्तमधुरा दैवाकरी भारती ॥ ९ ॥

इति श्रीमत्सकलगणकसार्वभौमश्रीमत्कृष्णदैवज्ञात्मजशिष्यगणकसुत-
रङ्गनाथविरचित सिद्धान्तचूडामणिः समाप्तिमगमत् ॥ ॥ संवत् १८२४
शाके १०८५ ।

विवरणम्—सिद्धान्तचूडामणिनामकज्योतिःसिद्धान्तविषयकः कश्चिन्निबन्धः श्रीरङ्गनाथविरचितः ।

No. 162. सिद्धान्तकौस्तुभः । Siddhāntakaustubhaḥ. Substance, foolscap paper, 15 × 10 inches, bound in book form. Pages, 72. Lines,

31-43 in page. Character, Nāgara, and mathematical figures Date, ? Appearance, almost fresh Not correct Complete

It consists of a Sārani or the Solar tables, compiled by Sundareśvara Sūri

श्रीसुन्दरेश्वरसूरिविरचितरविसारणसारणिरूपोऽयं निबन्धः ।

No. 163. सिद्धान्तकौस्तुभ । Siddhāntakaustubhah Substance, Austrian paper, 10 x 7 inches, bound in book form Folia, 13 Lines, 8-20 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, fresh Verse Not correct Incomplete

An astronomical work, entitled Siddhāntakaustubhah, lately compiled by Sundaresvara Sūri, a living writer The codex has been copied by the author himself in an exercise book made in Austria, and sent to the Sanskrit College Library with the above noticed solar tables on the 4th April, 1893

As it is incomplete and too recent, we need not fully describe it along with the ancient codices.

पुस्तकेऽस्मिन् सिद्धान्तकौस्तुभाभिध कश्चिदभिनवज्योतिर्निबन्धोऽसम्पूर्णो वर्त्तते ।

No. 164. सिद्धान्तरहस्योदाहरणम् । Siddhantarahasyōdāharanam Substance, country made white paper, 15 x 5 inches Folia, 31 Lines, 6-9 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1885 Appearance, almost fresh Prose Not correct Incomplete (without a beginning)

A commentary on the Siddhantarahasya, entitled Siddhāntarahasyōdāharanam, by Visvanatha, son of Divakara.

Beginning. नास्ति ।

End. पूर्व्वे भास्करादय नरा मौढ्ये क्वचित् स्थले ति यथादौ किमपि यत्कर्म्म चापादि चतुर्थ्यादिना व्यक्त तेनैव कारणेन महान् मतिगर्व्वलक्षणो दमक- मत् पर्व्वत तस्य मध्ये एतत् ऊर्ध्व शृङ्गे शिखरे आरोहन्ति अस्मिन् ग्रन्थे मया बालक सर्व्वसिद्धान्तोक्तं चतुर्थ्यादिविधि हित्वा च लघु सुगमं कृतं तत्

तस्मात् तेषां गर्व्वमपि किं मान्तुमपि शुना (?) यद्यस्मात् कारणात् अहं तेषां भास्करादीनां शास्त्रं विलोक्य मम बुद्धिर्दृत्सम अनन्तगर्व्वमपि नास्ति (?) नन्दिग्रामे वैश्व आसीत् किम्भूतः शिष्यादिभिर्गीतः स्तुतः कौशिकगोत्रतः सकलशास्त्रवित् एवंविधः केशवः तस्य सूनुर्गणेशः तदंघ्रि-पद्मभजनाच्चरणकमलसेवनात् किञ्चित् अवबोधांशकं ज्ञानलवं लब्ध्वा प्राप्य इदं करणं स्पष्टं स्पष्टार्थं वृत्तं छन्दोभिर्विविधं अर्थबहुलं च अकरोत् कृत वानित्यर्थं ॥

Colophon. इति श्रीदैवज्ञवर्य्यदिवाकरात्मजविश्वनाथविरचितं सिद्धान्तरहस्योदाहरणं समाप्तम्। श्रीसंवत् १८८५ मर्गमासे कृष्णपचे अष्टम्यां शनिवासरे समाप्तं। श्रीरामाय नमो नमः॥

विवरणम्—श्रीविश्वनाथदैवज्ञविरचितसिद्धान्तरहस्योदाहरण नाम सिद्धान्तरहस्यटीकाख्योयं निबन्धः।

No. 165. Under this number two codices containing two different works by the same author are to be found, viz (1) Siddhantatattva, (2) Grahagolatattva, *which are described below.*

(1) **सिद्धान्ततत्त्वम्।** *Siddhāntatattvam Substance, country-made* colourless paper, 10 x 6 inches, bound in book form Folia, 102. Lines, 1–18 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, worm-eaten, and torn throughout, and consequently having *writings damaged in most parts. Verse Not correct* Complete.

An *astronomical work, entitled Siddhantatattva,* by Kamalākara.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥

ब्रह्माण्डोदरसंस्थितावनिजलाग्न्यर्केन्दुपूर्णे + + +
+ + + स्वप्रवहान्त + + भ्रमा खश्चैर्यावस्थिता।
कालेऽस्मिन् गहने यथेऽस्ति सतत यथादियं तत्त्वय
त्या + + निर्गुणमीश + + + ब्रह्मैकतत्त्व शुभम्॥

End. दिग्देशकालेश्ववज्ञात्यजाते-
र्धमानुयातैर्गणितं सुसूक्ष्मम्।

तदप्रियस्वाग्मयका निदश

सपुष्टमार्यर्थकरं नृणां च ।

चान्द्रदिग्देशज किञ्चित् गणित तदिहोदित ।

तत्सारमखिलं वक्ष्ये यथाम्बुदरवोऽग्रत ॥

Colophon. इति श्रीकमलाकरविरचितं सिद्धान्तस्य सम्पूर्णम् । श्रीकृष्णाय नम ।
श्रीगोविन्दाय नम ॥

विवरणम्—श्रीकमलाकरविरचितसिद्धान्ततत्त्वाभिधज्योतिर्निबन्धविशेष ।

---

(2) ग्रहगोलतत्त्वम् । *Grahagolatattvam* Substance, country made colourless paper, 10 × 6 inches, bound in book form Folia, 84 Lines, 12-13 in a page Character, Nagara Date, Saka 1580 Appearance, very old, worn out, and worm-eaten throughout Verse Not correct Complete.

A different work on the same subject, entitled Grahagolatattva, by the same author.

Beginning. श्रीगणेशाय नम ।

अविदित्वैव यश्चिन्त्यसकर्पे गणित न सत्

मूढ सभासने विश्व वचार कथयाम्यत ॥ १ ॥

ग्रहर्क्षदेहगोला य ते तु तद्बिम्बगोलका ।

आर्ष्यैमत् व्यासमान मु प्रोक्त योजनमण्डलम् ॥ २ ॥

तेजसां गोलका सूर्यो ग्रहताराश्च कगोलका ।

प्रभावन्तो हि दृश्यन्ते सूर्यरश्मिप्रदीपिता ॥ ३ ॥

इत्थं स्वानुभवादार्थैरत्राथश्च किमीदितम् ।

चितितार्कगता दृश्यायादृश्यास्तदधोगता ॥ ४ ॥

शीतांशुश्च तारकनीरगोला

सदोज्ज्वला सूर्यकरैर्विलग्नैः ।

दिने तु त त्वर्ककरप्रदष्टा

दृश्या न दृश्या चितिपृष्ठगानाम् ॥ ५ ॥

End. गोदावरीसौम्यविभागमध्यम्
दुर्गेच यद्देवगिरीति नाम्ना ।

प्रसिद्धमस्याद्रुप (१६) योजनैः प्राग्
याम्यान्तराशाश्रितपार्श्वतो च ॥
विदर्भदेशान्तरगामि रम्या
राज्ञा पुरीह्लतदेशमध्ये ।
तस्मात्तु किञ्चित् परभाग एव
सार्द्धद्वितुल्यैः किल योजनैर्य ॥
गोदावरीवर्त्ति सदैव गङ्गा
या गौतमप्रार्थनया प्रसिद्धा ।
अस्याः सदा सौम्यतटोपकण्ठ
ग्रामोऽस्ति गोलाभिधया प्रसिद्धः ॥
तथैव याम्ये पुरुषोत्तमाख्या
पुरी तयोरन्तरगा स्मृता सा ।
यस्या सदानन्दजले रमन्ते
गङ्गाग्निदग्धा सगुणास्तदन्य ॥
परस्परं सीकरसेचनाद्यै
र्नै कौतुकी भावणतत्परान्ता ।
न्ती तलिमाला विहगाः स्वतन्त्रा
सम्भाषते तत्र सदा प्रहृष्टाः ।
गोदावरीगोरसुधाप्रवीथ
यया पवित्रा, सहृदो द्विजेन्द्राः ।
गोदावरीसौम्यतटोपकण्ठ-
गोलाख्यसद्ग्रामसुसिद्धभूमौ ।
विप्रो महाराष्ट्र इति प्रसिद्धो
रामो भरद्वाजकुलावतंसः ॥
बभूव तस्योऽखिलमान्यमङ्गा-
चार्य्येति शास्त्रे निपुणः पवित्रः ।
सदा मुदा सेवितभर्गभुक्-
दिवाकरस्तत्र सुतो बभूव ।
वेदान्तशास्त्राध्ययनेन काश्यां
य. पुण्यराश्यां तनुतामसर्ज ।
अस्यात्मजस्य दिवाकरस्य
गोलग्रहैकज्ञ इति प्रसिद्धः ।

विधाय सूर्यसिद्धान्तभाष्यमाध्यनुगमम् ।
वासनावार्त्तिकं कर्तुमुद्यतोऽस्मि शिवात्मने ॥ १० ॥

End. नास्त्यपमसिद्धसाधनं विना पातस्य भावाभावे सतीत्यत्र व्यभिचारः स्यात् स तु व्यभिचारो गोलाध्यायभाष्ये वासनावार्त्तिके स्पष्टमभिहित । अतो भाष्यं स्पष्टम् ।

श्रीमन्नृसिंहगणकवरिक्रमबुधपादारविन्दमधुपः
मद्रान्यमुनिरचितः इति ज्योतिर्विदां प्रवरम् ।
य कृष्णदैवज्ञसुतेन रचिते वासनावार्त्तिके
सिद्धान्तशिरोमणिगणितस्य पाताधिकारः स्फुटः ॥

Colophon. इति नृसिंहकृतौ वासनावार्त्तिके पाताधिकाराध्यायः ॥ समाप्तश्च ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ श्रीहरिः ॥

विषयः — श्रीनृसिंहविरचितसिद्धान्तशिरोमणिभाष्यवासनावार्त्तिकाभिधस्य लिखनम् ।

No. 167. सिद्धान्तशिरोमणिटीकामरीचिः । Siddhantasiromaṇi ṭīkā Marīcih Substance, country made colourless paper, 14 × 4½ inches, bound in book form Folia, 18 Lines, 10 in a page Character, Nagara. Date, ? Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts Prose Generally correct. Incomplete

A commentary on the Siddhānta Śiromaṇi entitled Marīci, by Munīśvara. This codex contains only the first portion of the Uttara part of the work.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

सिद्धान्तचन्द्रमानन्द महो यत्
विश्वाङ्कुरान्तविश्व सदसम् ।
श्रीकृष्णाख्य सर्वदाभीष्टसिद्धये
ध्यायामीशं सर्वेश सम्यक् ॥ १ ॥
भास्वरायै गुरुरामकृष्ण
चरितव्यपादाम्बुजप्रसादात् ।
व्याख्यान सहृदयकाम्भिहृष्टैः
प्रज्ञानुसारेण मुनीश्वरेण ॥

अथ ग्रन्थादौ ग्रन्थमध्ये मङ्गलमाचरेदिति शिष्टाचारानुमितविधिना यथा पूर्व्वार्द्धं निर्व्विघ्नं समाप्तं तथेदमुत्तरार्द्धमारभ्याय समाप्यतामिति कामनया च कृत नमस्कारदर्पं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै निबध्नन् चिकीर्षित शार्दूलविक्री-डितवृत्तेन शिष्यावधानार्थं प्रतिजानीते ।

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् मुनीश्वरप्रणीतसिद्धान्तशिरोमणिटीकामरीचिनामकनिबन्धस्य शेषा-र्द्धीयप्रथमाध्यमात्रं वर्त्तते ।

No 168. **सिद्धान्तशिरोमणिः ।** Siddhântaśiromaṇiḥ Substance, country-made colourless paper, 14 × 5 inches Folia, 51 Lines, 10 in a page Character, Nâgara Date, ? Appearance, very old, and worn out. Verse. Not correct Incomplete

This codex contains a portion of the Siddhânta Śiromaṇi of Bhâskara up to Yantradhyâya.

Beginning. श्रीवरदमूर्त्तिर्ज्जयति ॥

श्रीम + + च गुरोश्चरणारविन्द भक्ते ।
यत्र चातुमिदं जगज्जलजिनीवल्भौ + + +
ध्वान्तध्वंसविधौ विधीतविनमन्नि शेषदोषोश्चये ।
वर्त्तन्ते कतव शतक्रतुमुखा दीव्यन्ति देवा दिवि
द्राङ्. मूर्त्ति + + व्यनक्तु स गिर गोर्व्वाणवन्द्यो रविः ॥
कृती जयति जिष्णुजो गणकचक्रचूडामणि
र्जयन्ति ललितोक्तयः प्रथितसन्त्र सद्युक्तयः ।
वराहमिहिरादय समवलोक्य येषां कृती.
कृती भवति माहशोऽप्यतमुतन्त्रबन्धेऽल्पधोः ॥ २ ॥
कृत्वा चेतसि भक्तितो निजगुरो पादारविन्दे नतो
लब्धा बोधलवं करोति सुमतिप्रज्ञासमुल्लासकम् ।
सद्वृत्तं ललितोक्तियुक्तममल लीलावबोधस्फुटम्
सत्सिद्धान्तशिरोमणि सुगणकमोदै कृती भास्करः ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति भास्करीय सिद्धान्तशिरोमणौ यन्त्राध्याय ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सिद्धान्तशिरोमणिरसम्पूर्णो वर्त्तते ।

No. 169. सिद्धान्तशिरोमणि । Siddhāntasiromanih Substance, country made white paper, 12 × 5 inches. Folia, 168 Lines, 1-7 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, worn out, torn worm eaten and writing injured in most parts Verse Not correct Incomplete

An incomplete copy of the above mentioned work.

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No 170. सिद्धान्तशिरोमणिटीकामरीचि (पूर्व्वार्द्धम्) । Siddhāntasiromanitikā Marīcih (Purvārddham Substance, country made white paper, 14 × 6 inches Folia, 492 Lines, 3-9 in a page. Character, Nagara Date ? Appearance, almost fresh Prose •Not correct Incomplete

This codex contains the first half of the Marici the commentary on the Siddhanta Śiromani by Munisvara *alias* Visvarūpa

Beginning श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहालक्ष्म्यै नमः ॥ श्रीभैरवाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः

प्रातर्बोधितपद्मपत्रविकसद्गेहा नवीनाम्बुद

श्याम पीतदुकूलमाभिततनु श्रीवत्सशुद्धान्वित ।

वंशीवादनतत्परारविधुतीतोरायता नैवको

गोपीभि परिवेष्टितो मम मनस्यास्तां रमावल्लभ ॥ १ ॥

य पूरयत्युदित भवतश्च कामान्

बाल स्थितान् सकलविघ्नचय निरस्य ।

सिन्दूरपूरपरिपूरितकुम्भयुग्मा

भ्याम्बुद गणपतिर्गजराजवक्त्र ॥ २ ॥

या भारती सर्व्वबुधावलीना

सुधाभरङ्गे नटन करोति ।

End शान्ति ।

Colophon. इति श्रीसकलगणकसार्वभौमश्रीवल्लभदैवज्ञात्मजरङ्गनाथगणकात्मजमुनीश्वरापरनामक विश्वरूप विरचित सिद्धान्तशिरोमणिमरीचौ चन्द्र ग्रहणाधिकार पद्धत समाप्त ।

विवरणम् पुस्तकं किन्तु सिद्धान्तशिरोमणिटीका मरीच्यभिधेया सम्पूर्णा वर्त्तते ।

No 171 सिद्धान्तशिरोमणिटीकामरीचि (उत्तरार्द्धम्) । Siddhāntaśiromaniṭīkāmarīcih (Uttarārddham) Substance country made white paper 15 × 5½ inches Folia 399 Lines 9–11 in a page Character Nagara Date Samvat 1872 Appearance almost fresh but slightly worm-eaten in parts Prose Not complete as regards the Uttarārddha.

This codex contains the *Uttarārddha of the Marīcih noticed in No 170*

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No 172. सिद्धान्तशिरोमणिव्याख्यानम् । Siddhāntaśiromaṇi vyākhyānam Substance *country-made yellow* paper 14 × 7 inches Folia, 673 Lines 5–7 in a page Character Bengali Date 1723* Appearance not very old Prose Not correct Complete

A commentary on the Siddhanta Śiromani entitled Ganitatattva cintamanih by Laksmi Dāsa son of Vacaspati Misra.

Beginning. ॥ ६० ॥ श्रीगणेशाय नम ॥

य पद्मोद्भवदक्षदानवपितृश्रीपौलमत्स्यप्रपा
च मत्स्यादिनिमग्नबोधितजगत्प्राणभारमध्यान्तगत ।
गादधावनदिराछिताखिलपदार्थामात्मभाविजनो
देश + + व्यथय च भासयति स वन्दे प्रकाशं परम् ॥ १ ॥
श्रुतिस्मृतिविचारपारचणचारुचित्त शुचि
र्विवेकविनयास्पद सद्गुणमन्यगीष्व कृती ।

---

* This appears to be the date of the original composition of the commentary See the Colophon

page Character, Nāgara Date, Śaka 1701 Appearance, old, and slightly worm-eaten in parts Verse and prose Not correct Incomplete

This cod x contains only a portion of the Siddhānta Śiromani with its commentary Vāsanā.

पुस्तकेऽस्मिन् वासनासहितस्य सिद्धान्तशिरोमणेरंशमात्रं वर्त्तते ।

No 174 सिद्धान्तशिरोमणि वासनाभाष्यसहित । Siddhānta śiromanih Vāsanābhāṣyasahitah Substance country made colourless paper, 12 × 5 inches Folia, 186 (of which foll 1-45 are wanting) Lines, 3-10 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1839 Appearance, very old Verse and prose Generally correct Incomplete

This codex contains an incomplete copy of the Siddhanta Śiromani with Vāsanabhāṣya

अथापि वासनाभाष्यसहित सिद्धान्तशिरोमणि खण्डितो वर्त्तते ॥

No 175. सिद्धान्तशिरोमणिव्याख्या। Siddhantaśiromanivyākhyā Substance, country made white paper, 14 × 5 inches Folia, 114 Lines, 10-11 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, old Prose Generally correct Incomplete

This codex contains a portion of Lakṣmīdasa s commentary on the Siddhantaśiromani, entitled Ganitatattvacintāmani

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No. 176. सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यटीका मिताक्षरा। Siddhantaśiromanivasanabhāṣyaṭīkā Mitākṣarā Substance, country made white paper, 15 × 5 inches Folia 131 Lines 3-9 in a page Character, Nāgara. Date, 1663 Appearance, not old Verse and prose Not correct. Complete

This codex contains the text of the Siddhāntaśiromani Vāsanābhāṣya, by Bhāskarācāryya, the author of the text.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ सकलपण्डितशिरोमणिपण्डितश्रीश्री१०८ श्रीबुद्धिविजयगणिगुरुभ्यो नमः ॥

जयति जगति गूढान्धकारे पदार्थान्
जनघनघृणयार्द्रं व्यञ्जयन्नात्मभाभिः ।
विमलितमनसां महासनाभ्यासयोगै-
रपि च परमतत्त्वं योगिनां भानुरेकः ॥ १ ॥

टीका—जयति सर्व्वोत्कर्षेण वर्त्तते कः भानुः सूर्यः, किंविशिष्टः एकोऽद्वितीयः किं कुर्व्वन् व्यञ्जयन् प्रकाशयन् कान् पदार्थान् कथा जनघनघृणया घना चासौ घृणा जनानां घनघृणा तयेत्यर्थः न केवलं घटादीन् पदार्थान् व्यञ्जयन् अपि च परमतत्त्वं परं ब्रह्म केषां योगिनां कलुषितमनोभाववद्घनतरूपेण तमसातिगूढान् किंविशिष्टानां योगिनां विमलितमनसां निर्म्मलीकृतचेतसां कैः महासनाभ्यासयोगैः । मतो ब्रह्मणो वासना महासना तस्याभ्यासयोगास्तैरमलीकृतचेतसां योगिनां परमतत्त्वञ्च व्यञ्जयति को भानुरेव विजयते ।

End. इदानीं पातप्रयोजनमाह पातस्थितिकालात्मभङ्गलकार्यं न शस्यते तज्ज्ञैः । स्नानजपहोमदानादिकमत्रोदेति सर्व्वां वृद्धिम् ॥ १२ ॥ सुगमम् ।

Colophon. इति श्रीमहेश्वरोपाध्यायसुतश्रीभास्कराचार्य्यविरचिते सिद्धान्तशिरोमणौ वासनाभाष्ये मिताक्षरे पाताध्यायः ॥ ० ॥ निरसमुनिचन्द्र १७६१ मितमधौ शैलभगुसुतसुवारे सिद्धान्तपुस्तकमिदं लिलेख मांडविजयी १ संवत् १८२४ मिति मार्गशीर्षशुक्लएकादश्यां गुरौ ॥ ॥ इदं पुस्तकं परस्मायै ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् मिताक्षराभिधं सिद्धान्तशिरोमणिवासनाभाष्यं वर्त्तते ॥

No. 177. वासनासहितसिद्धान्तशिरोमणिः । Vāsanāsahitasiddhāntaśiromaniḥ. Substance, country-made yellow paper, 18 × 4 inches *Folia*, 78 *Lines*, 3-5 *in a page.* *Character*, Bengali Date, ? Appearance, not fresh Verse and prose. Not correct. Incomplete

This codex contains an incomplete *copy of the Siddhānta*śiromani with Vāsanā.

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् वासनासहितः सिद्धान्तशिरोमणिः खण्डितो वर्त्तते ॥

No 178 सिद्धान्तशिरोमण्यन्तर्गतभुवनकोष सटीक । Siddhānta śiromaṇyantargatabhuvanakoṣaḥ Saṭīkaḥ Substance country made white paper, 12×5 inches Folia 10 Lines 9–11 in a page Character Nāgara Date ? Appearance old, torn and worm-eaten, and writing injured in many parts Verse and prose Not correct Complete (as regards the Bhuvanakoṣa)

The codex contains Bhuvanakoṣa a part of the Siddhāntaśiromaṇi describing the solar system, with a commentary in both the margins

पुस्तकमिदम् सिद्धान्तशिरोमण्यन्तर्गतभुवनकोष सटीकं समाप्तं ॥

No 179 सिद्धान्तसार्वभौम । Siddhāntasārvabhaumah Substance country made white paper 12×5 inches Folia 34 Lines 6 9 in a page Character Nāgara Date Śaka 172? Appearance old Verse Generally correct Complete (as regards the second half)

This codex contains the second half of an astronomical work treating of the globe entitled Siddhānta Sārvabhauma, by Munīśvara *alias* Viśvarupa son of Rangnnatha Jyotirvit Sārvabhauma.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ॥

विश्वस्य भूतान्यखिलमान
पुष्य पराम्नि शक्तविश्वरूप ।
स्वच्छबोध स जयत्वखण्ड
सन्दो निदानं जगतामनल्प ॥ १ ॥
मध्याधिकारैर्विनिर्गीम उक्त
तथापि तत्स्पष्टिसियुक्त्यनुक्तौ ।
सिध्यै समीचीनतया न यद्व
त्स्पष्टं वदामि भरासुशीलम् ॥ २ ॥
गोलाद्युक्तवाद्भवत् सदाका
मद्गृह्य कालत एव लिन
जन्म कृत तत् समभूलटोक
प्रख्या सुमवाद्गमतो निदद्दम् ॥ ३ ॥

हिरण्यगर्भो निखिलाम्नाय-
विधानकोऽयं सकलादिभूतः ।
प्रत्यक्षमूर्त्यादितिरिक्तमूर्त्तौ
वेदप्रसिद्धो भवतीह नित्यम् ॥ ४ ॥
तस्माज्जगत्सृष्टिनिमित्तमिच्छा-
वशादहङ्कारमयो विरिञ्चिः ।
अभूत्ततो लोकगतोऽर्कचन्द्र-
वह्निः क्रमात्तेजस अन्वयः ॥ ५ ॥

End. इति सिद्धान्ततत्त्वार्थे सुधीश्वरकृतेऽभवत् ।
सिद्धान्तसार्वभौमेऽस्मिन् यन्त्राध्यायोऽतिकस्वनः ॥
प्रथमार्हसिद्धपुरवाससुतस्य
गौल एव समवायगमार्थे
कल्पितस्तुयन्त्रधर' सदङ्ग
पुष्पकीतरविभुवंगमान्धः ॥ १ ॥
श्रीति परब्रह्मसुबोधगुप्त
मुनीश्वरानुग्रहसंगृहीतः
सत्काव्यबद्धयतुरानमान्तः
स्थितश्चिरं जीवतु सार्व्वभौमः ॥ २ ॥
भाद्रे मासे शुक्लपक्षेऽद्वितिथ्या-
मिन्दोर्वारे पुष्यभे योऽभवत्तं
अष्टागाचन्द्राःमिते शाकयात-
वर्षेऽकार्षीत् सार्व्वभौमं सुधीशः ॥ ३ ॥
श्री पण्डिता पश्यत सार्व्वभौम-
मालोकमात्रादतिदुर्गमार्थं
ददातमेन निखिलार्थदातां
निमित्तभूतं सकलाभिपूज्यम् ॥ ४ ॥
मया सार्व्वभौमो सुधीशेन भक्त्या
जगन्नाथपादाम्बुयोरर्पितस्ते ।
अनेन प्रसन्नो भव त्वं त्वदङ्घ्रि-
मभिप्रस्य मे सर्व्वविद्याप्रधान ॥ ५ ॥

Colophon. इति श्रीज्योतिर्विद्दैवज्ञकाकभूधरविरचिते सूर्य्यसिद्धान्तविवरणे माना-
ध्यायश्चतुर्दश १४ शुभं समाप्तेयं सूर्य्यसिद्धान्तटीका ॥ ० ॥ जयदुर्गा ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—भूधरविरचितविवरणाभिधा सूर्य्यसिद्धान्तटीका ग्रन्थेऽस्मिन् वर्त्तते।

No. 181. सूर्य्यसिद्धान्तटीकाकिरणावली। Sūryyasiddhāntatīkā-kiranāvalī. Substance, foolscap paper, 17 × 6 inches Folia, 101 Lines, 8 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, not fresh. Prose Not correct Complete

A commentary on the Sūryyasiddhānta, entitled Kiranāvali, by *Dādābhāi, son of Gangādhara Mādhava*

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणिपत्य परं ब्रह्म सूर्य्याद्यग्रहोदधेः ।
सारचन्द्रं समुद्धृत्य तनोमि किरणावलीम् ॥ १ ॥
चित्पावनज्ञातीयमाधवाङ्गभव सुधीः ।
दादाभाई समालोच्य वराहादिकृतीः स्फुटाः ॥ २ ॥

तत्र किलाविच्छिन्नपारम्पर्य्येण कथा श्रूयते—

सिद्धपृष्ठे सुखासीना सकला ऋषयः पुरा ।
तदन्तरे समायातो मुनिः कश्चिद्द्विजोत्तम ॥
कुतोऽद्य चागतः स्वामिन् तमूचुः शृण्वता द्विजाः ।
सूर्य्यलोकात् समायातः का कथा तत्र वर्त्तते ॥
श्रीसूर्य्य देवमहतामपाथप्रतिबोधितम् ।
कालज्ञानं मया तस्मात्तद्विज्ञातं महर्षयः ॥
स्वामिनः कथयस्वेति प्रपुच्छुः सुस्थमानसाः ।

ततस्तेन सूर्य्यमयसंवादो मुनीन् प्रत्यादिष्टः ।

End इति सूर्य्यसिद्धान्ते पाताधिकारः समाप्तः ॥ ० ॥ ० ॥

Colophon. इति चित्पावनज्ञातीयश्रीमद्गङ्गाधरमाधवात्मजश्रीदादाभाईकृते सूर्य्यसिद्धान्त-
विवरणे पाताधिकारः समाप्तः ॥ ० ॥ ० ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ ० ॥ यथादृष्टं
लिखितम् ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीदादाभाईविरचितकिरणावल्यभिधसूर्य्यसिद्धान्तटीकारूपो निबन्धो वर्त्तते।

No. 182. सूर्य्यसिद्धान्तोद्धरणम् । Sūryyasiddhāntoddharaṇam Substance, country made white paper, 16 × 4½ inches Folia, 50 Lines, 3-7 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, fresh Prose. Not correct Incomplete

This contains a portion of a commentary on the Sūryyasiddhānta, entitled Sūryyasiddhāntoddharana, having neither a beginning nor an end Anonymous.

इत्यतःपरं किञ्चित् सूर्य्यसिद्धान्तोद्धरणं नाम कथितं सूर्य्यसिद्धान्तटीकालिखनम्. खण्डितो ग्रन्थः ।

No. 183. सूर्य्यप्रकाशः । Sūryyaprakāśaḥ Substance, country made white paper, 18 × 5 inches Folia, 74 Lines, 7-8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh Prose Not correct Complete

A commentary on the Vijaganita of Bhāskarācāryya, entitled Sūryyaprakāśa, by Sūryya Dāsa Noticed in the Catalogue of the India Office Library, No. 2823-26, pp 1009—1010

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रालपालेयरश्मि मुकुटयुगल्लोल्लीलने सिद्धयोष्टी
कण्ठे श्रीकण्ठमूर्त्तोर्हिमगिरिफणिलसन्मालमोला प्रकाम ।
भाले सद्भादिमौलिस्थलमधुपगणी यत्पदाम्भोजपीठ
प्राग्लेऽनन्तप्रभावं गणपतिरिति य ज्योति + + + + ॥ १ ॥
यावत् कालकनीलवर्णरुचिरं पीत सितं लोहितं
दामदारकरैरिव + + गुणं हारप्रबन्धं दधत् ।
सम्मूर्त्तं सुमनोधरैरधिगतैरक्ता धरायास्तु यत्
वेद योगविशेषत किमपि तत् कुर्वोति श्रीश भजे ॥ २ ॥
यत्पादाम्बुरुहप्रसादकणिकासञ्जातबोधादहम्
पाटीकुट्टकबीजतन्त्रजलधिर्मीत्नूगपारं गत ।
छन्द अलङ्कृतिकाव्यनाटकमहासङ्गीतशास्त्रार्थवित्
त वन्दे निजतातमुत्तमगुणं श्रीज्ञानराजं गुरुम् ॥ ३ ॥
यक्तो व्यक्तविदन्वयोरिव युतिमिन्दोरिवाद्य चयं
विश्वेषो गणितार्थयो, कविहृद्धाम्भोजे सद्बुधाशयन् ।

शृङ्गारादिरसानुरक्तविबुधैस्तानाममौ पूरयन्
शर्वविष्णुपदस्थिरो विजयते सद्बोधसूर्योदय. ॥ ४ ॥
स्फुरद्दोजाभोधौ विविधइरभागायमलिले
विनिर्णीयुः पातानुपदमतमन्नीनायमतर-
विमृष्याना मिन्द्यामिह सदयचेता. परिमिता-
मिमां व्याख्यानोऽहं सपदि वरये मूर्खगणक ॥ ५ ॥
बीज पदार्थः प्रथमं दुराप.
सद्वासना तत्र विचारणीया।
तथापि भयोऽहमुदारबुद्धि-
र्बीजं सबीजं विशदीकरोमि ॥ ६ ॥

End. आद्या वर्णाङ्कतीकातीराणी ॥११७॥ एवमन्यत्रापीति सिद्धं। अथ भिन्नक्रियोत्पत्तौ विशेषमाह। अथेति। अथ भाविनी कादिनोच्छेद स्यात्तदा इष्टानि व्यक्तानि मानानि कल्प्यानि इत्यादिना पूर्वविधिना राशीनामानयनमित्यर्थसम्पन्न। आसीमम स्वर इत्यादयो वश वर्णनश्लोका. स्पष्टार्थतया न व्याख्याता.।

दैवज्ञज्ञानराजात्मजकविगणकाचार्यसूर्याभिधानात्
प्रोक्ते सद्बीजभाष्ये सुजनबुधजनाशेषभूषा विशेषे।
सम्यक् सूर्यप्रकाशे पटुपटुहृदयध्वान्तविध्वंसदक्षे।
सम्पूर्णे पूर्णमतहिविधमतिभरैर्भाविताख्यं हि बीजं ॥
गोदावरीतटपूर्वतीर्थनिकटग्रामे तथा गाङ्गस
आसीद्ग्राम इतस्तु पश्चिमदिशि क्रोशान्तरेण स्थिते।
श्रीमत्पार्थपुरे बभूव परमाताशी द्विजन्माग्रणी
श्रौति.शास्त्रविचारविस्तृतमतिश्रीनागनाथाभिध ॥ १ ॥
पुत्रस्तस्य कलादकान्यकुशल ध्यापालसामार्चित:।
सौजन्यैकसुधाकर' चितिसन्नि सौभाग्यभाग्यास्पदं।
कीर्त्तिर्यस्य दिगन्तरेषु विबुधैर्व्याख्यानसंख्यागतै-
र्विख्याता मनु सत्कविर्विजयते श्रीज्ञानराजा विधा ॥ २ ॥
सिद्धान्तसुन्दराख्य यद्गणितविधौ जातकेऽकमेकं
साहित्ये गीतशास्त्रे परमितमकरो + + + यंन्यरत्ना
तत्सूनु' सूर्यदास' सुगमविधिविदो प्रीतये बीजभाष्यं
चक्रे सूर्यप्रकाश. स्वमतिपरिचयादादित सोपपत्ति: ॥ ३ ॥

पृथग्गणकचक्रैः सविशेष्य प्रयात्
मनुदमिह मद्भाष्यविशदात् + + + ।
मृदुविवरविकाशेऽपि समीऽप्यमल
स्वहृदयस्य मतमीदं लभिज्ञते दर्शयन् ॥ ४९ ॥
यदिमतगणित शास्त्रे दृष्ट भाष्यमिष्टगणकमपि ।
तिथि पञ्चविंशतिगताब्दशुभा दशसम्मितिरनि सिषद ॥ ५ ॥ १० ॥ ५० ॥

Colophon. इति श्रीमद्दैवज्ञज्ञानराजसुतपण्डितसूर्यदासविरचिते सूर्यप्रकाशनाम्नि भास्करीयभाष्ये भावितात्मकबीजं समाप्तम् ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ ० ॥ सूर्यदासविरचित सौरभाष्यबीजगणित।

विषयः—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीसूर्यदासकृतं सूर्यप्रकाशनाम सू॰ सिद्धान्तभाष्य वर्त्तते ।

No 184 हयतग्रन्थः । Hayatagranthah Substance, country made white paper, 10 × 6 inches Folia, 63 Lines, 8-13 in a page Character, Nāgara. Date, Samvat 1863 Appearance, *old* *Prose* *Not correct* *Complete*

A work treating of mathematical subjects Geometry etc, entitled Hayatagrantha Anonymous

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ हयतग्रन्थो लिख्यते ॥ तत्रादौ कृताध्याय ॥ मध्येऽध्यायद्वयं, अन्ते प्रकीर्णकं ॥ तत्र कृताध्याय खण्डद्वय प्रथमखण्डे रेखागणितवार्तास्ति। द्वितीयखण्डे पञ्चतत्त्वरचितपिण्डनिरूपणमस्ति ॥ तत्र कृताध्याये प्रथमरेखागणितवार्ता लिख्यते ॥ उपदेशश्च इत्यादेतत्संज्ञा ॥ दृश्यस्य हि श्रीसंज्ञा। दृग्गोपदशी बिन्दु । कथापि प्रकारेण विभागानर्हं। सूक्ष्मत्वात्। स दुक्तिरिक्ष चाचा ॥ अथ चैकतो विभागार्हं एकतो विभागानर्हं स रेखाख्य खतनम । अथ चोभयतो विभागयोग्य धरा तलाख्य सतलम् ।

End. अथ यद्दिनेन सूर्यो मिथुनराशौ षष्टांशारम्भे स्यात् अथवा कर्कटस्य चतुर्विंशांशारम्भे स्यात्। तदा मध्याह्नकाले चक्रं पूर्वेक्षितं + + + कृष्णसूर्याङ्गच्छेत्। तदाग्नौ कृष्णछायात् पश्चिमछायाग्रमध्ये दिक्रेखा स्यात्।

यदि मकाभुभाग्रात् निजर्देयत्तुभागा: घभिका. भन्ति। अथ यदि मना तदा मध्याह्नात् पूर्वदोरातुल्यं मध्याह्नादेव पुन्नाया मद्द्‌च्छाया मह्नाना: भिन्नतमन एव द्विदेया भवति यदि छायापूर्वं तदाकिवभा पविश्वस्ति। छाया पश्चिमे तदा किवमा पूर्वस्ति।

Colophon. इति ज्यतयस्य समाप्त: ॥ ० ॥ संवत् १८६६ चैत्र शुक्ल प्रतिपदायां ११ सम्पूर्ण:।

विवरणम्—ज्यतयस्य कश्चित् गणितविषयको नियम भाव यस्यकर्त्तृनामादिकं दृश्यते।

No. 185. **बाल्वविवेकिनी।** Bilavivekini Substance, country-made white paper, 12 × 6 inches Folia, 3 Lines, 11-12 in a page Character, Nāgara Date, 1853 Appearance, fresh Verse Generally correct Complete

A disquisition on auspicious times for marriage and other domestic ceremonies, entitled Bālvivekini, by Śripati, already noticed in No. 66.

विवरणमुक्तपूर्वम्।

No. 186. **केरलीसारसंग्रह:।** Keralīsārasamgrahah Substance, country made yellow paper, 15 × 3 inches Folia, 5 Lines, 5 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old. Verse Not correct Complete

A small compilation of the principle of the Kerali method of Hindu astrology.

Beginning. तनुभावफलम्।

देहाधीशसपापो व्ययरिपुमृतिगचेत्तदा देहसौख्य

न स्यात्स्वांशनिजर्क्षे व्ययरिपुमृतिगस्तत्फलस्येव वर्णं।

मूर्त्तौ चेत् क्रूरखेटस्तदनुतनुपति: स्वीयवीर्य्येण हीनो-

नानाव्याकुल: सन् व्रजति विमनुजो व्याधिमाधिप्रकाय।

End. अथ द्वादशभावफलम्

लग्नस्थ दिनकराधि भवति दुवषा मानवा रोगवान् स्यात् ।
अर्थे आपद्व्युद्धिर्बन्धुतनयधनात् दानपुत्रसदान्या
धर्मे सौख्यतनौ कश्चनबन्धवमति क्रूरयुक्ते च पापी
मिथ्याकोपात्कृतमानिनरनिष्टमिताचीयमर्थ सुधीभि ॥ १ ॥

Colophon इति केरलीसारसंग्रह समाप्त । ० ॥ श्रीराम श्रीशिव ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् केरलीसारसंग्रहो नाम ग्रन्थ ज्योतिर्निबन्धो वर्णित ।

No 187 सत्कृत्यमुक्तावली । Satkrityamuktāvalī Substance country made yellow paper 16 × 1 inches Folia, 28 Lines 5 8 in a page Character Bengali Date 1 Appearance very old Verse Generally correct Complete

A compilation of all the leading facts regarding astronomy and astrology and the performance of auspicious domestic rites such as marriage etc, entitled, Satkrityamuktavali, by Raghunatha Sarvabhauma, Bhattācaryya. Noticed in Nos 137 138, 139, 140

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No 188. सटीका वराहसंहिता । Satikavarāhasamhitā Substance country made white paper, 17 × 12 inches, bound in book form Folia, 200 Lines, 25 40 in a page Character Bengali Date, 1 Appearance not old Verse and prose Not correct Complete

A compedium of astrology, entitled Varāhasamhita or Vrihat-Samhita, by Varahamihira, with the commentary of Bhattotpala Noticed in Nos 63 and 65

विवरणमुक्तपूर्वम्

No. 189. ताजकवर्षतन्त्र। Tājakavarṣatantra Substance, country-made white paper, 12×5 inches Folia, 19. Lines, 9 in a page Character, Nāgara Date, 1953. Appearance, fresh Not correct. Complete.

This work has been already noticed in No. 18.

विषयसूत्रपूर्णम्।

No. 190. ब्रह्मसिद्धान्तः। *Brahmasiddhāntaḥ Substance, coun*try-made white paper, 14×6 inches Folia, 23 Lines, 8–13 in a page Character, Nāgara Date, 1955 Appearance, fresh Not correct. Incomplete

An astronomical work consisting of a dialogue between Brahmā and Nārada, composed by Śākapāṇī, entitled Śākapāṇiyasaṁhitā or Brahmasiddhāntaḥ, consequently different from Brahma Gupta's work, noticed in No. 71 (3).

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

ध्यानयोगसमासीनं ब्रह्माणं जगद्गुरुम्।
अभिवाद्य सुखासीनं नारदः परिपृच्छति॥

नारद उवाच,

देवदेव जगन्नाथ सर्वज्ञ कमलासन।
ज्योतिषां चरितं ज्ञानं ब्रूहि कालाश्रयं महत्॥
अधीतमखिलं छन्दः शास्त्ररूपं प्रतीयते।
षडङ्गैर्विना यथैवाङ्गी तस्मादेतत् वदेह मे॥
इत्येवमुक्तो विधाता नारदेन महर्षिणा।
पुत्रेण धीमता प्रीत्या वाक्यमेतदभाषत॥

End. दाहकर्म गतं दिव्य स्थानं तत् स्वर्गमोक्षयोः।
निर्मोऽग्नोऽश्रोत्रयोस्त्रिधा दाहकर्मोचितः॥
अध्यात्मादिविसूक्ष्मदृश्यं दृश्यमिव तत्।
ज्ञानं ज्ञापकमिन्द्रीयं तद्विशेषो विधिस्ततः॥

अश्लीपपत्तिकथनैरखिलसारभूतं
पश्यन्तु सुज्जनगणा मम बुद्धिचित्रं ॥

End. श्रीमत् सज्जनगणमहञ्चवति ग्रामे बुधे, प्राक्तटे
नन्दिग्रामदवाख्यमत् विभवर श्रीकेशवस्यात्मजः ।
तत्पादाब्जयुगामलाब्जविभवश्रीमद्गणेशः कृती
नानायुक्तिगतीर्मिता दिगाहता लीलावती व्याकृति ।
श्रीमाच्छिवाद्रनमके + + १४६१
विश्वाक्षो हरिदिनाभिमध्योसिताम
लीलावतीं विवृतिं कृतवान् गणेश
स च केशवोगयन्न वयं कृत्वावसम ॥

Colophon. इति श्रीसकलागमाचार्यश्रीकेशवदैवज्ञसूनुगणेशदैवज्ञविरचिता लीलावती-टीका बुद्धिविलासिनी समाप्ता सम्वत १९५४ का मीति फाल्गुणी सुदि पुण्य १५ सिति फाल्गुनि पक्ष यथावकर पश्चीम ॥ विष्णुनाथेन लिखा । फाल्गुणशुद्धिपूर्णिमा १५ शुक्रवाराङ्कवार लीलावती पूर्णकारा शुभ चिन्तक + + + ।।। श्रीरस्तु कल्याणमस्तु श्री । श्री ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीगणेशदैवज्ञकृता बुद्धिविलासिनी नाम लीलावतीटीका वर्तते ।

No. 192. दीपिकाटीका । Dipikāṭikā Substance, foolscap paper, 16 x 5 inches. Folia, 55 Lines, 7–8 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, almost fresh Prose Not correct Complete.

A commentary on the Śuddhidipikā by Rāghavācāryya.

Beginning. नत्वा गौरीदयितं हृदा मिहिररचितशास्त्राणि ।
श्रीराघवेण विदुषा लिख्यते दीपिका व्याख्या ॥
शास्त्रारम्भेऽभिमतसिद्ध्यर्थं कृतमिष्टदेवतास्मरणादिरूपमङ्गलं शिष्यशिक्षार्थं ग्रन्थारम्भे निबध्नाति नत्वेति ।

End. ग्रियेति । अतः केय विकटि इति व्याताणि कोटीतकी वहिंकारः । देवविनिवसाइ राजमार्तण्डादिषु, आयत चतुरस्र इत्य भद्रासन तथा ।
दश पञ्च संस्थानं नु रजस्य इत्युक्त ।

व्यजन कूर्म्मपृष्ठस्य धनु मूर्द्ध पीडनं ॥
भावते सिद्धय सर्व्वायतवक्ते धनागमः ।
भद्रासनेइसीर्घेल हसे पुष्टिविवर्द्धनं ॥
षष्ठे दारिद्र्यमेवोक्तं + + सौमवाहकं ।
नृपास्त्रीकन्तिकीर्णेस्यात् षट्कोण च धनक्षम ॥

Colophon. इति राघवाचार्य्यविरचितायां दीपिकाटीकायां सप्तमोऽध्याय ॥ ७ ॥

पुस्तकेऽस्मिन् राघवाचार्य्यकृता युक्तिदीपिकाटीका वर्त्तते ।

No. 193. **सत्कृत्यमुक्तावली ।** Satkṛtyamuktāvali Substance, country made yellow paper, 15 x 3 inches Lines, 2–11 in a page Character, Bengali Appearance, almost old Verse Not correct Incomplete

Already noticed in Nos 137, 138, 139, 140

विदग्धचूडपूर्ध्वम् ।